

Húsvét szám 24 oldal: ára 5 lei

MAGYARI

UNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Primredactor și redactor responsabil:
dr Paál Árpád

VII. — 87 (1801) Oradea, 1938. apr. 17

Primecolaborator: dr Gyárfás Elemér

Húsvét illata és olaja

Irta: Gyárfás Elemér

...illatszereket vásárolának hogy elmenvén,
megkenjék Jézust...

A szeretet fénye ragyog a legkietlenebb sötétségben s melegít a legsivárabb hidegben is. Mikor már minden elsötétült s elnémult; lezárultak az oktató, áldástosztó ajkak s elhallgattak a gyűlöletet rikácsoló

szájak, szétfutottak a pár órával előbb örök hűséget esküvő tanítványok s elszédtek dolguk végeztével a vádlók, kinzók és hóhérok; mikor a meggyötört s gyolcsokba takart szent test ott pihent már az új sírban, a föléje hengerített nehéz kő alatt s úgy látszott, mintha ez a kőbe vágott sír végleg lezárná a Bethlemben kiindult életpályát; mikor látszólag semmi, de semmi tovább tennivaló már nem volt és nem lehetett, akkor a jámbor asszonyok, bizonyára szűkös kis pénzükből, drága illatos szereket vásároltak és elmentek, hogy megkenjék az Úr Jézus szent testét.

Ismerték az enyészet kegyetlen törvényeit. Nem szálltak pörbe velük. A lerontott és harmadnapon felépítendő templom példázatát: a föltámadás nagy ígértét nem fogta át véges asszonyi értelmük. A Mester végtelenbe szárnyaló igéinek biztató valóságát nem értették át soha egészen. De szemük előtt helyezték sírba a megkínzott, véres testet. Ezt megóvni a pusztulás utálatosságától, drága illatokkal elfojtani a felbomlás büztét és balzsammal elejét venni a rothadásnak — ennyinek látszott mindössze, amit még érte megtehettek s ők kora hajnalban megindultak, hogy a szeretetnek ezt a szolgálatát elvégezzék.

Mire a célhoz értek, a sír már üres volt, a balzsamozásra szánt test megdicsőülve eltávozott onnan.

A Szentírás nem beszél arról, hogy mi történt a jámbor asszonyok illatos olajával, amit annyi szívvél és buzgósággal vittek ki húsvét hajnalán a szent sírhoz.

Mi azonban kétezer év távlatából is érezzük, hogy a kősziklába

vágott szent sírból illat árad és olaj ömlik felénk, a tiszta szándék illata s a szeretet olaja és betölti húsvét reggelén ma is a lelkeket.

Illatos az a tiszta szándék, mely nem torpan meg a sír előtt, nem bémul meg kudarcok láttára; melyet nem külső sikerekbe vetett hiú reménység vezet és nem önző érdek mozgat, hanem az őszinte

odaadás, a balsorsban, bukásban, sőt a halálon túl is szolgálni, segíteni, tenni akarás.

Az ilyen tiszta szándék előbb-utóbb leküzd minden ellenkezést és megnyer illatával a nagy célnak minden közömbös lelket.

Az önző szándékból fakadó, legnagyobb emberi cselekedet is legfeljebb hideg bámulatót ébreszt, de emberi sziveket egymáshoz hajlítani képtelen. Az így létrejött alkotások kőpiramisokká merevedhetnek, hegyekké nőhetnek, könyveket, könyvtárakat tölthetnek meg, emberek millióit fűzhetik rabjáromba. Az emberi szívek azonban csak akkor nyílnak meg, ha a tiszta szándék finom, hamisíthatatlan illata árad feléjük; csak ez tudja őket lenyügözni, meghódítani, bensőségesen összekapcsolni.

S azt a sok érdekességet, surlódást, ami naponta fölsérti, megvérezi, sokszor összezúzza lelkünket, csak egyetlen balzsam tudja ismét simává, éppé tenni és begyógyítani: a szeretet olaja. Az az olaj, amit a jámbor asszonyok annyi készséggel vittek Krisztus sírhöz.

Húsvét illata és olaja áradjon ki reánk és bennünk, hogy érezze mindenki rajtunk tiszta szándékunk illatát, melynek nem lehet ellenállani; a szeretet olaja

simítsa el és gyógyítsa be mindazt a sebet, amit testvérek ejtett emberszíveken s akkor jöhetnek sorscsapások, elsötétülhet fejünk fölött az égbolt s megrendülhet alattunk a föld, húsvéti vig örömiünket meg nem ronthatja, el nem veheti tőlünk, mert tudjuk és érezzük, hogy muló akadályokon keresztülsegítő, fájó sebeket gyógyító balzsam tölti be lelkünket.

„... És ne légy hitetlen, hanem hívő.“ (Ján. 20, 27.)
Rembrandt-festmény.

I. minisztertanács külpolitikáról tárgyal

Bonnet külügyminiszter kijelentette, hogy minden lehető elkövetnek a latin fajtestvérei való kibékülés végett

Párizsból jelentik: Félhivatalos körökből származó értesülés szerint a francia kormány a szerdán megtartandó minisztertanácson állapítja meg az olasz-francia kapcsolatok megszilárdítása tekintetében követendő magatartását. Félhivatalos körök kijelentették, hogy jelenleg még nem történt döntés a római francia nagykövetség kijelentése tekintetében és a lapok ezzel kapcsolatos értesülései még koraiak.

Mint Belgrádból jelentik, a „Vreme“ párizsi munkatársa beszégetést folytatott Bonnet

külgügyminiszterrel, aki többek között a következőket mondotta:

— Franciaországnak mindig az volt az óhaja, hogy Jugoszlávia megegyezzen Olaszországgal és véget vessenek a feszültség korszakának. Franciaország mindig meleg megértést tanúsított latin fajtestvére, Olaszország iránt. Minden lehető el kell követni a francia-olasz közeledés érdekében és mindent el kell felejtetni, ami a két országot szétválasztja. A közeledés nagy művének kell szentelni magunkat, ma inkább, mint valaha.

A spanyol nemzeti csapatok kijutottak a Földközi-tenger partjára

Elfoglalták Vinaroz és Benicarlo kikötővárosokat s harminc kilométer hosszúságban megszállották a tengerpartot

Salamancából jelentik: A spanyol nemzeti csapatok pénteken is folytatták a katalán front északi és déli részén az előnyomulást. Északon nyolc községet foglaltak el a Maladetta hegy-ségben. A köztársaságiak támadást intéztek a Segre folyó keleti partján húzódó nemzeti hidő-állások ellen, de a nemzeti csapatok a támadást visszaverték. Tortosánál a nemzetiek kisebb harcok árán kiegyenesítették állásaikat. Castellón vidékén a nemzeti csapatok elfoglalták San Mateo és hatalmukba kerítették a tengerpart mentén húzódó útat, mely Barcelonát Valenciával köti össze. Ez az út most már több kilométer hosszúságban a nemzetiek kezén van. A tengerpart menti út felhasználásával a csapatok tovább nyomultak Benicarlo és

Vinariz kikötővárosok felé.

Az előnyomulás sikerrel járt. Mint egy későbbi távirat jelenti, az Aranda tábornok parancsnoklása alatt álló nemzeti csapatok a késő délutáni órákban elfoglalták a Földközi tenger partján lévő Vinariz kikötővárost. Ezzel a galíciai nemzeti csapatok végleg megszakították Barcelonát és Valenciát között a táviróösszeköttetést. A nemzetiek Vinariz elfoglalása után Benicarlo felé nyomultak és azt is elfoglalták. Ezenkívül elfoglalták Alcanarést és Udeconát. Aranda tábornok csapatai Vinariz és a többi három község elfoglalása után azonnal több, mint harminc kilométer szakaszon megszállták a tengerpartot.

Anyák Irtá: Koroda Miklós

Könyökig feltúrta a selyemruha ujját és hosszú fehér kezével a mosdótábla nyúlt. A súlyos anyag ropogott, amikor a felgyűrődő ráncok egymáshoz értek. A szappan habjából két kis buborék a szoknyára hullt, mint a márciusi hópehely. Nem vette észre a fehér foltokat, csak Albert herceg kővér gyermekarcán a kormos ujjnyomokat, amelyeket Jozefa hercegnő tapasztalt bátyjára.

— Rose-zanlak vagytok, mint az árva páraszigyerekek! — pattant a fiatalasszony hangja feddően, de ennént kék szeme majdnem pajkosan mosolygott. Bemártotta a kis herceg fejét a táliba és az anyák dühös buzgalomával sikálta tisztára a feketére mazolt arcot. Durva és erőszóvű kendővel megtörölte a fiút, aztán Jozefa kezét vette elő.

— Neki is az arcát! — szípgott ellenségesen Albert és elszántan nézte hűgát, készen arra, hogy folytassa a döntés előtt megzavart csatát. Soha nem hagyják befejezni, amihez hozzá kezdenek. Amikor a legérdekesebb, jönnek a felnőttek és mindent elrontanak. Mami mindig észreveszi, ha betyárt vagy lovat játszanak. Most is még el sem készültek a kifestéssel, anya már mindent leleplezett, pedig nagyon siet, mert várják a Burgban. Azért öltözött fel ilyen szépen, földigérő selyemruhába, amelynek hosszú uszálya poros lett, mert olyan kíváncsi és nem hagyja egyedül őket... — Ugy kell neki — dörzsölte meg nedves szemét apró öklével a kis herceg. — Megint elkésk...

— Mindig későn érkezünk! — sürgette a másik szobából egy ingerült hang.

— Mindjárt, Albert! — szappanozta tovább sebesen a kislány maszatos kezét. — Nem hagyhatom így a gyerekeket!

Mennyi baj van velük, hiába vigyaz rájuk. Albert és Jozefa feülmúlhatatlanok az apró csapatokban, mintha öreg vadászok lennének, úgy vetnek tört az anyai aggodalom elé. A két egészen apró gyerekekkel: Mártussal és Ádammal

nincs annyi gond, de a kicsiket sem bízhatja egészen a cselédségre, nem tudhatják, azok, mit akarnak az ilyen két és hároméves élő babák. Egyik reggel sem engedi el a sajátkezü fűrészt, a körmei kiáznak a sok forró víztől, a térdét beleütö a nagy kerek dezsába, de a pattanásos arcú bécsi pesztonka csak az érdes tapintású lepedőt csavarhatja a sivitő Márta princesszin és a hóbömből Ádám herceg pirosra gőzölt teete köré. Amíg a bölcső volt a kis hercegek ágya és az egymásba karikázó nappal és éjszaka nem oszlott fel még számukra tört részekre: maga ringatta lábával az Árvából hozott „koliskát” és dűdölt felvidéki dalokat. Amikor polyás volt a háznál, nem járt sehová, még az udvarnál is betegét jelentett. Ha pedig a gyerekekkel történt valami, nátha, számarhurut, kanyaró vagy érthetetlen láz: a császárváros minden tudós doktora a palotában tanakodott az apró hercegek hasfájásának okairól.

— Mamiku, Mamiku! — rontott be Ádám herceg a szobába. Világoskék angyalszeméből kövéren bugygant a könny. Felmászott az anyja ölébe, egyre halkuló sírással, de az izgalomtól még mindig csukló hangon panaszkodott és vándolt:

— Fáj... Uffáj... a cica... cic!
— Megkarmolt a cica? Csúnya cic! — omlottak a puha csókok a kislány fejére. — Sic, cica! Majd megverjük! — Szájába vette a csöpp ujját, amelyből pirosan, mint az élő csasznyu leve, szivárgott a vér. A selyemruha fehér halálhíjjai mellé vörös pettyek estek. Csipkés batizsi zsebkendőjéből lehasított egy vékony darabot és bekötötte a vérző ujját. Megfújta és rámosolygott, ahogy csak az egészen tisztá nők, a fiatal anyák tudnak nevetni és megsimogatta a puha arccsokát:

— Babát kapott a kis Ádi, most tessék játszani vele! — Megtörölte a gyerek szemét, kifújta az orrát és végre felállt. Az ajtóból még egyszer hátrafordult: Ádám herceg az ujját nézte, aztán a másik kezével megsimogatta a fehér kötést. Vissza szeretett volna szaladni, hogy újra megcsókolja a fiát, de a férje ismét kiezölt

Felvétel a romániai premontrei kanonokrendbe

A Szent István első vértanúról elnevezett Oradea-hegyfoki premontrei prépostság felvételt hirdet olyanok számára, akik 17-ik életévüket betöltötték és hivatást éreznek magukban a szerzetesi életre és a lelkipásztorkodásra. A kérvényt az alábbi címre a következő okmányokkal felszerelve küldjék el:

1. Keresztlevél, 2. Bértálási bizonyítvány, 3. Baccalaureatusi bizonyítvány, 4. Román állampolgársági bizonyítvány, 5. Bizonylat arról, hogy a premonstratensz szerzetességének, vagy általában a katonai kötelezettségnek eleget tett, 6. Orvosi bizonyítvány, 7. Erkölcsei bizonyítvány a hittanártól és a helybeli plébánostól, 8. Szülői beleegyezés, amennyiben kiskorú annak a kijelentésével, hogy a szülők nem szorulnak rá a fiu anyagi támogatására.

Csak az jelentkeznek, aki hivatást érez magában arra, hogy a szerzetesi életnek komoly felelősségében igyekezzenek első sorban életszentségét és örök üdvösségét munkálni, akinek kedve van az Oltárszentség, a Szent Szív és a Szent Óra tisztelgetésével és a liturgikus életnek a mélységével a lelkipásztori munkában résztvenni; akik hajlamuknál és tehetségükkel fogva hivatást éreznek valamely tudomány, vagy művészet alaposabb művelésére; amely a szerzetesi hivatással nem összefergethető, sőt amely a szerzetesi hivatás zavartalan lelki életében alapot és támaszt nyújt.

Jelentkeznek az, akinek áldozatkész lelke van ahhoz, hogy egy rend erkölcsi újjászülését és munkájában részt vegyen, amely már 800 év óta alapítójának, Szent Norbert szellemének az örököse.

Oradea, 1938. április 9.

Szilágyi M. Dózsa,
priorul regent al Prepozitului Ordinului
premonstratenz.

A fentjelzett premontrei Prépostság kormányzó perjele.

Togal
Fájdalmak? Megszabadul tőlük Togal úján rheumás és köszvényes bántalmaknál, hűléses betegségeknek, gripánál, ideg- és főfájásnál.
Fontos: jól elviselhető, mindig hatásos! 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

a másik szobából. A szobalány nedves ronggyal próbálta eltüntetni a szappan és a vér nyomait, de erre már nem maradt idő: Hohenlohe Waldenburg Schillingsfürst Albert uralkodó herceget és feleségét, báró Reviczky Juditot, várta a Hofburg és Mária Terézia, a császárnő.

A trónteremben zsiabongva készült a ceremóniára az udvar: II. József születésnapját ünnepelték. Mária Terézia már társuralkodónak vette maga mellé a fiát és így a lán és császárnak is szólt. A belső lakosztályban, a nagyterem mögött a királynő nyugtalanul és rosszkedvűen hallgatta Kaunitzot, aki Frigyes császár és Katalin cárnő ajánlatáról: Lengyelország felosztásáról beszélt. Megzavarta a felháborította a védtelen és ártatlan nemzet kirablásának terve, amikor nemrég még a lengyelek védelmével dicsekedtek:

— Inkább lássanak gyengének és védtelenné! — válaszolta Kaunitz érveléseire elhárítón és szomorúan, mert tudta, hogy fiának és uralkodó társának hatalmi álmaival szemben tehetetlen.

— Nincs még hír Judit hercegnőről? — fordult a szőke Anna grófnő felé. Az udvarhölgyek karéja, amely mint valami állandóan forgatott, nyitott legyező, hullámzott előre és hátra, s ahogy összéb zárult, a tornyos fejdíszek egymáshoz értek és sutorogva áradt azót a halk nevetés, mintha valaki végigcsiklandozta volna a dómákat.

— Biztosan a gyerekek, feleség! — bókoló szertartásosan a grófnő. — A hercegnő maga falkozik mindegyikkel...

— Talán orrvérzést kapott Ádám herceg! — hajolt meg a fiúsan vidám és merész Erdődy comtesse. — Azért késkik...

— Küldjenek valakit érte! — intett Kaunitz felé. Elhatározta, hogy megbünteti Judit hercegnőt. Nem lesz kegyesítés, amit mondani fog, de mégis a nyilvánosság előtt figyelmezteti a pompás és szigorú spanyol Habsburg-tükötre. A zsongás megdermedt a kisteremben, senki sem mert beszélni. Itélet előtt szokott ilyen csend lenni vagy a trónteremben, ha megszólal a csá-

Sajtőszigorúság Bulgáriában

Szótából jelentik: Bulgáriában szigorú sajtőrendelkezések léptek életbe. Az új rendelkezés kormányengedélyhez köti a lapok és folyóiratok kiadását. Községes büncselekményért, vagy politikai vétségért elítélt egyén nem lehet lapszerkesztő. Súlyos büntetés vár mindenkire, aki engedély nélkül bármilyen nyomdaterméket terjeszt. Politikai körökben azt hiszik, hogy a kormány ezzel a rendelkezéssel a kommunista propaganda-iratok terjesztését akarja megakadályozni.

Csang-Kai-Sek tábornagy súlyosan megsebesült

A japán lapok többszöri cájolat ellenére is megismélik ezt a híradásukat

Tokióból jelentik: A japán lapok biztos forrásra hivatkozva, megismélik azt a kínai sajtőről már többször megcáfolt hírt, hogy Csang-Kai-Sek tábornagy súlyosan megsebesült. A japán lapok szerint a tábornagy április 10-ikén sebesül meg, amikor a japán repülőgépek Csang-Sa várost bombázták. Bombázórepülők érték Csang-Kai-Sek mindkét lábát. Sung pénzügyminiszter gyomrán és jobb karján sebesült meg.

Az olasz királyi akadémia kiadta Hóman Bálintnak az Anjou-korról írt művét

(Budapest.) Az olasz királyi akadémia annak idején felkérte Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi minisztert az Anjou-kor történelmének megírására. Hóman a felkérésnek eleget tett, és megírta „A nápolyi Anjouk Magyarországon 1200-tól 1403-ig, című munkáját, amelyet az olasz királyi akadémia olasz nyelven kiadott. Ez az volt az első eset, hogy az olasz királyi akadémia külföldi tudós munkáját adta ki. Az egyik példányt Hóman Bálint II. Victor Emánuel olasz királynak és császárnak ajánlotta fel. Az olasz király és császár a könyvet a következő táviratban köszönte meg: Őszinte köszönetet mondok a szép könyvért, amelyet szíves volt nekem megküldeni és amelyet különös érdeklődéssel fogok olvasni. Victor Emánuel.

szárné. Az ajtonyítás finom zaja csattanva harsogott, amikor a Hohenlohe hercegné belépett:

— Felség! — hajbókolt előírászerűen. A hangja elfulladt a sítségtől és a kétségbeeséstől, hogy megint elkésett. A szeme, amely olyan volt, mint a legkisebb fiáé: átlátszó tengerkék, — rátapadt a királynéra:

— Adí megvágta magát. A fiam... — mondta halkán és bizalmasan. Nagyon fontos, országos ügy újabb fordulót jelent így a cancellár. — A gyerek vérezett, — közölte az államtitkokat és várta a további utasítást.

A királynő fáradtan mosolygott. Az ő gyereke is megsebesült Versaillesben: a kis Toinette-től azt kívánták, nyilvánosan szólítsa meg XV. Lajos kegyencnőjét: Madame Dubarryt. A megsebesítő az volt Marie Antonette számára, hogy előre meghatározott napon, a megbeszélten percben kellett elmondani a hét kiválasztott szót: „Milyen sok ember van ma itt Versaillesben.” A tizenhatéves, vidám és szertelen dauphine hónapokig makacszkodott s csak a diplomácia és anyja beavatkozása után tört meg. Híába ment férjhez, a gyermekházaság nem tette komolyabbá, szaladgálni szeretne most is és tombolni, ha nem látják, férje öccseivel fogócskázik a palotában és legutolsó levelében kiskutyát kért Bécsből s játékokat. Megszökik az olvasóórák elől, pedig anyja megírta: „Okos könyvekkel hástyázd körül fejedet.”

A királynő nagyon fáradt, öreges és lemondó mozdulatot tett. Ha ő is ott lehetne a lánya mellett, mint Judit hercegné a gyerekei közelében, mindez nem fordulna elő. Toinette az esztelen pompájú, káprázatos és veszedelmes Versaillesban is rendes időben kelte reggel, tanulta, mint a többi hasonlókorú gyerek és ha elmulasztana valamit: érezné az anyai kéz hatalmát s megnyugtató melegét, amikor bántották...

— Ne mentse magát, hercegné! — állt fel Mária Terézia és megfogta udvarhölgye kezét, hogy felemelje. — Stessünk! Már csak ránk vannak — s mialatt hódolva nyitott elötte utat az udvari nép, Judit füléhez hajolt:

— És hol vágta meg magát a kicsi?

Remekelt a mercurea-ciuci rendőrség a mädärași templombetörés ügyében

Huszonnégy óra alatt elfogta a tetteseket. — Két bucovinai gyárimunkás követte el a szentségtörő templomrablást

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Előző híradásunkban már röviden jelentettük, hogy ismeretlen tettesek éjszaka fejszével felfeszítették a ciucmädärași, országút melletti katolikus templom ajtaját, kifosztották az összes perselyeket és elvittek a sekrestyéből egy több ezer lei értékű miséző-kelyhet. Azt is megírtuk fenntartással, hogy a csendőrség őrizetbe vette Pál Benedek gärciuí és Böjthe Gergely cártai lakosokat, akiket a kérdéses éjszaka a templom közelében láttak. Mindketten tagadták, hogy részük lenne a szentségtörő büncselekmény elkövetésében és kifogástalan távollétet is igazoltak, mire az ügyészség azonnal elbocsátotta őket.

Nagypénteken délelőtt Titu Cärsteanu rendőrfőnöknél megjelent Fenke Ferenc helybéli órás és ékszerész. Jelentette, hogy egy torzonborz külsejű, középkorú, munkáskínzésű ember miséző kelyhet kintál neki megvételre. A kelyh felsőrésze színarany, talapzata aranyozott ezüst. Értéke megközelíti a harmincezer leit. Biztos, hogy bűnös úton került a munkás birtokába. Fenke a gyanús egyént elküldötte azzal, hogy jöjjön később és akkor tárgyalnak a vételről. Közben azonban megfigyeltette, hogy a városi parkban telepedett le egy padra.

Cärsteanu rendőrfőnök utasítására Constantinescu rendőrbiztos azonnal igazolásra szólította fel a csavargó külsejű egyént. Kiderült az irataiból, hogy Lerch Albertnek hívják, 27 éves, római katolikus vallású és cárlibabai, cămpulungmegeyi, bucovinai illetőségű munkanélküli gyárimunkás. Bekísérte a rendőrségre, ahol megmotozták és megtalálták nála a lopott kelyhet. Lerch bevallotta, hogy a templomrablást Mihali Vasile 28 éves, görög katolikus vallású, borsai, marămuressmegeyi társával követte el, aki jelenleg Ciceu (Petra Rareș) állomáson várja őt a pénzen való osztzkodás végett. Constantinescu nyomban gépkocsira ült

és Ciceu állomáson, a személyletras alapján csakhamar felismerte Mihali Vasile-t. Szólt a csendőrfőnöknek, hogy tartóztassák le. Mihali Vasile azonban futásnak eredt és ekkor izgalmas üldözés fejlődött ki a rendőrbiztos, a csendőrök és a betörő között. Mihali futásközben elérte az Olt folyót és habozás nélkül belevetette magát és átúszott a másik partra. Constantinescunak és a csendőröknek sikerült elébekerülniök és megadásra szólították fel. A rabló ekkor kést rántott és le akarta szűrni a rendőrbiztos. A csendőrök azonban rávetették magukat, bilincsbeverték, gépkocsira tették és megakarták szállítani a rendőrségre. A kiszállás alkalmával ismét sikerült kerekeltödnia a rablónak, azonban hamarosan elfogták és megkezdették kihallgatását. Kiderült, hogy Mihali Vasile nem igazi neve. Ioan Stufurac-nak hívják, szintén cárlibabai, görög katolikus munkás. Lerch-el együtt a toplija-romániai OFA fűrészüzemnél dolgozott, de onnan elbocsátották. Mindketten bevallották bűnüket. Azt hozták fel mentségükre, hogy napok óta nem ettek, éhesek voltak és ez vitte őket kísértésbe, amint az országúton Mädäras község határában munka nélkül kóboroltak. Az is kiderült, hogy Lerch katonaszökevény.

A rendőrfőnök utasítására Coroianu állam-biztonsági főnök megmutatta munkatársunknak is a vaspénzszekrényben elzárt kelyhet, mely tényleg szokatlanul nagy értéket képvisel. Lecsavarható felsőrészen látható az aranyfémjelzés, míg alsórészen az ezüst próbéja. A két templomrablót az értékes kelyhvel együtt átadják a brasovi hadbírósnak.

A mercurea-ciuci rendőrség valóságos remekelt, amikor huszonnégy óra alatt elfogta a betörőket. Fenke Ferenc órás és ékszerész is minden elismerést megérdemel, hogy a rendőrséget a betörők nyomába vezette. (a. i.)

„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre“

Irta: Dr Léber János

Eucharisztikus szent évben élünk. A legméltóságosabb Oltáriszentség felé irányul minden figyelmünk, buzgóságunk, hódolatunk és szeretetünk. Az Eucharisztiaiból eredeztetünk minden jót, minden szepet, amit lelkiüdvösségünk biztosítása és földi életünk boldogítása körül elérni, megteremteni vagy megtartani akarunk. Szükséges és kívánatos tehát hogy Húsvétkor: az Eucharisztia szent ünnepkörében, az Oltáriszentség alap gondolatáról: *parancsgondolatáról* is megemlékezzünk.

Krisztus ezt a parancsgondolatot az utolsó vacsorán, az Oltáriszentség szerzése után így fejezte ki: *„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre“*

A legtöbb ember azt gondolja, hogy ez a parancs csak az apostoloknak és az ő utódaiknak szólt. Tévedés. Ez a parancs mindenkinek szólt. Ez volt Krisztusnak, mint az egész emberiség Megváltójának végakarata. Örök testamentuma. Csak az emlékeztetik meg, méltóképpen Krisztusról, aki vállalja és maradéktalanul teljesíti Krisztus utolsó akaratait.

Az apostolok arra kaptak parancsot és hatalmat, hogy a kenyeret és a bort az Ur testévé és vérévé változtassák át. *A világiak arra kaptak parancsot, hogy ugyanúgy szeressék emberitársukat, ugyanúgy legyenek készek minden személyes szolgálatra, minden áldozatra ömíattuk*, mintha Krisztus nekik arra példát, parancsot és útmutatást adott.

„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.“ — mondotta Krisztus. — *„Ezt, amit én cselekedtem. Elhagytam Atyám házáat, az Eget, minden fényével és dicsőségével, minden örömmel és boldogsággal. Emberré lettem ti miattatok. Magamra vettem az emberi lét minden természetes nyomorúságát, gyengeségét, betegségét, szenvedését, szegénységét, hogy erre az életre és az örök életre megváltalak benneteket.“*

„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.“ Amit én cselekszem most. Hogy ebben az utolsó órában, az irtalmatlan szenvedések küszöbén *sem magamra gondolok*, — hanem tiatok. Hogy mi lesz titeletek, ha engem kitépnek szűzletek, Szánlak és szerettek benneteket. Nem akarom, hogy elveszsetek az úton. *Ill maradok titeletek, köztetek, bennetek, emberek, hogy megtarjátok, életetek és erősségeitek lehessék.*

A kenyér és a bor színe alá alázom magamat, hogy titeket magamhoz emelhesselek!

„Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.“ Amit én fogok cselekedni, ha kimegyek innen. Ellenségeim kezébe adom magamat... Hogy megköpöcsösek, hogy megköpöcsösek. — *hogy megverjenek*, — tövissel megkoronázzanak és a keresztre szegezzenek. Megint nem magamért, hanem azért, hogy rólatok vegyem le az átok és a bűn örök keresztyét.

Igy szól Krisztus utolsó parancsa. Ez az ő megfélelbezhethetetlen, elalkudhatatlan akarata.

Nincs nagyobb rákfenéje korunknak, mint az *önzés*. A cselekvő szeretetnek majdnem tel-

jes hiánya. Minden testi és lelki nyomorúság, amely kínozza, senyveszti és sorvasztja ma az emberiséget. — ennek a lelki aberáltságnak köszönhető. Az emberek nem tudják szeretni egymást, nem tudnak áldozatot hozni egymás iránt. Sem az egyesek, sem a társadalmi osztályok, sem a nemzetek.

Nem tud áldozatot hozni a munkaadó: Mihelyt észreveszi, hogy üzemének jövedelme csökken. — *a munkások bérének rovására* igyekezik magának biztosítani a változatlan és a változatlanul nagy és igazságtalan hasznot. Mit törődik azzal, hogy a munkás, aki eddig is csak tengeni tudta életét csekély jövedelméből, — még kevésbé tudja eltartani magát és családját a megkurtított munkabérből. A legtöbb munkaadó lelkiismeretét nem bántja, nem nyugtalanítja ez a gondolat. *Kihalt belőle a lelkiismeret, mert nincs a lelkében sem hit, sem szeretet.*

A munkavállaló sem különb sokszor. A munkaadójában örök ellenséget lát, *akit gyűlölni és akinek megrontására törni* — *Marx tanítása szerint* — *osztályünetudatból folyó kötelessége*. Semmivel sem végez többet, mint amit kiakudott. Semmivel sem dolgozik jobban, mint ahogy fizetve van, nehogy ezáltal munkaadójának a megérdemelnél többet juttasson. Pedig lehet, hogy a munkaadó lelke éppen erre vár. Erre az intésre, erre az indításra, erre a becsületességre, erre a példára, *erre az áldozatra, hogy maga is megváltassék, megváltozzék és a jó útra térjen általa.*

Züllik a családi élet, pusztul a nemzet, mert *a házastársak sincsenek igazi, áldozatos, keresztényi szeretettel egymás iránt*. A házasság élet nem gyerekjáték. Gondok, hibák, bajok és szenvedések terhelik. Az emberi élet nyomorúsággal teljes. Ez alól nem kivételek a házastársak sem. Kifaragni házastársunk mellett a nyomorúságban is, betegségben is, elesésben is, lemondani sok földi örömről és szórakozásról heteken, hónapokon, talán éveken keresztül. — *nehéz kereszt... Áldozat. Keresztényi lélek vállalja... Hősi lélek örömet is talál benne... Ámde milyen kevés az igazán keresztényi lélek és milyen ritka madár a hősiesség!*

A mai ember szemében az áldozat idegen, *sőt gyűlölt fogalom* lett. Hol vannak azok a szép idők, amikor az emberek szinte versenyeztek, hogy ki tud több, szebb és nagyobb jót cselekedni! Ha végig olvassuk az Egyház történetét, meghatódunk az egyes régebbi korokban megmutatkozott áldozatok szépségétől és nagyszerűségétől. *Milyen érzékenyek voltak valamikor a keresztények egymás bajaiért, szenvedéseivel szemben!* Hogy *lesték* az alkalmat, hogy jót cselekedhessenek! Olyan jót amilyent ezelőtt senki sem cselekedett.

Nem beszélve az Ósegyháziól, amikor a testvériség fogalma egyeduralgó érzélem volt a keresztények között és *a legnagyobbakú áldozat is természetes velejárója volt annak, ha valaki katolikus, — a klasszikus középkor is olyan ragyogó példát mutatja a cselekvő, ál-*

Elsőáldozási

emléképek,

két színben, csinos, izléses kivitelben, kapható könyvosztályunknál.

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 2'50 lei, a kisebb méretűek (14×23 cm.) ára 1'50 lei.

dozatos, keresztényi szeretetnek és ezen szeretet találatosságának, hogy csak a legnagyobb tisztelettel és csodálattal lehet meghajolni ezek előtt a tüneményes példák előtt.

Hol vagyunk mi ma ettől! A mi rideg, tülekedő, önző korunkban... És mégis azzal büszkélkedünk, hogy ez a kor a szocializmus, az embersegítés korszaka.

Van benne valami igazság. De csak annyi, hogy *sohasem beszéltek még annyit az ember-szeretetről, mint most és sohasem tettek kereszsebbet az embersegítés érdekében, mint napjainkban*. Mert, ami történik, az sem igazi embersegítés. Legfeljebb csak az igazságnak és a méltányosságnak érvényesítése. Az embersegítés ott kezdődik, hogy *szeretem azt, akivel jót teszek és azért teszek vele jót, mert Isten teremtményének*, „*embertestvéremnek*“ tekintem. Ahol ez a személyes érzélem hiányzik, ahol csak azért adnak, mert muszáj, mert a halóság nyilván tartja, mert az újságok különböző megrójják, — *vagy mert félnek, hogy ha nem adnak, ha nem csillapítják az éhezők éhségét, — a fellázadt tömeg felborítja a nekik kedvező, őket kielégítő, jólétüket szolgáló mai társadalmi és gazdasági rendet*, — ott nem lehet igazi emberszeretetről beszélni.

A kereszténység egységes eszme- és parancsrendszer. Nem lehet az eszméket elfogadni és a parancsokat megtagadni. Nem lehet a parancsok közül néhányat megtartani, a többieket elvetni. Nem lehet családvédelmet hirdetni és ugyanakkor törni azt, hogy a fiatalság százazrei munka nélkül nyomorogjanak, vagy ne tudjanak annyit megkeresni, amennyi a családalapításhoz, vagy a család tisztességes eltartásához szükséges. Nem lehet büntetni a lopást és ugyanakkor a munkások bérének elvonását; a munkaadó lelkiismeretlen kihasználását „*a gazdasági élet függvényének*“ tekinteni. Nem lehet büntetni a személyes gyilkosságot és ugyanakkor megengedni azt, hogy *törvényes védelem hiányában, piszkos, önző érdekből egyes gazdasági nagyhatalmak milliárdoktól rabolják el a megélhetés és a megmaradás lehetőségét!*

Kölesönös áldozathozatal nélkül nincs egészséges és harmonikus közösségi élet. Ha valaki egy társadalmi vagy nemzeti közösségen belül erre az áldozatvállalásra és áldozathozatalra keresztényi szeretetből nem volna hajlandó, akkor az államhatalomnak kötalassága az, hogy a renitenskedőt törvényes eszközökkel kényszerítse a keresztényi élet alaptörvényének: *a szeretet parancsának teljesítésére.*

Mert Nagypéntek után jön csak a Húsvét. *Keresztvállalás, keresztihordozás nélkül nincs feltámadás.*

A Te Főpásztoraid is mind ott lesznek az Eucharisztikus Világkongresszuson.

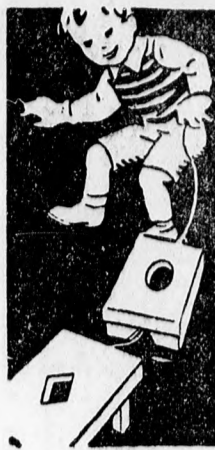
Es Te távolmaradnál, holott módodban volna ott lenni? Jelentkezzél, még a húsvéti ünnepek folyamán!

A tengeri és szárazföldi haderők angol miniszterei külföldi úton

Párizsból jelentik: Az angol tengernagyi hivatal első lordja (haditengerészeti minisztere), Duff-Cooper Párizsba érkezett és hosszabb megbeszélést folytatott Campinchi francia hadiengerészeti miniszterrel.

Nápolyból jelentik: Hora Belisha angol hadügyminiszter nagypénteken repülőgépen Nápolyba érkezett. Innen szombat reggel tovább indult Málta felé.

Ez az én vonatom...

mondja a gyermek, amikor játszik — azonban On, amikor fájdalmai vannak, nem szabad bebeszéljen önmagának semmit. Hiába mondja az utánzat használatakor „ez épp oly jó mint az aspirin”, a hatás elmarad; mert csak a valódi aspirin garantálhatja a gyors és biztos hatást és a tökéletes ártalmatlanságot.

ASPIRIN
T A B L E T T A

csak a Bayer Keresztjei valódi!

A népek virága és gyümölcse: a középosztály

Irta: Sulyok István

Az egészséges és tiszta középosztály a virág a nemzetek fáján, melyből a szellem gyümölcse lesz: az írók, a költők, az alkotók mindig a középosztályból lesznek, mert, aki ír, költ és alkot, már középosztály akkor is, ha nem abból született és nem abban a környezetben él. A középosztály pedig ma úgy vagyunk, mint nyugati országokban a vasúti osztályokkal: ma már mindenütt a II. osztály a legfőbb osztály, I. sehol sincsen már. Kettő pedig még a szovjetek birodalmában is van, ha nem is I. és II. a neve, hanem „puha” és „kemény”. Ma középosztály a vezető réteg, a szellemiség képviselője a testi munka mellett, mely elnyelte mindenütt az arisztokráciát és a földből szívja nedveit, mint a fák.

Ez a középosztály, hogy egészséges és erős legyen, jobban tudja nélkülözni a hivatalok helyeit, mint azokat a szellemi foglalkozásokat, melyeket a gazdasági élet tud adni. Nemcsak azért, mert ezekből sokkal több van, hanem mert szabadabb és nagyobb a felvívó képességük. A gazdasági élet szellemi foglalkozásai nagyobb látókört biztosítanak és több jövedelmet e látókörnek bejárásához és kitapasztalásához. Miért van az, hogy itt minálunk éppen, mint Budapesten a színházak, a könyvek s egyéb kulturális megnyilatkozások közönsége oly feltűnően nagy részben zsidó? Tévedés vagy megtévesztés ebből azt a következtetést levonni, hogy a zsidó kultúrára hajlamosabb név, a magyart pedig hajlamai az elmaradásra készítik. Az ok egyszerűen az, hogy a könyv, a színház és a többi hasonló középosztály, elsősorban a gazdasági középosztály szellemi területe: a zsidóság tehát nem azért tölti meg a színházat és veszi meg a könyvet, mert zsidó, hanem egyszerűen azért, mert ő az a középosztály, melynek szüksége a színház és a jövedelme is elég ahhoz, hogy ezt a szükségletét kielégíthesse.

Teljes nemzeti elnyomódást jelent, ha egy népnek egyáltalán nincsen középosztálya. Közelben a történelmi példa: a moldvai csángóké. Szellemi nyomorúságot jelent azonban az is, ha egy népnek középosztálya az ő anyanyelvét beszéli ugyan, de egész szellemi és népi mivoltában más és idegen önzéssel áll legtermészetesebb vágyaival szemben.

A magyar nép hosszú évszázadokon keresztül a történelmi sors alatt nyögött. Azokat az idegen rétegeket azonban, melyeket a középosztály gazdasági helyeire hol hatalmú erőszak, hol szellemi mozgalmak, vagy civilizációs folyamatok állítottak vagy sodortak, rendre felszívta magába. Az utolsó nagy települési árdással, amit a tőkés gazdasági fejlődés zúdított a nyakába, a zsidósággal már nem bírt, mint ahogyan egyetlen más nép sem bírt azzal. Ez éppen olyan baj a magyarságra és a más hasonló helyzetű gazdanépekre, mint a zsidóság számára.

A zsidó nemzetnek a nyomorék szerepe

jutott a népek társadalmában. Ahogyan az embert nyomorékká teszi az egyik végtagjának vagy valamelyik szervének hiánya, úgy a zsidó nép lelkesége azzá lett, mert hiányzik a létéből évezredek óta a föld, az otthon, az egészséges és teljes társadalom. Ahogyan pedig a testi nyomorékban az egyik szervnek hiánya természetellenesen kifejleszt más szerveket, melyek ezt a hiányt pótolni próbálják, azonmód a zsidóságnak ez a népi nyomoréksága természetellenesen kifejlesztett olyan ösztönöket, tehetségeket és hibákat, melyek számára pótlást és előnyt jelentenek ugyan, veszedelmet azonban azokra a népekre, melyekben minden feltétel megvan arra, hogy egészséges és cerek társadalmakká nőhessenek ki.

A legfőbb veszedelem az, hogy a zsidóság, mihelyt valamely nép társadalmában középosztályá lesz, vagy a középosztályban tulsúlyt kap, s így a gazdasági irányítás és szellemi terjeszkedés eszközeinek birtokába jut, — a maga képére és hasonlatosságára akarja az egész társadalmat átalakítani. Ezt nyilván jóhiszeműen és meggyőződéssel teszi, mert a maga eszményeiért küzd. Ezek az eszmények azonban sosem a népek eszményei. A munka, amit végez, olyan, mintha a pupos összes embertársainak háttára pupot akarna rakni, a félkezű pedig mindenkinek egyik kezét le akarná vágni, hogy így valóra váljék az az eszmény, mit ő az emberről magának alkot, mert nem is tud mást.

Ez természetesen csak hasonlat s talán nem is egészen jó hasonlat. Inkább paradoxon. Aki azonban akarja, megérti, amit ezzel mondanunk akarunk. Hogy megértse, nem kell egyebet tennie, csak szemügyre kell vennie azokat a nagy társadalmi és politikai mozgalmakat, melyek a zsidó szellemiség bélyegét hordják magukon. Elsősorban a marxista nemzetköziséget: csak olyan lelkekben születhettek meg ezek az elméletek, annak egész érzésvilága, melyeknek a gazdasági rétegződés, az osztályok elleni harc, a gazdasági viszonyok azonnali és könyörtelen hatásai meg a nemzetközi hányódás százados hagyomány, folyton megújuló élmény volt. Vagy a békeszerződés alkotása: a kisebbségi jogok fogalma úgy, ahogyan az husz éven át a köztudatba ment. A faji, a vallási, a nyelvi védelem mellett a legtermészetesebbnek, a nemzeti védelem gondolatának teljes hiánya. Ennek a védelemnek korlátozódása a személyek biztonságára, a védtelen tömegek közös személyiségének teljes elhanyagolása. Ezek a szerződéses, ha végre is hajtották volna azokat, védelmet csak azoknak jelentettek volna, kik nemzeti egyéniségük külön védelmére nem is helyeznek súlyt, mert azt teljes biztonságban tudják és azt külsőleg, jogi formában nem is akarják megmutatni, mert arra nincsen szükségük. Az egészséges, nehezen mozgó, nyelvi kulturájában élő nemzeteket akkor sem védene, ha minden szavu-

kat végrehajtanák. Ezek és minden más példa mutatja, mily sajátos, különös lelki és népi életet él a zsidóság s mennyire különbözik ez a lelkeség az egyszerű és ép lelkű népek életétől. Ezért volt joga Magyarországnak is arra, hogy hozzányúljon végre, talán legsürgősebb nemzeti kérdésének, a zsidókérdésnek megoldásához. Gazdasági és szociális téren vannak Magyarországnak más nagy kérdései is. A szellemi élet, a kulturális fejlődés, a közlélek kialakulásának szempontjából azonban ez a legnagyobb. Nem arról van csak szó Magyarországon, hogy a keresztény ifjuság állásokhoz jusson, hanem mi legyen a középosztály, a nemzet virága és gyümölcstermője: zsidó-e vagy magyar. Milyen izlés, milyen szellemi igények, milyen vérmérséklet és erkölcsi felfogás alakítsa ki az irodalmat, a színházat, a művészetet, a sajtót és mindezeket keresztül az egész közéletet és közleket. Csak az a színház, csak az az irodalom, az a művészet hat, mely ma meg tud élni, fenn tudja tartani magát, előadásokat tud tartani, meg tud jelenni: mi haszna van a mai magyarságnak abból, ha valahol egy egy magyar zseni csodálatos nagy művet alkot, azt azonban csak emberöltők után találják majd meg valahol családi iratok között, mert ma sehol sem kap kiadót, érdeklődő és harcolni kész tetszést? Ellenben minden azonnal nyilvánosságot kap, ami a kényelmességet, a kellemes bűnöket és hibákat, a renyhességet legyezgeti, a legjobb esetben a felelősséget mindig másra hárítja és a bűnbakkok keresésében merül ki? Ha pedig reformokat keres: azt nem magán kezdi, nem magát igyekszik feladatokkal megterhelni és áldozatokra bírni, mint Berzsenyi nemzedéke, az akkori magyar középosztály, hanem a gazdanépeket, sőt mi több, az egész világot olyanná akarja átalakítani, olyan társadalmi és gazdasági rendet akar akár vér és forradalom árán is teremteni, amelyikben a zsidó lelkeség úgy tudjon elhelyezkedni és zavartalanul élni, amilyen ma, minden átalakulás és áthasonlás nélkül. Ez nyilván ösztönös jelenség, valóságán azonban ez mitsem változtat: ez az értelme valamennyi világfelforgató és világmegváltó mozgalomnak, melyek a zsidóság szellemi támogatásának örvendhetnek.

Ez a magyarázata annak is, hogy a nemzeti középosztályok kérdése, ha csupán kétszáz-ezer magyar család romlását jelenti, természetes és érdektelen jelenség, melyen közönyösen lép át a világ, nemzetközi nagy probléma azonban, ha valahol a zsidóság érdekeit keresztezi. Ez a jelenség azonban ma már gyökereiben inog, mintahogyan azok a nagy tévedések is, melyekkel az összeszövődött: nincsen messze az az idő, amikor ez a kérdés is éppen olyan szociális kérdés lesz, mint a többiek. Életbevágó azoknak, akiket közvetlenül érint, csupán távoli példázat azok számára, akik távol állanak attól.

Földi István riportja:

Ahol a fiatal gazda- társadalom tanul

Vizsgai látogatás egy földmives-iskolában

Tg.-Săuceș. Saját tud. Az utóbbi években az újságok hírvonatában, vagy tanügyi rovatban néha találkoztunk már a földmivesiskolákról szóló rövid közleményekkel, melyekből az olvasó tudomást szerzett, hogy a római katolikus egyháznak Tg.-Săuceșen és Jernuton, a reformátusoknak Ciumbondon, az unitáriusoknak I. G. Duvan vannak ilyen elnevezésű iskoláik, de tekintve, hogy ez az iskolatípus meglehetősen új, sokan nem ismerik, vagy rosszul értelmezik ezeket az iskoláknak munkaterét s a falusi, gazdaember legtöbbször azt gondolja, sőt mondja is, hogy a földmivelést nem iskolában, hanem az ékezarva mellett kell tanulni; az intellektuelt pedig azon akad meg, hogy télen, miképpen lehet tanulni földmivelést?

Felületesen átsiklva a dolgokon, úglátászik, hogy mind a kétféle kritikának igaza van s én éppen azért választottam riporttémának a földmivesiskolát, hogy ezt a felületes megállapítást a tényekkel megcáfoljam.

Az elmélet, melyet sokan lexicsinyelnek

A tg.-săuceș-i római katolikus téli földmivesiskolában éppen most zajlottak le az elméleti vizsgák.

— Hát elmélet, elmélet, mondta nekem az egyik falusi gazda, amikor a vizsgára hívtam s hamarosan egész előadást tartott, hogy mi a különbség az elméleti s a gyakorlati gazda között.

— A mi falunkban is van egy úr, aki elméleti gazda. Ő nem dolgozik, csak rendelkezik s a cselédek csinálják. No, azt a gazdaságot meglehet nézni. Én husz holdon kihozok annyit, mint ő a negyvenen, pedig...

Nem hagytam, hogy befejezze a mondókáját, hanem éppen a gyenge oldalán érintve, magasztalni kezdtem a gazdaságát, melyet igen sokra tartott.

— Bizony én is ellensége vagyok az egyoldalú elméleti gazdálkodásnak, — mondom, — de, hogy az ember meghallgasson egy ilyen vizsgát, az pontosan azért jó, hogy az urakat leszállítsa a lóról. Egy ilyen ügyes, jó gazda előtt nem lehet mindent összemagyarázni s tán még zavarba is jönnek, ha magát meglássák a hallgatóságban.

Ez aztán tetszett. Zavarba hozni azokat, akik könyvből tanítják a gazdaságot, ez már inyére volt az én húszholdas gazdaszerősömnek és nagy önbizalommal, de illedelmes csendességgel foglalt helyet az első évfolyam osztályában, ahol hamarosan megkezdődött a vizsga.

Értemes arcú, háziszótt posztóruhas, fényes csizmás gazdafiúk szorongtak a padokban. Elől apróbbcskák 14—15 évesek, hátrább már katonasorba kerülők s még katonaszolgáltak is.

— Hát még ekkora nagyok is vannak?
— Ide egész 30 éves korig felveszik a növendéket.

A gazda rosszalólag csavargatta a fejét, s amíg a bizottság helyet foglalt a katedra mellett, lopva odasugta nekem a véleményét:

— Az ilyen nagy legényeknek odahaza nem fér a nyakukra a munka. Azért jönnek el az iskolába...

S mosolyogtunk mind a ketten az észrevételre, de nem sokáig.

Általános növénytermelés volt a vizsgaanyag és szaporán vallatni kezdték a fiukat a tanárok.

Ugy kezdtek, ahogy a gazdaságban is sorra kerül: Talajfelőkészítés, magkiválasztás, csúvázas, vetés, szinte szemléleteszerű feleletekben került sorra s a fiúk olyan bátran, ügyesen, folyékonyan beszéltek, hogy az én emberem is elcsendesedett s látszott az arcán a csodálkozás.

— Ezt jól bétanították, elméletileg, nyilatkozott az óra végén, de mikor meghallgatta, hogy a következő tantárgy fizika, kémia lesz, ismét kiért belőle az elégedetlenség s váltig erősítette, hogy erre már semmi szükség.

— Ha már itt van?... Egy fáradtsággal hallgassa meg, nyugtatgattam és bementünk újból a vizsgára, mert az igazat megvallva ez már engem is érdekelt; hiszen még középiskolában is a nehezebb tantárgyak közé sorozható a fizika és kémia ismeret. Itt azonban nem nagyon láttam, hogy nehéz lenne.

Bátran és biztosan beszéltek a növendékek. Kémiailag elemezték a talajt, a vizet, a trágyát, a növényi tápanyagokat stb. Fizikából tisztában voltak szintén a dolgokkal s bizony észre kellett

venni, hogy a fizikai tudás sok könnyebbséget jelent a gazdának is, különösen erő és munkatákarékosság szempontjából.

S ezután a vizsgára után már nem kellett hívogassam a gazdatársat a többi tantárgyra. Ment magától, figyelt rendületlenül és szívta magába a hallottakat, amiket állattenyésztésből, kertészetből, növényvédelemből, földmérőtanból, erdészetből, üzemtanból, számtanból, méhészetből és állatgyógyászatból hallott.

— Hát ezek hol tanultak meg ilyen ügyesen románul beszélgetni? Hát még helyesírássra is tanítják? S milyen jó, hogy a törvényismeretet ilyen alaposan átveszik... No, nem hittem volna, hogy két téli félévben ennyi tudást gyűjthet egy gyermek, buggyant ki az őszinteség belőle a vizsgák végén, de már újból megbánta,

A gyakorlat, mellyel bebizonyosodik az elmélet szükségyszerűsége

Lassan menegünk a gazdasági udvar felé és a vizsgáról most szabadult fiúk közül egy nagyobb csoport húz előnkbe. Már levetették az ünnepi ruhát, a fényes eszimatkat s nevetgélve, ahogy elmennek mellettünk, egy kicsi legényke civakodik két nagyobbal.

— Ma én megyek a vetőgéppel. Ti már voltatok kétszer s most rajtam a sor.

A nagyobbak leicsinylik.
— Derekból legénynek találtak fel a gépet, hallod-e?

De a kicsike nem hagyja magát és szaladni kezd, hogy hamarabb elérje az udvart, ahol két fiú már vezeti a szekér elé a felszerszámozottlovakat.

— Én erről a gazdaságról nem tudtam, lepődik meg a gyakorlati gazda s nagy gyönyörűséggel kezdi nézegetni a tizenhatosoros vetőgépet, melyet most akasztanak a szekér után.

— Ez milyen márká?
Felelni akarnék, de megelőz a kicsike, aki az előbb veszekedett a vetés miatt.

— Melichart, merítőkalanás...
— Netene s te azt honnan tudod, rökönnyödik meg az ember, akinek hóna alá is alig ér a gyermek.

— Ismerem a gépet.
— Be tudnád állítani is?
— Amire parancsolják.

— Mondjuk töröküzára, nevet a gazda és odaszúja nekem, hogy az a legnehezebb.

A gyermek tesz, vesz, gondolkodik és újból dolgozik a géppel, majd csillogó szemmel jelenti:
— Készen van, tessék megnézni.

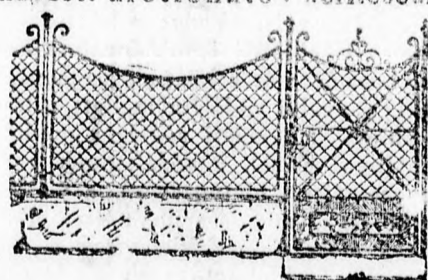
A gazda hitetlenkedve csóválja a fejét és elszólja magát.

— No, nekem mondhatod, mert én ezt a gépet nem ismerem...

— Egyszerű az egész, tessék idenézni. — jön bele a magyarázatba a fiú és újból megcsinálja a beállítás, részletesen ismerteti a gépet úgy, mintha a vizsgán felelné.

Kisebb csoport van körülöttünk. Csendben, figyelmesen hallgatnak, csak néha biccentenek a fejükkel, hogy jól van és a kicsike dolgavégezeten betessékkel a gépészbe.

Horganyzott drótfonatok kerítéseknek.

Vaskapuk, vasajtók, diszkerítések, sodronyszövetek minden célra. Malmoknak foszforbronzsodrony szövetek a drága svájci selymek helyett. — Sodrony agybütetek a legolcsóbban beszerezhetők

BOZSAK MIHALY sodronyarugyárában
Oradea, Str. D. Cantemir No. 57.
Árjegyzék ingyen.

Emésztési zavarok, régi idült gyomorbaajok

Székrekedés, ideges fejtájtás, étvágytalanság, SAVTULTENGÉS, GYOMORÉGES, görcsös állapotoknál, ideges gyomorhajnál az Amerikában három zseniális tudós: Ivata, Schivata és Nakamura által felfedezett

GASTRO D.

bel- és külföldi orvosi körökben nagy feltűnést keltett

Gastro D kapható gyógyszerárakban és drogeriákban vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszeráránál, București, Calea Victoriei 124.

hogy lelkesezett s nem állott szózatétel nélkül, újból azon kezdett szomorkodni, hogy — milyen kár mert csak elméleti az egész.

Ezt vártam, mert tudtam, hogy így következnek s mostanra tartottam az ütökártyát.

— De kimondta, hogy csak elméletileg; hiszen itt amit elméletileg tanulnak, azt gyakorlatilag is megcsinálják.

Elnevette magát.

— Ugy-e télen?

— Télen is, most is tavasszal, aztan nyáron és ősszel.

— De hol?

— A gazdaságban. Az iskola több mint harminc holdon gazdálkodik.

— Azt szeretném látni

— Tessék megnézni ezeket is. Ez itt talajporhanyító, ez két borona, ez vetésborona...

— S a porhanyítót mire használjátok?

— Nagyon jó szerzám az, helyettesíti a tavaszi szántást, megszünteti a hajszalcsövességet a földben.

— Mit szüntet meg? A hajszalcsövességet?

— A víz elpárolgását.

Nagyon fontos, nélkül sok veszteség, sok kár érheti a gazdát. Ha végeznek, odahaza nekünk is veszen ilyen édesapám, már megígérte.

Az udvarról behalszik, ahogy indul a szekér a vetőgéppel s a gyermek arca elkomolyodik egy pillanatra.

— Itt hagytak, viszik a vetőgépet, figyelmeztetem s elmosolyodik.

— Nem baj. Én ma ügyse voltam oda beosztva, holnap soros leszek a zabvetésnél.

— Akkor most velünk maradez s megmutatsz mindent jó?

— Szívesen. Tessék jönni az istállóba.

Szép, tiszta istállóba vezet és sorra mutatja az állatokat. Az arukat is tudja, hogy mennyi a napi tejhozam és hamarosan elősorolja a takarmányozási rendet.

— Ez több darat kap, mert kicsi borjú, simogatja az előtte álló szemethali tehenet, — az adja a legtöbb tejet, az a legjobb jármos, ennek jövő hónapban kell borjúznom. Ugy-e szépek?

— Nagyon szépek, lelkesezik a gazda és büszkésni kezd a falra fűrésztett fekete táblát.

— Ez mire jó?

— Az istállóhetések kimutatását csinálnak minden nap a takarmányról, tejről, szoptatásról s így pontosan mindent tudnak. Az a gazda, aki nem tart számon mindent s nem jegyzi a kiadást, bevételt, készletet, fogyasztást, hamar elszámolhatja magát. Így az utolsó banig ki lehet mutatni, hogy mivel érdemes foglalkozni s mivel nem.

— Eredj, menj el. S ezt te odahaza is csinálod? Kétkedik az öreg gazda, de látom, hogy sokra értékeli a legényket.

— Csinálom, mert látom, hogy jó. Azért tanulok itt, hogy odahaza jobban gazdálkodjunk.

— S nyáron itt ki gazdálkodik akkor?

— Felváltva. Minden hónapban jön be egy csoport. Az elsők ketszer, a másodikok egyszer s a szaktanár úr meglátogat odahaza is, mert az ősszel aztán újból vizsgázunk. Gyakorlatilag, kint a földiken. Akkor veszik számon az eredményt, hogy mit dolgoztunk s volt-e értelme.

Az öreg már annyira összeharadtokozott a kicsi gazdával, hogy a vállára tette a kezét s odabúzza maga mellé.

— A többiek is ilyen életrevalók-e te?

A fiúcska komolykodva néz fel az öregre.

— Hát aki nem életrevaló, az nem is jó gazdasági iskolába.

A kapu előtt elbucskoztunk. Az öreg egészen megváltozott. Mintha új, fiatal lendületet kapott volna, olyan hévvel, elragadtatással nyilatkozik.

— Én csak most látom, hogy mekkora tudomány kell a gazdálkodáshoz. Ugy-e no. Az ember azt hinné, hogy eleget tud s ilyenkor veszi észre, hogy folyton kell tanulni. Én is tanultam. Most, egy délelőtti alatt is tanultam s ha az Isten segít, minden esztendőben eljövök a vizsgákra. Mert ez az iskola valóban az élet iskolája. Valóban az. Csak jobban meg kell becsülni

Európa húsvéti ajándéka : Az angol-olasz megegyezés

Irta: Csiszár Béla

Páratlanabb, nagyszerűbb húsvéti ajándékot valóban alig kaphatott volna Európa a mai, feszültségekkel és problémákkal teli időben az angol-olasz megegyezésnél. A kereszténység nagy ünnepénél különösen nagy jelentőségű van az olyan egyezményeknek, amelyek békét és összebékülést hoznak a csatazaj helyébe fegyvernyugvást, a gyűlölködés és békétlenség helyébe pedig kibékítő gesztusokat és baráti kéz-fogást. De e két, egymással évek óta torzalkodó hatalom összebékülésének nemcsak ilyen, hogy úgy mondjam, hangulati, érzelmi értéke és jelentősége van. Az angol-olasz baráti kéznyújtás olyan feszültséget old fel, olyan tartós viszáltyt szüntet meg, amely elkerülhetetlenül háboru felé vitte az európai szárazföldet. Tegyük fel, hogy az angol külügyek élén továbbra is Eden marad és felülkerekedik Chamberlain is, továbbá nem a békülékeny és józan iparos ösök sarja, Chamberlain ül az angol premieri székben, hanem a habozó és gyenge Baldwin, vagy a franciábarát Churchill esetleg a marxista Attlee örnagy, a munkáspárti ellenzék vezére, másfelől Rómában nem őrzik meg higgadságukat s a Berlin-Róma-tengelyben bizva s az abessziniai sikerekben bizakodva, merész rajzával neki-támadnak az angoloknak, ... egyszerűen, ha mindezek előfordultak volna, Európára mérhetetlenül gyorsan és tragikusan beállt volna a második 1914 nyara. Az angol-olasz békében tehát nem két nép, két vetélkedő hatalom békéjét üdvözli csupán a világ, hanem Európa békéjét is: ezért nagy a jelentősége, sőt kiszámíthatatlan és sorsdöntő Európa jövője tekintetében.

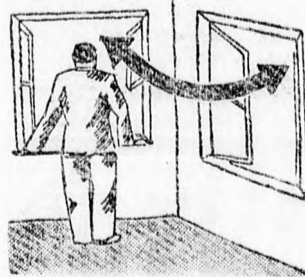
Mindezt nagyrészt mindenki érezte, aki látó szemmel figyelt ki Európába és nagy összefüggéseiben mérte át agyával a nemzetközi politika történéseit. Azt azonban kevesen tudják, micsoda világozsszeesküvés nőtt és alakult itt ki, mely az angol-olasz viszály lángjában akarta meg-szítani a maga pecsenyéjét s belehajszolni Európát a pusztulásba, vagy, amint ők nevezték, a „jog és igazság demokratikus világába”. Eden, Attlee Paul Boncour, Blum és még egy sereg más politikus jobbára csak vak vagy vakbuzgó eszköze volt ennek a konspirációnak, amely olt-hatatlan és heves gyűlölettel viseltetik az u. n. fasiszta államok iránt s minden eszközt felhasználja, hogy lesújtson rájuk és rombadöntse őket. Örök melódiának csufolják részünkről, de újból és újból le kell lepleznünk a szabadkőmű-vesség és bolsevizmus szövetségét az általuk örök ellenfélnek látott keresztény nacionalizmus ellen. Változatos alakban elevenedik meg ez a szövetség, egyszer nyíltan népfront-formában, máskor demokratikus szabadságjogok örve alatt, ismét máskor, mint a lelkiismereti szabadság védője, vagy egy-egy ország földrajzi érdekeinek legvehemensbb megtestesítője és hirdetője, stb. Nem új ellenség ez, hanem nagyon is régi, csak megnyilvánulási formái mások és a szövetségek jelennek meg új és új köntösben. Ez állt ott a francia forradalom bölcsőjénél (a harmadik rend 600 képviselője közül 450 szabadkőműves volt), ez fűtötte a Napoleon elleni felkeléseket és guerilla-harcot, ez kelt fel a francia polgár-király ellen ez vonultatta fel a francia tömegeket első ízben az általános választójogért, ez indult meg a pápai állam ellen, a renegát III. Napoleon ellen, alkotta meg a harmadik köztársaságot, ez ütötte meg a harci dobát Európa-szerte „az átka klerikalizmus” ellen, ez bujtogattott Bismarck „kulturharcában”, ez látott kitérőt a nemzetiségi harcokban s már unostonyig megirták azt az igazságot, hogy a szabadkőműveseknek és természetesen szövetségeseiknek, a marxizmusnak volt a legfőbb része a világ-háboru kiobbantásában, amely azután problémák utvesztőjévé tette a kontinenst.

Mindenesetre igen tanulságos, hogy amikor a mi oldalunkról rávilágítunk ilyen összefüggésekre, akkor retrográd, hátramaradt és kleri-

kális jelzők tömege hull fejünkre. Ők ellenben nemcsak, hogy büntetlenül használhatják, de teljesen modern szokásnak vélik azt, ha Európa ébredő népeit szociálfasisztáknak, fasiszta bérenceknek, stb. stb. nevezik. A háboru után Mussolini megindította s — örök német tulajdonságként — Hitler tökéletesítette a szociális nacionalizmust. Ettől kezdve a két fej-fej-mellett haladó szövetségestárs, a szociáldemokrácia és a szabadkőművesesség, amelyekhez új társként csatlakozott a bolsevizmus, minden eszközt felhasználta, hogy az ellenük felkelő, hatalmas nőtt s veszélyessé vált vetélytársakat megsemmisítsék. Érezték hogy, ha volt is eddig erős ellenfelük, veszélyes riválisuk, a jelenlegi-nél erősebb sohasem volt: olyan, amelyik meg is valósítja azt, amit ők csak ígértek vagy pedig csak nyomorúságosan és tökéletlenül valósítottak meg uralomrajtásuk után; olyan versenytárs, amelyik saját fegyvereikkel veri meg, miután saját barlangjukban keresi fel őket, ilyen még nem akadt, legalább is nem olyan rendszer, amelyet ember alkotott és emberi ész gondolt ki. Ilyen versenytárs előtt — vélték — el kell csitulnia minden egymásközötti ellentétüknek, meg nem értésüknek és problémáiknak. Egy-ideig, a háboru utáni kifáradás és ájultság között, a világhatalmi rögtönzött egyensúlyt, a francia szabadkőművesesség „nagy művét” baj nem fenyegette. De mihamar jöttek a változások, mert Mussolini és Olaszország tekintélye, hatalma egyre nőtt, Németország is kiemelkedett a sorból és a „rég, szűp demokratikus világot” egyszeriben nagy veszély kezdte körülvenni. Mi több, nemsokára — horribile dictu! — a fasiszmus négyhatalmi egyezménybe akarta „kényszeríteni” Európa népeit, készen arra, hogy a fasiszmus befolyása erősödjék és irányítson. Ez több volt a soknál is. Kapóra jött Hitler uralomrajtása: a négyhatalmi egyezményt, amely hivatva lett volna kibékíteni egymással a négy nagy nemzetet és összefűzni őket tartós szövetségbe a bolsevizmus ellen, sikerült elgáncsolni és eltemetni.

Ez azonban még nem volt elég. Igyekeztek mind mélyebbre ásni az árkot a két nacionalista hatalom Német- és Olaszország között. A szakadékos szerencsésen mélyült is, kivált, mikor Olaszország, abessziniai vállalkozása érdekében, közeledést talált Franciaországhoz és a stressai front árán szabadkezet kapott Laval kormányától. Közben a párizsi Grand Orient-főpáholy sűrű biztatására és nyomására Párizs becsempészte Moszkvát Berlin helyébe Genfbe s most már a két szövetséges, Párizs és Moszkva kéz a kézben szötte a haditerveket és gyártotta a gyuanyago-

Ha huzatot kaplál...

— Ez az ur huzatban áll.
— Ha nem dörzseli be magát Carmollal, hogy egy esetleges gripának, meghűlésnek és idegzsabának elejét vegye, könnyen megbetegedhetik.
A Carmol ugyanis hűlés, gripa, reumatikus betegségek és láz ellen a legjobb szer.

CARMOL a legjobb bedörzsolőszer hűlés, nátha-láz, reumatikus fájdalmak és láz ellen.
Egy üveg ára 22 lei.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

kat a robbantáshoz. Miután Berlin és Róma egymás ellen hangolása sikerrel befejeződött s Olaszország a hallgatolagos francia támogatásban bizva, megindította abessziniai akcióját, Párizs és Moszkva titkos erőt elérkezettnek látták a pillanatot arra is, hogy a fasiszta Olaszországot is elszigeteljék és halálos csapást mérjenek rá. Franciaországban a barátiag viselkedő Lavalt támadták oldalba és kényszerítették lemondásra, (jól ismeretesek még a szabadkőműves páholyok fővokolójának, Herriotnak, Blumnak, Sarrautnak és Chautempsnak sűrű támadásai, illetve kivonulásai a kormányokból, hogy ezzel a zavart növeljék és átjásszák a népfront kezére a kormányzást). Angliában pedig az ugyancsak szabadkőműves Edent emelték be Hoare helyébe, hogy megindulhasson a nagy kampány a fasiszta front letörésére, amelyhez csak szegényes ürügy volt a szerencsétlen Hallé Szelassió megsegítése.

Angliának nem voltak fontos érdekei Abessziniában, ezt azóta már jól tudjuk. Olaszország-nak viszont létérdeke volt egy gyarmatosításra és kirajzásra alkalmas terület megszerzése, viszont ezzel nem fenyegette Anglia földközi-tengeri köreit és érdekeit. Mindez a világ előtt olyannyira nyilvánvaló volt, hogy a legnagyobb csodálkozás fogadta Eden hirtelen kardcsörtetését és a megtorlással fenyegetődzését. A két ország, amelyet addig évtizedeken keresztül a szoros barátság és egymásrautaltság szálai kötöttek össze s amelyekről föl sem merték volna tétélezni, hogy valaha is élesen szembekerülnek egymással, most, a nemzetközi titkos erők aknamunkájára farkasszemet kezdett nézni egymással. Ha Olaszországban nem egy Mussolini áll az élén s a fasiszmusnak nem sikerült volna még egygyé kovácsolni az olasz népet, kétségte-len, hogy a világozsszefogás az olasz ellenállást rövidesen összeroppantná volna. A nemzetközi népfront hosszú háborura rendezkedett be: de Badoglio végzett hamarosan s a népfronti almoknak befellegzett. Olaszországot nem sikerült lehengerelni.

Kudarc kudarcot követett. Az olasz foglalás után jött a német rajnai megszállás amit a londoni népszövetségi ülés sietett erő és erély híján elkenni és elfogadni. Ujabb kudarc volt a Berlin Róma-tengely létrejötte, ami a népfronti ábrándozásokat téli orkánként futta szét. De megmaradt az angol-olasz ellentét, sőt napról-napra, hétről-hétre súlyosbodott. A szabadkőműves-marxista egységfrontnak jó alkalomként jött a spanyol polgárháboru, amikor szabadon és felelőtlenül lehetett keverni a kártyát és szítani a feszültséget és a féltékenységet olaszok és angolok között. Moszkva és Párizs kezdetűl fogva nagy lendülettel vetette rá magát Spanyolországra, de lábát megvetnie tartásban nem sikerült. Arra azonban jó ürügy volt, hogy vádolhassa, gyanusithassa Olaszországot s egyre mélyebbé vájja a szakadékokat az olasz és angol nép között. Eden, az akkori angol külügyminiszter remekül megfelelt ennek a célnak. Ha rajta áll, minden lelkiismeretbeli furdalás nélkül harcba viszi Európa népeit. Baldwin sohasem fékezte vérmes miniszterétársát, akiből a fiatal-ságnak éppen a fiatalokat jellemző haladószeleme hiányzott. Nem tudta tultenni magát személyes érzelmein, bosszúvágyán és kereséségén, amelyet Olaszország iránt érzett veresége miatt. Szerencsére Chamberlain vette át az angol kabinet vezetését és ő már kezdetűl fogva nem titkolta hogy megértésre és békére törekszik. Egyideig úgy látszott, hogy ezt Edennel együtt képes megcsinálni, de aztán a tények élesen rávilágítottak ennek a kísérletnek a kilátástalanságára. Eden távozott s napokon keresztül visszhangzott a népfronti haragtól egész Európa. Ez a bölcs öreg angol, Chamberlain azonban talpig férfi maradt és nem rettent meg a fenyegetésektől: az ő érdeme legnagyobbbrészt hogy Európa ma, 1938 húsvétján a békét ünnepelheti és nem a fegyvereket kell dicsőítenie. Amint a történelem lapjain kitörülhetetlen marad a mai Európa két legerősebb mozgatójának, Hitlernek és Mussolininek a szereplése, éppolyan el nem hervadó emlékezet veszi majd körül Neville Chamberlain nevét. Ő szerezte meg Európának 1920 óta az első igazán boldog politikai húsvéti ünnepnapot.

Hogy mi van az olasz-angol megegyezésben, az lehet fontos a két országra nézve, de Európára nézve csupán az a fontos, hogy a béke ügye, annyi rosszindulatú beavatkozás és ferdítés, annyi sötét ellenségeskedés és arcpirító össze-fogás ellenére csatát nyert. Még több ilyen boldog húsvéti ünnepet!

Politika nélkül

*

Immár második hónapja, hogy politika nélkül kénytelen élni a főváros, helyesebben politizálás nélkül — és lám, mégis csak megvagyunk. Hihetetlennek látszott ez. Annyira második természetünké vált már, hogy minden nap más kormányválság-kombinációra nyissuk ki az újságokat, hogy minden nap ereszüljünk valami rendkívüli pártpolitikai eseményről, elolvassunk és megvitassunk nagy kortesbeszédet és parlamenti beszámolókat, hogy el se tudtuk már képzelni az életünket ezek nélkül az izgalmak és csemegék nélkül. Kicsit már a mérgezettség állapotában élünk, mint a nagy dohányos vagy a mértéktelen szeszélvező. Azért az első időben tagadhatatlan hiányérzettel kellett küzdenünk. Nehéz a társadalmak és egyének szervezetének a mélyére tekinteni, de azt hisszük, nem csalódunk túlságosan, ha azt állítjuk, hogy a gyógyulási folyamat messzi előrehaladt.

Be kell vallani, hogy a nagy társadalom-egészségügyi beavatkozás következtében a sajtót, helyesebben a sajtónak azt a részét, amely kizárólag a politikából és politizálásból él, nagy megrázkódtatás érte. Almatlan éjszakáim vannak amiatti töprengéseimben, hogy mi lesz most a pártlapokkal? Amelyek hasábjain Maniu egy badacini sóhajtsa. vagy Dinu Bratianu marienbadi kúrja nagyobb esemény volt világegészségnél s az egész emberiséget foglalkoztató eszmék győzelménél vagy bukásánál? Mi lesz ezekkel az újságokkal, amelyek abból éltek, hogy az államvagyon fosztogatóinak, a nemzet halálos veszedelmének, az országot végromlásba döntő gonosztevőknek neveztek mindenkit, aki más pártban tevékenykedett, vagy más pártkormányban viselt magas méltóságokat? Mi lesz ezekkel az újságokkal, amelyek azzal táplálták folyton saját pártközönségüket, hogy az ellenpárt éppen hatalmon lévő kormánya hat hónapon, vagy két héten belül óhatatlanul megbukik, és hogy ellenállhatatlanul „mi jövőnk a hatalomra”? Mit fognak írni ezek az újságok, ha nem közölhetnek oldalas nyilatkozatokat a pártvezérek és alvezérek, a központi élharcosok és tagozati elnökök szájából és ha nem hozhatnak kétes érdekességű értesüléseket arról, hogy valamelyik másik párt kebelében a bomlás tünetei jelentkeznek?

Kétségtelennek látszik, hogy ezek a lapok nem tarthatják fenn sokáig magukat. Azért román újságírók körében tapasztalható némi lehangoltság. Fokozza e lehangoltságot az a körülmény, hogy bizony elmaradtak azok a támogatások, amelyek az egyes minisztériumokhoz beosztott riportereknek a havi fizetés pontoságával kijártak, s amelyek sok esetben meghaladták a lapoktól élvezett járandóságok összegét. Ebben a tekintetben, el kell ismerni, lovasiasan viselkedtek a pártkormányok a sajtóval szemben. Megjegyzések, szemrehányások, kifogások nélkül kifizették a minisztériumok a legádázabb ellenfelek pártlapjainál dolgozó újságírók havi járandóságait, azokét is, akik névaláírásos cikkeikben a legkellemetlenebb és legkínosabb buktató vagy leleplező harcot folytatták az egész kormány vagy annak valamelyik tagja ellen. Így ezeknek a támogatásoknak tulajdonképpen nem volt megvesztegető jellegük.

Képesen lesznek, akik szívfájdalommal fognak gondolni arra, hogy a politikai élet hangos haszonélvezői visszakényszerültek az ügyvédi irodába, az orvosi rendelőbe, a katedrára vagy az ekeszervázhhoz, már valamivel kétségtelenül számalomraméltóbbak a kis csallósok, fizetett alkalmazottak. A főváros valamennyi kerületében minden nagyobb pártnak megvolt a tanácskozó helye a központi klubhelyiségeken kívül. Ezekre most mindenütt fel kellett ragasztani a kiadó lakást hirdető cédulát. S a párthelyiségek gondnokai, tiltkárjai, szolgálói a munkanélküliség keserű kenyerét fogják enni mindaddig, amíg

az új berendezkedés komolyabb termelő munkájába bele nem kapcsolódnak valahol. A központi klubhelyiségeket azonban, azt hisszük, nem kell féltetniük. Tovább fognak működni valamilyen elnevezés alatt, mint egyszerű társasági körök, kaszinók, kártyacsata-szinterek, amely minőségük eddig is létük legfőbb értelme volt.

Valamikor úgy vélekedtek bucarestii magyar körök, hogy a főváros magyar társadalmának kaszinó-igényeit magyar párt-klub keretében kellene kielégíteni. Milyen böcső dolog volt, hogy ezt nem csinálták meg. Mindmáig csak jogvédő irodája volt a pártnak. Kisebbségi veszteség, hogy most már az nincs.

S a kávéházak? Itt voltak a leghevesebb szervei zavarok a váratlan és erőlyes egészségügyi intézkedés bevezetésének első idejében. Itt folytak valamikor a leghevesebb belpolitikai szócáták, szinte hevesebbek, mint a parlament házaiban. Innen kelték szárnyra a kormányválságokról és kormányátalakításokról szóló híresztelések s itt, a törölközők, a cukor, a sör s a délutáni uzsonnakávé kevert-illatú légkörében kezdtek mindig először rebesgetni a kitérni készülő nagy politikai botrányokat, a fájdalmas csalódásokat, a tisztátalan kis pletykákat és a diadalmas föllendüléseket is...

Igen, a kávéházak zavarban voltak eleinte... Nem akarták azt a látszatot keltetni, hogy politikai propaganda tűzfészek, azért a teljes közéleti közönség szürke mezét öltötték, ami viszont kissé elnéptelenné tette őket... De aztán rávetették magukat a külpolitikára, amelynek fejleményei akkortájt kezdtek nagyobb izgalmakat kiváltani, kiapasztathatatlannal forrásokkal nyitva a végtelen viták és eszmecsereket szomjúzóinak. De most már ezek a hullámok is elcsillultak. Csehszlovákia és Spanyolország sorsáról is végképp döntöttek a márványasztalok világtérkép-tervezői és most már — akár hiszik önök, akár nem, — irodalomról és művészetről is kezdenek beszélni a bucarestii kávéházak politikai bölcsei.

Szinte már megcsúszott az ember szíve az egykori élharcosokon, annyira halványodik a szemük napról-napra az emberek érdeklődésében. Mert az ő alakjukat mégis csak a hatalomrajtus esélye, a parlamenti és népgyűlési szereplések nagy harci lehetőségei, a hatalom gyakorlásának módja és a sajtó népszerűsítő eszközei tették izgalomra, érdekesítővé. Mindez most már a múlté. Ez előtt tudnunk kellett még azt is, hogy hány órákor kelnek reggel, mi a kedvenc ételük és hány cukorral isszák a tekeleikéért... Egészben jellegzetes bucarestii különlegesség volt ez. Más fővárosok társaságaiban inkább írók, művészek, színészek, magánasok, esetleg pénzügyészek és sportkiválóságok életének meghitt vonatkozásairól pletykálnak különös előszeretettel az emberek. Bucurestii a pártpolitikussal csillapította mindig pletykaéhségét: ők voltak a társaságok primadonnái; öröklük jegyezték fel a teázó és bridzsező dómák és a tőzépártereken csoszogó fiatalok nyilvántartásait, hogy milyen szabályta-

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

április 29 — május 9.

1800 kiállító. 7 külföldi állam hivatalos részvételével.

TELEVIZIÓ!

Repülőgépkiallítás, divatbemutató, rádióüzenet közvetítés rövid és hosszú hullámon, építőipari tőzsde, kongresszusok, stb., stb.

50 %-os utazási kedvezmény

A CFR vonalain csak a visszautazásra IV. 29-től V. 19-ig, ha a felutazás IV. 19—V. 9. között történt.
A MÁV vonalain Budapestre IV. 19-től V. 9-ig, visszafelé IV. 29-től V. 19-ig.

Vizummentes határátlépés.

Vásárigazolvány egyenként 120 leiert kapható az **Európa utazási Iroda** és a **Wagons Lits-Cook** iroda összes fiókjainál.

lanságok és rendellenességek vannak családi életükben, hol és kikkel voltak gyöngéd érzelmi kényesek, s milyen törvényes vagy törvénytelen aranyesetornákon ömlik feljüket a pénz, ami lehetővé teszi, hogy emberi gyöngeségeiknek, fényűző hajlamaiknak hódoljanak és politikai szenvedélyüket kielégítsék... Az ember aggódva kérdezi: miről fognak ezután beszélni ezekben a társaságokban, honnan veszik életük új tartalmát, ha az összedől régi bálványoknak még az omladékai is eltakarítja az idő?...

Az utca — feltűnően és megnyugtatóan elcsendesült. Ma már el se hisszük. Csakugyan, volt idő, mikor fiatal emberek horogkereszteket vásároltattak velünk és mindig kétszeresét követelték annak az összegnek, amelyet az ember a kis jelvényekért kénytelen-kelletlen fejtáncolt?... Csakugyan volt idő, mikor egyenruhás ifjak meneteltek az utcán és tömegükkel s a szemükben lobogó vészes eltökéltséggel a jövő aggodalmát keltették az emberekben, románokban és kisebbségekben egyaránt?

Kétségtelen azonban, hogy a csendről, a békéről és nyugalomról, amely ma az utcán, a diákotthonokban, sőt az igazságügyi palota ügyvédtársalgójában az ügyvezető bönböldében — urtaloare — tapasztalható, e pillanatban még nem lehet talán azt mondani, hogy „honol.” A politikai, szenvedély túlon túl erős és általános volt ahhoz, hogy azt máról-honapra a polgári megbékélés szelleme váltsa fel. Vanak jelek, sőt pontos értesülések, amelyekből arra lehet következtetni, hogy bizonyos körök csak külső megnyilatkozásaikban nyugodtak meg. De a tekintetükben néma véleménynyilvánítás, fojtott mást-akarás ég. Ezeknek, mindenesetre, hosszabb gyógyulási folyamatra van szükségük. A nyugalom, amely ezekben a szívekben ma még csak hivatalos látogatás, váratlan és szokatlan vendég, elháríthatatlanul hatalomra fog jutni ott, általánossá és bensőségessé téve a béke „honolását.”

Jávor Béla.

„ARTA” bútörüzlet

Oradea, Strada Cosbuc, Palace szálloda mellett.

Polgári butorai megbízhatók és hihetetlen olcsók. Luxus butorai műértőknek is látványosság.

A legrégibb önképzőkori emlékkönyv

— „Elegiae Poetarum” —

Magyar, székely és szász ifjak latin-nyelvű kézírásos versgyűjteménye a XVIII. századból.
Ritkabecsű művelődés-történeti lelet egy transzylvániai plébánia könyvtárában

Ismerteti: dr. Büchler Pál

Könyvtárak és múzeumok lomtáraiból vagy elhanyagolt részeiből gyakran kerülnek elő olyan tárgyak, melyek a maguk korában szinte értéktelenek voltak. Egyszerű feljegyzések, névsorok, jegyzékek számadások semmiféle különös értéket nem jelentenek a maguk korában, de ha valamely véletlen folytán megmaradnak, évtizedek vagy századok múlva, akárcsak a nemes bor, annál értékesebbek, minél régebbiek. Éppen ezért gondosan kellene őrködni minden könyvtárnak, hogy még a legszerényebb írás avagy nyomtatvány se selejteztessék ki meg gondolatlanul, az illetékes szakértők meghallgatása nélkül.

Hogy mekkora nem sejtett értékek rejlenek némelykor a szerény külső mögött, erre nézve

tanulságos példát szolgáltat a Magyar Lapok múlt évi szept. 1-ről keltezett száma abban a cikkben, mely ismerteti Biró Lajosnak, az E. M. E. vándorgyűlésén az ú. n. Káldi-kódexről tartott előadását. Ez a kézirat nem a híres bibliafordítóról van elnevezve, hanem Káldi György zárdafőnök és igazgató nevével, aki 1695-től kezdve öt éven keresztül följegyezte a Congregatio Agoniae Jesu Christi-társulat tagjainak neveit. Ebből a feljegyzésből megtudjuk, hogy számos előkelő erdélyi családból voltak tagjai ennek a társulatnak, mert képviselve vannak a Thoroczkayak, Kornisok, a Haller-, Torma-családok és mások. Ha ez a kódex nem is tartalmaz egyebet, mint pusztán névsorokat, már ezáltal is nagyon érdekes adatokat szolgáltat a maga korának művelődéstörténetéhez.

másait ő maga jegyezte be egy érdekes könyvbe, mely szintén a Targu-Muresi plébánia könyvtárában a tulajdona. Ez a kézírásos, félbőrkötésű könyv a „Scutum animae contra hostes animae.” („A lélek pajzsa a lélek ellenségei ellen”) címet viseli, kis nyolcadrés-alakú és közel 700, roppant apró betűkkel sűrűen teleírt oldala van. A címlap tanúsága szerint P. Szegedi a trencsényi noviciátusban kezdte meg a könyvnek írását, elmélkedéseket és lelki gyakorlatok kivonatait jegyezvén fel benne. A könyv végén két oldalon följegyezte, hogy 1729-től 1773-ig hol, mennyi ideig és milyen minőségben működött. Innen megtudjuk, hogy Trencsénből elkerülvén, tiszser helyezték át egyik helyről a másikra. Működésének főbb állomásai voltak: Tyrnavia (Nagyszombat), Cassovia (Kassa), Claudiopolis (Cluj). Az 1743-ik évről szóló bejegyzése így szól: „Claudiopoli Jassios abivi 6 Maji, redivi 28 Julii.” Ebből tehát kitűnik, hogy P. Szegedi Iasiban is járt és két hónapot töltött ott meglátogatván a rendnek misszióját.

Utolsó, az 1773-ik esztendőre vonatkozó bejegyzése így szól: „Mense Octobri dissoluta Societate dispositus Vasarhelyinum pro Parochiae Administratore.” Ez a bejegyzés kétségszöveg nélkül bizonyítja, hogy nemcsak a „Scutum animae”, hanem az elégia-gyűjtemény kötete is az ő révén került mostani helyére. Neki köszönhetjük, hogy ez a becses művelődéstörténelmi dokumentum nem pusztult el, mint annyi más. Mikor kénytelen volt búcsút mondani annak a városnak, amelyben sok esztendőn keresztül olyan áldásos tevékenységet fejtett ki az ifjúság nevelése terén, mint volt növendékeiktől megmaradt drága emléket, magával vitte ezt a könyvet s elhelyezte új állomáshelyén, a plébánia könyvtárában, melyet szintén a jezsuita-rend alapított és számos értékes művel gyarapított. Éppen ezért méltányos dolog, hogy hálás kegyelettel emlékezzünk meg róla, valamint azokról a derék ifjakról is akik a könyvbe beleírt sorokkal akarták a jövő számára megőrizni az emléket annak a nevelési rendszernek, mely annyi kiváló embert adott az országnak.

Hogy a költemények tartalmát és a fiatal szerzőket megismerhessük, vizsgáljuk meg a címet és az aláírásokat. Elég világos képet nyerünk az egész könyvről, ha az elégiákat tárgykörük szerint felszortjuk egyes csoportokba s ha a szerzők sajátkezü aláírása alapján közöljük személyi adataikat.

A 77 költemény íróinak túlnyomó része elégiának nevezi a művét, úgyhogy csak 10 darabnál találunk címül más elnevezést. Van Epicedion (gyászének): 3, Propempticon (előre küldött üdvözlés): 2, Epithalamium (lakodalmi ének, nászadal): 2, Genethliacum (születési ének): 2, végül Eucharisticon (örömenek): 1 darab.

A címadásnál az állandó formula ez: Elegia, qua... (következik a költemény rövid tartalma). Az aláírás szokásos formája ez: Feci, cecini (németül: dixi), inscripsi mense (hónap)..., die (nap)..., anno (év)... Ego (név) de nemesi predikátum, Nobilis Siculus, vagy Hungarus, ex sede (szék v. megye), pago (község). In Convictu Nobilium. Ettől a schémától azonban számos eltérés van. Sokan a bevezető három szó: „Készítettem, előadtam beírtam” — után csak rövid dátumot írnak és a többi adatot is megrövidítik. Van olyan aláírás is, amely egyszerűen csak két névből áll, mint az alább következő felsorolásnál látni fogjuk.

A szerzők és költeményeik tárgyai

Ha tárgyköreik szempontjából vizsgáljuk meg ezeket a költői kísérleteket, mindenképp azt fogjuk tapasztalni, hogy szerzőjének leggonoszabb vallás-erkölcsi nevelése következtében valamennyit mindenütt mély vallásos és az akkori időknek megfelelő hazafias szellem hatja

A könyv eredete

Egy másik tanulságos példát arra nézve, hogy régi, értéktelennek látszó írások mekkora jelentőséget nyerhetnek az idők folyamán, a jelen sorok akarnak bemutatni. Ismertetni szándékozunk egy latinnyelvű kézírásos könyvet, amely fiatalabb ugyan 70 évvel az előbb említett kódexnél, de jelentőség dolgában alighanem messze fölülmulja azt. Ez a kódex nem egyetlen kéz munkája hanem 77 tanuló-ifjú sajátkezűleg beírt költeményeinek a gyűjteménye, mely joggal tarthat igényt arra, hogy tudomást szerezzünk róla és közelebbről szemügyre vegyük.

A könyv a Targu-Muresi róm. kat. plébánia könyvtárában tulajdona. P. Szegedi György, jézusársasági rendtag hozta azt magával 1773-ban, amikor rendjének feloszlata után Clujról Targu-Muresre került, ahová a plébánia adminisztrátorának nevezték ki. A könyv tartalmazza a cluji nemesi konviktus, a „Convictus Nobilium” növendékeinek 1766-tól 1773-ig sajátkezűleg beírt költeményeit, számszerint 77 darabot, ugyanannyi szerzőtől. A költemények külső formája kivétel nélkül a klasszikus pávers, az egy-egy hexameterből és pentameterből álló distichon. Ezeknek száma 4725 lévén, egész könyv 9450 verssort tartalmaz. A testes kötet erős egykorú félbőrkötésű, papirosa jó, de gondatlan és kíméletlen kezelés következtében néhány lap el van szakadva, sőt meg is van csonkítva. A lapok hossza 36,3 cm., szélessége 23 cm., a könyv vastagsága 4,5 cm. Az oldalak eredetileg számozatlanok és csak az index-készítéskor, valószínűleg nem sokkal 1773 után kaptak számot. Ez a számozás azonban felületes munka volt, mert hibák vannak benne, melyek közül a legvégzetesebb az, hogy a számozó 309-et elnézte 399-nek és a következő oldalra 400-at írt. Éppen ezért hibásak az összes magasabb oldalszámok s mindegyikből le kell vonni 90-et, hogy a valódi számot megkapjuk. A számozott oldalakból 30 hiányzik, ezeket a számozás után tépték ki, de a számozás előtt is kivágtak néhány lapot. A hiányzó lapok legnagyobb része tele volt írva úgyhogy átlagos számítás szerint 300—400 distichon veszett el az eredeti szövegekből. A könyv meglévő oldalainak száma 422, de ezek közül 18 oldal üres. A kézírások legnagyobb része elég könnyen olvasható, sőt egypár költemény valóságos kalligrafikus gondtal van leírva. Vannak azonban gondatlanul, hebehurgyán írt s ezért nehezen olvasható darabok is. Az olvashatóságot csökkenti némelykor az is, hogy a különböző minőségű tintákkal írt betűk többé-kevésbé elhalványodtak.

A könyvnek nincs főcíme, mert az első 12 lap hiányzik. Az egyes évek elé díszes nagybetűkkel írt többi címek alapján azonban ezt a főcímet lehetne adni neki: „ELEGIAE POETARUM e Convictu Nobilium, Pro Annis 1766—1773, Sub Rev. Patre Regente Josepho Haller de Hallerkő (1766—1770) et Rev. Patre Georgio Szegedi (1771—1773) e Societate Jesu, Claudiopoli.” A megmaradt elégiák száma,

mint már említettük, összesen 77, de ezek között van egynehány, amelyek vagy meg van csonkítva, vagy pedig befejezetlen maradt és így nem lévén aláírva, szerzője ismeretlen.

E költeményeket a „poéták” osztályának növendékei írták bele ebbe a könyvbe, amely tehát megfelel a mostani önképzőkori díszjegyzőkönyvnek. Az „elégia” elnevezés természetesen csak a külső formán alapszik, az elégia műfajához tartozván mindazok a lírai költemények, melyeknek metruma a distichon. Ezeknek a költeményeknek éppen ezért igen változatos a tartalmuk, úgyhogy a mai értelemben vett elégikus vagyis szomorú hangulatú érzelmefestések mellett egyszerű leírásokat, sőt humoros tartalmú részeket is találunk ezekben a versekben.

A Convictus Nobilium épülete 1735-ben készült el, de maga az intézet korábban létezett. Alapját Apor István gróf ardeali kincstárnok 1698. évi gazdag adománya vetette meg, amelyhez másoknak adományai is járultak. (L. Erdélyi Károly dr.: A cluji r. kat. főgymnasium története 1579—1898—1897—8. évi Értesítő.)

A nemesi konviktuson kívül volt az intézetnek egy másik konviktusa is, a Szent-József fiúnevelő, az ú. n. „Seminarium”, melyben a szegényebborsú ifjak nyertek elhelyezést. A jezsuiták böles vezetése alatt közel két évszázadon át virágzott ez az intézet, 1776-ban pedig a kegyesrendiek vezetése alá került, akik mind a mai napig meg tudták tartani annak régi jó hírnevét.

Midőn 1773-ban megszűnt a rend, a volt rendtagok közül a legtöbb elhagyta a várost és mint világi pap leköszöli vagy tanítói teendőket végzett az egyházmegye városaiiban és falvaiban. Így került Targu-Muresre P. Szegedi György, ez a lelkes és buzgó férfi, aki először 1760—1763-ig, másodszer 1771—1773-ig régense volt a nemesi konviktusának, közben pedig először 1760—1763-ig, másodszer pedig 1768—1770-ig rektora volt a kollégiumnak. Nagyon gazdag és változatos működésének egyes álló-

Egyszer egy hónapban...

minden fájdalmat
enyhít a:
NEURALGINE JURIST

a pókhálóvékony selyemharisnya

át. Eppen ezért semmit sem találunk műveikben, ami erkölcsi szempontból kifogás alá eshetnék. Tárgyaik kiválasztásában bizonyára tanáraik, elsősorban régenseik, P. Hallerkői Haller József (1766—1770) és P. Szegedi György (1771—1773) irányították őket s a téma kidolgozásához is ők adtak utasításokat.

Figyelmük kiterjed mindenre, ami egy a férfikor küszöbén álló fiatalembert érdekelhet. A vallásos témák közül legjobban kedvelik a B. Szűzről szólókat, a történelmi tárgyak közül pedig azokat, amelyekben a saját korok híres hadvezéreinek dicséretét zenghetik, de a régi korok hősei és vezérei is kellő figyelemben részesülnek. Élénk rokonszenvet tanúsítanak Lengyelország sorsa iránt. De nem hiányoznak a témák közül a humoros tárgyak sem: a bolhákról való szenvedésekről ketten is zengenek az egyik poéta a Régens úr kutyájának eltűnése felett érzett fájdalmát önti klasszikus párverssekbe, míg a másik megható gyászadalban énekl meg ugyancsak a Régens úr kanári madarának halálát. A szeretet és barátság érzelmei is ihletik a költőket, ugyancsak a természet tüneményei, elemi csapások, valamint a mindennapi élet örömei és fájdalmai.

Hogy milyen szempontok szerint történt a témaválasztás, az nemesak abból látszik meg, ami megvan ezekben a költeményekben, hanem abból is, hogy milyen tárgyakat nem választottak. Így pl. nem találunk ugyan egyetlen költeményt sem, amely a kuruc-kor nagy alakjait dicsőítene, de viszont olyant sem, amely ellenük szólna. Vagy pedig a hírhű katolikus álláspont érvényesülése mellett nem találunk támadást másvallásúak ellen, vagy pedig a megelőző századok szerint való hitvitákat. Igaz hogy az ilyesmi tulajdonképpen nem is tartozik a poétika illetékességébe, de az Elegia műfaja nagyon tágkörű lévén, filozófiai és teológiai nézeteit nagyon könnyen tudja a költő lírai alakba önteni, ha akarja.

Ismerkedjünk meg tehát a szerzőkkel és az általuk választott több-kevesebb ügyességgel kidolgozott témákkal. Hogy az áttekintés könnyebb legyen, csoportokra vannak osztva a címek alapján. Ennek a címnek adjuk a fordítását, de a szerzők neveit az eredeti latin aláírás szerint közöljük, ugyancsak az aláírásokat kísérő többi adatot abban a formában, amelyben azokat az illető szerzők odaírták, az eredeti helyesírással. Mindegyiknél közöljük a könyvben elfoglalt helyét, azaz sorszámát, továbbá a disztichonok számát, végül a beírás évszámát.

a) Vallásos tárgyak

1. **Franciscus Szatsvai**, Nobilis Siculus de Eszternek hálát ad Istennek azért, hogy a Boldogságos Szűz a Patrona Hungarorum titulusát kapta. (40. sz. — 85 diszt. — 1769.)
2. **Josephus Lamás**, Nobilis, elégiája megmutatja, hogy Sz. Mária mindig védője volt Hungariának és Transylvániának. (73. sz. — 58 diszt. — 1772.)
3. **Gasparus Urban**, Nobilis Germanus de Nadyág (sic) elégiája leírja a B. Szűz Mária irgalmasságát az emberi nem iránt. (53. sz. — 59 diszt. — 1770.)
4. **Antonius Mihálcz**, Siculus ex Sede Haromszék, ex pago Gelentze, elégiájában a költő úgy

értelmezi a B. Sz. Mária képének könnyeit, hogy azok azt a fájdalmat fejezik ki, melyet a Szűz afelett érzett, hogy a magyarok elpártoltak a jámborságtól és hűségétől. (41. sz. — 62 diszt. — 1769.)

5. **Joannes Szombathalvi** ex Sede Udvarhej ex pago Szombathalva elégiájában a költő kéri Sz. Jánost, Krisztus legkedvesebb tanítványát, hogy juttassa őt a Jézus és Mária iránti szeretethez. (64. sz. — 77 diszt. — 1771.)

6. **Nicolaus Bethleni**, Nobilis, elégiájában Komárom kéri Istent, hogy miután annyi ellensége között épen megtartotta, a mostani föld-rengés után is tartsa meg. (23. sz. — 51 diszt. — 1767.)

7. **Stephaanus L. B. Apor** de All-Torja, Siculus, elégiája korholja az ifjakat vétkeik miatt és a Sz. Alajos szerinti erényekre buzdítja őket. (12. sz. — 46 diszt. — 1767.)

8. **Joannes Tartler** elégiája a Boldogságos Isten-anya mennybemenetelének claudiopolisi diadalát énekl meg. (35. sz. — 80 diszt. — 1768.)

b) Történelmi tárgyak egykeri szereplőkkel

Mi sem természetesebb, mint hogy ezeket az ifjakat elsősorban a saját korok nagy, világra-szóló eseményei érdekelték. Így hát ne csodálkozzunk azon, hogy a legterjedelmesebb költemények a két híres hadvezér, Nádasdy Ferenc gróf és Hadik András gróf hőstetteiről szólnak.

9. **Joannes Nagy** de Kövend, Siculus Nobilis Ex Sede Maros, elégiájában Nádasdy Ferenc vezér nyugalmat kér öregsége miatt. (16. sz. — 237 diszt. — 1767.)

Ez a költemény az egész könyv leghosszabb darabja. Gondosan van megírva és szépen leírva.

10. **Josephus Boross**, Siculus, elégiájában a prágaiak hálát adnak Nádasdynak városuk felszabadításáért. (4. sz. — 132 diszt. — 1766.)

11. **Josephus Gencsi**, Nob: Hung: Somolviensis, elégiájában Nádasdy jelenti, hogy legyőzte a poroszokat és felszólítja a prágaiakat, hogy ezért adjanak hálát Istennek. (10. sz. — 133 diszt. — 1766.)

12. **Ignatius Schultz**, Nobilis Burgundus de Gojva (?), elégiája Nádasdy és Laudon fővezérek dicsőségét zengi prágai győzelmük alkalmából. (50. sz. — 42 diszt. — 1770.)

13. **Emericus Bőjt**, Siculus Csik Szt. Tamasiensis, elégiájában Transylvania dicsőreteket zeng Hadiknak. (21. sz. — 99 diszt. — 1767.)

14. **Emericus Cserei**, De N. Ajta, Siculus, elégiájában Hadik a királynő, Mária Terézia nevenapján felajánlja neki Berlint. (8. sz. 134 diszt. — 1766.)

15. **Antonius Torma** de Csitso Keresztur, üdvözlő elégiát Propempticon-t ír Hadik tiszteletére. (28. sz. — 47 diszt. — 1768.)

16. **L. B. Antonius Domokos** de Also-Csernaton, Siculus, elégiájában üdvözlő Gr. Hadik Andrást, amidőn ez Claudiopolist meglátogatja. (14. sz. — 54 diszt. — 1767.)

Az egykorú külföldi nevezetes események is szolgáltatnak a poétáknak megéneklésre méltó anyagot. Legjobban Lengyelország érdeklí őket, ami abból tűnik ki, hogy ennek sorsával hárm-an is foglalkoznak.

17. **Andreas Szacsavaj**, Nobilis Siculus de Eszternek, elégiájában Ponyatovszki András gratulál testvérének. Szaniszlónak ahhoz, hogy Lengyelország királyává választották. (9. sz. — 103 diszt. — 1766.)

18. **Gomes S. R. I. Thomas Teleky** de Szék, elégiája válasz az előbbi levélre. A király biztosítja testvérét, hogy a koronát nem nagyra-ágyásból, hanem a közjó iránti szeretetből vállalta el. (11. sz. — 85 diszt. — 1766.)

19. **Gomes S. R. I. Michael Teleky** de Szék elégiájában Lengyelország Genius-a megsiratja az ő szerencsétlen országát. (61. sz. — 66 diszt. — 1771.)

20. **Josephus Veress**, Siculus ex sede Maros, üdvözlő elégiát ír a lengyel fejedelemhez az oroszok felett aratott győzelmé alkalmából. (55. sz. — 47 diszt. — 1770.)

De más országok is nyújtanak témát.

21. **Lambertus Vest** elégiája a korzikaiakkal foglalkozik. Vezérük, Pál, válaszulva rokonának levelére, okát adja, hogy miért vállalta magára hazája szabadságának kivívását. (36. sz. — 80 diszt. — 1769.) Ez az elegia a gondos és szép írás szempontjából kiváló.

22. **Egy ismeretlen szerző** elégiája leírja az oroszok és törökök közti háborút. (59. sz. — 81 diszt. — 1771.) A darab csonka, a befejezést és a szerző aláírását tartalmazó levél ki van szakítva.

A békés események közül II. József római útja három költőt elégiáirásra ösztönöz, egy pedig az új kormányzó dicséretére pengeti meg a lantját.

23. **Josephus Fux** elégiájában Roma városa üdvözlő a császárt, mert annyi esztendő után megadatott a városnak, hogy őt ismét láthassa és keblére fogadhatta. (46. sz. — 83 diszt. — 1769.)

24. **Thaddeus Weress** de Szár-hegy, Nobilis, Propempticon-elegiájában üdvözlő II. Józsefet mint római császárt, amikor ez Roma és más provinciák meglátogatása után készül Bécsbe visszatérni. (45. sz. — 67 diszt. — 1769.)

25. **Martinus Tövissi**, Nagy Bany, Nob. Hungarus elégiája szintén üdvözlő a császárt abból az alkalomból hogy szerencsésen megérkezett Rómába. (48. sz. — 19 diszt. — 1770.) Ebből a költeményből azonban csak az eleje, 8 diszt. és a vége, 11 diszt. van meg, a közbeeső két levél ki van tépve. kb. 60—70 diszt.

26. **Antonius Szép**, Praenobilis Siculus ex Sede Harom Szék, elégiájával üdvözlő az új kormányzót, Odonell Józsefet Szebenbe-Sibinumba jövele alkalmából. (27. sz. — 69. diszt. — 1768.)

c) Történelmi személyiségek a múltból

A történelem nagy alakjai közül Attila, Nagy Károly, Szent István és Salamon király életéből választott tárgyat egy-egy poéta.

27. **Franciscus Török**, Nobilis Siculus ex Sede Udvarhely et Pago Kaditsfalva, elégiája magasztalja Attilának, a hunok királyának irgalmasságát mert Threca (illetve Treca, a mai Troyes) városát Sz. Lupus püspök kérésére megkímélte. (66. sz. — 134 diszt. — 1772.)

28. **Jacobus Biro**, Nobilis Siculus, elégiájában Nagy Károly lemondván az uralkodásról, megelégszik a szerzetesi élettel és búcsút mond méltóságainak. (39. sz. — 59 diszt. — 1769.)

29. **Josephus Cserei**, Siculus, elégiájának tartalma egy levél, melyben Szent István király, miután nagybátyja, Gyula ellen hadat indított a vallásától és hűségétől való elpártolásért megfedi őt és igyekszik jobb belátásra bírni. (33. sz. — 73 diszt. — 1769.)

30. **Egy ismeretlen szerző** elégiája arról szól, hogy Salamon, Magyarország királyja, a keresztlélekván királyi jelvényeit elhatározta, hogy ezentúl Krisztus király szolgálatában akar élni. (43. sz. — 40 diszt. — 1769.) A költemény nincs megcsontítva, hanem a költő nem fejezvé az be, nem is írta alá.

Híres hadvezérek, hősök, három ifjú költő számára szolgáltatott anyagot, de ezek közül sajnos, kettőnek e munkája elveszett.

31. **Samuel Demien**, Nobilis Siculus Udvarhelyi Parkaslókensis (sic), hosszú elégiája Hunyady Jánost dicsőíti, aki értesíti a pápát, hogy Belgrádot megmentette a töröktől. (2. sz. — 200 diszt. — 1766.)

A könyv legelső elégiája teljesen elveszett. Ez a kitépelt első 10 lapon állott, terjedelme pedig kb. 200 diszt. lehetett. Az Index tanúsága szerint Szilágyi Mihályról, Mátyás király nagybátyjáról szól.

A másik egészen elveszett elegia kb. 100 disztichenből állhatott, mert 6 kitépelt oldal hiányzik a helyéről. Az Index szerint a tárgya Zrinyi Miklós volt. A 46. sz. után következett.

Ugyancsak az Index-ből tudjuk meg, hogy az előbbinek a szerzője **Antonius Kosa** volt, az utóbbié pedig **Josephus Kethelinus**. Idejük: 1766, illetve 1770.

Zrinyi Miklósról szól egyébként egy másik elegia is, de erről alább, az Epicedionnál fogunk megemlékezni.

d) Tárgyak a Szentírásból és a szentek életéből

32. **Michael Vajtersichtz**, Nobilis e Pago Zalatniensi, elégiája leírja Herodes szörnyű tettét a kisdedekekkel. (5. sz. — 91 diszt. — 1766.)

33. **Carolus Halmágyi**, Nobilis ex Sede Harom Szék Siculus ex Pago Etfalva (?), elégiája elbeszéli Sz. Orsolya halálát, akit a hunok végeztek ki, noha az ő törzsükből származott. (69. sz. — 53 diszt. — 1772.)

34. **Antonius Száva**, Nobilis Hungarus Ex Sede Küküllő de Gogany Varollya (sic), elégiája számára Sz. Elek legendáját választotta, és leírja benne hogy a szent elhagyja jegyesét és búcsút mond a világnak. (70. sz. — 58 diszt. — 1772.) Ez az elegia az egész gyűjtemény legszebben kiállított darabja.

(Második és befejező közlemény jövő vasárnap számunkban.)

IDŐK SODRÁBAN

A német népszavazás tanulságai

Irta: Rády Elemér

Egy percig sem volt kétséges, hogy a német Birodalom egy test-egy léleként áll vezére mögött. A 90-95 százalékos tippet még a legszélsőségesebb demokraták körében sem tartották túlzottnak, hiszen nyilvánvaló volt, hogy Hitler szuggesztiója soha nem volt ilyen erős, mint most és az Anschluss utáni napok hangulata az egész Birodalomban a legalkalmasabb lélektani pillanatot teremtette meg arra, hogy a tömegeket az urnák elé állítsák.

De a népszavazás gépszerű, pontos lebonyolítása, a tömegek maradéktalan mozgósítása és a kilenvenkilenc százalékos siker még azokat is meglepte, akik a német kérdést nem a nemzetközi baloldali sajtó szemüvegén át nézik. A vasárnapi népszavazás olyan impozáns megnyilatkozása volt egy nép belső erejének és egységének, amelyről most utólag is érdemes elmélkedni és megkísérelni levonni a tanulságait. Kétségtelen, hogy a nagyszerű német propaganda is megtette a magát, de ez a propaganda, ez a kapacitáció szombaton már elérte a csúcspontját s vasárnap, a nagy nap reggelén a félszáz millió választó szinte szenttelenül, szürke magátólértéketlenül állott az urnák elé s azt lehetne mondani, hogy valóságos német szakszerűséggel szavazott.

*

A baloldali világsajtónak sem jut eszébe, hogy a választásokban csalást, hamisítást keresenek. Ez a sajtó, amely egyébként nem riad vissza, hogy napról-napra a leghajmeresztőbb vádakot kovácsolja az új nacionalizmusok ellen, most legfeljebb a propaganda lelki terrorjáról a túlgyesen megválasztott lélektani pillanatról s az ellenagitáció lehetetlenségéről beszél. Ezekkel a vádakkal is érdemes szembenézni. Nem azért, hogy a mai német rezsím módszereit védelmezzük, hanem csupán azért, hogy korunk nagy világnézeti felfogásában bizonyos kérdéseket tisztázzunk — a magunk tanulságára.

*

Azt mondják, hogy a propaganda már valóságos lelki terrort jelent. Mit hirdet ez a propaganda? Az egyik oldalon a hitlerizmus előnyeit és eredményeit dobja mindenki szeme elé, a másik oldalon szuggesztióval erővel oltja az emberekbe a népközösségi gondolatot.

Mit szólunk az elsőre? Tagadhatatlan, hogy Németország külpolitikai tekintélyének visszaszerzését a hitlerizmusnak köszönheti. Háborúvesztett állam volt s a weimari rendszer nem tudta kiemelni az elbukott államok mélységéből. Új módszerekre volt szükség és ezeket hozta meg Hitler és vezérkara s ma Németország hatalma tetőpontján áll. S mi kell más ahhoz, hogy egy öntudatos nép gyermekeinek szívét megnyerjék? Ha történelmi hasonlatot keresnénk, önkéntelenül is Napoleonra kell gondolnunk. Volt-e francia 1810 körül, aki ne rajongott volna a Gloire hőiséért — ha csak nem a régi rezsím emigránsai? Ugyanez a helyzet Hitlerrel is.

De nem csak a külpolitikai eredményekkel nyerte meg a belső harcot a hitlerizmus. Minden tárgyilagos szemlélő azt mondja, hogy a hitleri rendszer az országban bent is olyan rendet teremtett, amelynek közgazdasági, szociális, politikai és lelki eredményeivel a német nép méltán dicsekedhet s amelyekre a többi európai nép, kisország és nagyhatalom egyaránt — irigykedve tekint.

Csak át kell lépni a német határt, hogy az ember beleütközzék az első lépésnél azokba a nagyszerű eredményekbe, amelyek az új Németországhoz fűződnek. Tisztaság mindenfelé, rend, nyugalom s ha a fegyelem a derűsebb életformákhoz szokott középeurópai utas számára szokatlan és talán terhes is, lehetetlen észre nem venni, hogy az élet itt zökkenő nélküli, sima, biztos és megfelel a népi igényeknek. A vasut

pontos, gyors és tiszta az autósstrádák a legszébbek és legjobbak, tiszta, jólítőzött munkásokkal találkozunk. Ha valaki a weimari és a hitleri Németország között objektíven párhuzamot von, lehetetlen nem arra a megállapításra jutnia, hogy az utolsó öt esztendő a német nép életében olyan felemelkedést hozott, amire alig van példa a világtörténelemben.

*

Ez a propaganda, amit kifogásolnak, állandóan a népközösségi tudatot szuggesztióval az emberekbe. Ugyanakkor azonban azt a „vádat” emelik minden nacionalista mozgalommal szemben a baloldali ortodox teoretikusai, hogy ezek a mozgalmak a középosztály forradalmi a kisember ellen. Nos, elég egy utazás Olaszországba vagy Németországba hogy az ember meggyőződjék: ezek a mozgalmak elsősorban a kisemberek megmozdulásai, a kisembert emelik ismét emberi méltóságra s ez a titkuk, hogy elsősorban a munkásság körében van sikerük. A német választások például most is azt mutatták, hogy a nemmel szavazók kilenven százaléka az ugynevezett előkelő városnegyedekből került ki, míg a munkás negyedekben mindenütt csaknem százszázalékosan igennel szavaztak.

Van mégis valami abban, hogy ezek a mozgalmak a középosztály megmozdulásai. De ez a középosztály, mely ezeket a nacionalista forradalmakat megharcolta, nem az, amit mondjuk a franciák középosztálynak tekintenek. Az a középréteg más volt, mint a francia rentier, az a szűkhorizontu, begubózott materialista, önmagának élő nyárspolgár, amely az eszméket és világnézeteiket is a tőzsei árfolyamok hullámozásán méri le. Az új nacionalizmusok gerince az a középréteg volt, amely a népből sarjadt ki és népi származását később is büszkén vallotta. Nem egy megmervedett osztály volt, hanem egy népi elit réteg, amelyben az új nacionalizmus csak elmélyítette ezt a népközösségi tudatot. Hitlernek nem kellett egyebet tennie, mint tudatosítani ebben a kitünő emberanyagban a sajtó értékeit.

A hitleri nacionalizmus fejlődése és sikerei minden német számára mély tanulsággal bírnak: csak az a nép tud a felemelkedés útjára lépni, amelyekben ez a népközösségi tudat elmélyült s a középosztálynak ez a népszerűvé váló áthasonulása megtörtént. A politikai demokráciák belső válságai is csakugy oldhatók meg, ha ez a társadalmi demokratizálás ebben az irányban indul meg.

Merőben más ez, mint a marxizmus hirdette, de soha meg nem valósult népuralma. Az valójában antiszelekció, a kvantitás elsőbbsége a minőség felett. Ez viszont egészséges népi sze-

A tulsó part ködében

Irta: Fodor Viola

Az arcod mintha most először látnám...

Mit kének hittem, mint az ég azurja,

— szemed — most szürke felhők mögé bujva

távolba néz. Mosolyod, mint szivárvány:

hétszínű, hazug és elérhetetlen.

Kezem feléd ha tétován kinyujtom,

megáll s csüggedten lehall felelőn:

már messze vagy, s e messze véghetetlen

mint óceán. Mint magasság és mélység.

S oly csöpp vagy, mint parányi pisla fényjel

a túlparton — vak ködbe zuhant éjjel.

Mondd, mégis mi vagy? Káprázat? — Reménység?

lekció, a minőségi ember feltörése — de nem úgy, mint a liberális kapitalizmusban, hanem a nép javára.

*

Végzetes tévedés lenne azt hinni, hogy az Anschluss és a népszavazással a német probléma lezárult s mindaz, ami a nagy német Birodalomban a jövőben történik, már csak Németország belügye lesz. Igazuk van azoknak, akik azt mondják, hogy a német nemzeti szocializmus szellemi és politikai hatását csak most fogja majd kisugározni az egész kontinensre. A népszavazás bebizonyította, hogy Németország a politikai világnézeti harcot megnyerte és bizonyosságul szolgált annak, hogy építő ereje csak a nacionalizmusnak van. Ez az új nacionalizmus egy nagy belső igazságot rejt magában: az igazi nacionalista erő csak a saját értékállományból sarjad ki, ez az új nacionalizmus nem akar más értékállományából elorozni, ellenkezőleg: minden beolvadás előtt bezárkózik. Sokkal nagyobb érték ez, mint a mesterséges asszimilációs törekvések s ha a német nemzeti mozgalomnak van tanulsága, úgy ez az, amit mindenütt de elsősorban Középeurópában kell levonni.

A másik nagy európai tanulság, hogy a német nemzeti szocializmus a maga belső forradalmát népek, nemzetek és társadalmi rétegek letaposása nélkül oldotta meg. Napjainkban faked ki az orosz bolsevizmus gennyes kelevénye s mintegy negatív bizonyítékul, erkölcsi igazolásul szolgál annak az új nacionalizmusnak, amely sokkal simább módszerekkel sokkal mélyebb, gyökeresebb változásokat valósított meg. Az egyik oldalon most folyik a népi felbredés nagy processzusa, a másikon egy vad kísérlet céltalan, gyilkos örvényben keresi a nihilista halált. A népek lelkét ennek a dilemmának a tanulsága kell, hogy megfogja. Lehetetlen, hogy ez a nagy történelmi példa ne vonzzon ott is, ahol ma belső népi válságokban vergődnek a tömegek, ahol régi rendszerek élik utolsó napjukat s a kibontakozás perspektívái csak ezekben a külső példákban mutatkoznak meg.

*

A fassizmust és a német nemzeti szocializmust nem lehet lekopirozni. Mindkettő sajátos népi tulajdonságokból sarjadt ki s minden utánzás, amely nem az adottságokból szökken életre, csak talmi lenne. Minden népnek magának kell szenvedés és küzdelem árán kitermelnie a maga életformáit; vonatkozik ez nagy nemzetekre, kisországokra és kisebbségi népekre egyaránt. A kényelmes utánzás túl egyszerű és túl könnyű lenne s a nagyon egyszerű dolgok mindig gyanusak. A német és olasz nép is csak belső vajadásokkal teremtette meg a maga életformáit s a nemzeti szocializmus belső tisztulási folyamata ma sem zárult még le. Sok mindent kell még ma is rendezni — gondoljunk csak az egyház és állam viszonyára. Más népek ujjászűlése és belső megerősödése sem lehet egyszerűbb és könnyebb. De egy bizonyos: az új európai rend csak a nacionalista világszemlélet életformájában képzelhető el. A népek belső megerősödésének ez az útja s az a hatás, amelyet a vasárnapi fölünyes győzelemmel végződött népszavazás után még egységesebbnek mutatózó Németország Európa népeire gyakorolni fog, ezt a folyamatot, ezt a belső átalakulást minden nemzetnél erősíteni fogja.

Az utak összefutnak...

Jeta: Dallas Sándor

Ez itt egy kicsi kis történet, mindennapi és nagyon egyszerű s csak mert egy szép pillanatom volt tőle, azért írom le s hogy mert szép volt, el ne felejtsem. Mert mindent elfelejt az ember az iramban, amelyben él s a kényszerek között, amelyek kormányozzák.

Egy asszony jár hozzánk dolgozni a külvárosból, olyan kisegítő féle, mikor sok a munka s ha takarítunk vagy más egyéb adódik, csak érte küldünk el. Megjelenik mindig pontosan, egyszerű, szótalan és szerény, még ilyen csöndesen és meghúzódva soha nem láttam embert enni, mint őt; úgy eszik, mint valami félték kis rácsdó, mindig a sarokba húzódva. Olyan negyven-nyolcvenkét év körüli özvegyasszony, de látszik ötvennek is. Ezt az élete teszi, a légkör, amelyben él s a munkák, amelyeket végez. A munkák kényszere. Ez az asszony egész életében csak mosott, vasalt, padlót sürolt, nagytakarított, más szennyesét tisztogatta, másokat szolgált ki öröme és fényre alkalmas külsővel, hogy lenne hát szép s hogyne lenne hát öregebb a koránál. Mikor nézem, mindig egy asszonyismerősünk jut eszembe, aki ugyancsak negyvenkét éves és özvegy, de alig látszik harminckettőnek s három udvarlója közül most kiválasztotta magának az egyiket, az orvost, aki most elveszi. Ennek az asszonynak az arcáról vette el a tíz esztendő az az asszony, aki hozzánk jár. Mindig így érzem. Ő fiatalabb tízszel, emez öregebb, mert nincs egyensúly az emberi dolgokban.

Hát jár hozzánk ez az asszony már három esztendeje, úgy megszerettük, hogy szinte családtag már, köztünk tartozik, rendes, megbízható asszony, én mindig sajnálom és mindig szeretnék valami nagyot adni neki, amivel egész életére megbékélhetne és megpihenhetne, hogy ne kelljen neki dolgoznia és ne kelljen neki kiszolgáltatnia se engem, se más, de hát én is szegényember vagyok s a világ legnagyobb baja az, hogy mindig csak a szegények adakozók. Ez a mi asszonyunk még soha nem kért semmit, csak a nyár elején egyszer, mikor látta, hogy a szekrényből ruhákat selejtezzük, mondta először, hogy:

— Kérem szépen, ha valami olyan holmi van, amit kegyetek már nem viselnek (így mondta s zavarban volt), de különösen férfiholmi, ne tessék eldobni, én azt szívesen elfogadom, beszámítom a munkámba és ledolgozom szépen. Tetszik tudni, van egy tizennyolc éves fiam, aki munka nélkül áll, nem tud ruházkodni, körülbelül olyan termetű, mint a nagyságos úr, annak jók lennének a ruhák.

Igy. Hát mi szépen odaadtuk neki a dolgokat, ő meg elvitte. Persze, hitanság lenne értéket számítani ilyenekért, nem is számítottunk soha. Így cserélt gazdát már cipő, kabát, ing, nadrág, miegymás s szép barátságban megvagyunk az asszonnyal. Még talán nagyobb barátságban, mint azelőtt, mert egy vonással többet és mélyebbet látunk az arcán: látjuk, hogy milyen jó anya ez a szegény asszony. S ez a szegényasszonyoknál, akiknek annyi alkalmuk volna eldurvulni s akik az anyaságból leginkább csak a terhetek kapják, oly megható.

Nos, a fiát mi sohasem láttuk ennek a mi asszonyunknak, de jó gyerek lehet, mert ez az asszony úgy tud róla beszélni, hogy megszápít tőle. Már elmondta, hogy a gyerek mindenféle alkalmi munkákkal próbálkozik hozzásegíteni az anyja keresetéhez, egyáltalában igyekszik megtenni, amit csak megtehet. Így nemrég vett az anyjának tölve a külön keresetéből egy kendőt. Az Isten tudja, mióta spórolhatott rá. Jó kendő, jó meleg kendő, majd meglátjuk mi is, ha beáll a hideg idő, abban jár majd, ámbar sajnáljuk és szeretné megkímélni, ameddig csak él. Mert más gyerek dohányt vesz a pénzén vagy kalapot, vagy elmulatja, vagy Isten tudja, hova költi, ez meg, ime, kendőt vett az anyjának. Hát ilyen gyerek nem sok lehet, ez az ap-

jára ütött, mert az is ilyen volt, amíg élt.

Hát most már a kendő óta a gyereket is szeretjük, küldünk neki alkalmanként, ha csak lehet, valamit, ha mást nem, hát legalább egy pár cigarettát vagy egy kis dohányt, mert — ezt a feleségem sütötte ki — a férfiember akkor a legderűsebb, akkor a legnagyobb az önbizalma, mikor dohányzik. Akkor optimista. Cigarettaízva sírni nem lehet, mert a cigarettaízásban van valami hetykeség. Hát így, ha mást nem, dohányt mindig küldtünk valamelyest a szegényasszonnyal haza a fiának, bár ismeretségünk nincs vele.

Most, hogy pár hete a szabadságról hazajöttünk, nagytakarítás kezdődött megint és rendezkedés, megint izentünk a szegényasszonyért s hogy a nagyobb munkákat elvégezte, itt tartottuk még, úgy gondoltuk, hogy szép csöndesen megstoppolhatja a harisnyákat, legalább addig itt van nálunk és nincs annyira gondja az életre. Nekiállt hát az asszony a stoppolásnak, dolgozott estig, este aztán, mielőtt elment volna; kért bennünket, hogy az én legrosszabb harisnyáim közül, amelyeket már nem viseltek, adnánk egyet a fiának, mert annak nincsen.

Nos, van nekem valami három pár harisnyám olyan, amelyet a feleségemtől kaptam két éve névnapra vagy mire, de olyan nyilas harisnyá, bizony alaposan elhordtam én már mind egyiket, az egyik pláne, éppen a nyílját el is szakadt s sötétebb színű pamuttal volt megstoppolva. Nagyon látszott a stoppolás. Hát ezt a párt odaadtam a szegényasszonynak, hogy ez már nekem igazán nem kell, vigye haza. Nagyon örült és nagyon hátkódolt, én meg szégyeltem magamat az öröme miatt, mert az ember mindig szégyenkezik, ha annak, amit ő eldob, mások még örülni tudnak, mert az embert látja ebben az örömben megalázva s azt érzi, hogy maga igazságtalanul fent van és a mások rovására él. Mert az lenne az igazság, hogy minden ember egyforma bőségben éljen s csak az örömek és a gondolatok minősége különböztetné meg őket egymástól.

Igy hát, mondom, percekig szégyenkeztem s ezen a tételeen sokáig elmeditálgattunk a feleségemmel. Az asszony meg azóta nem volt nálunk, hanem most vasárnap történt velünk valami. Szép, fürge idő volt, gondoltam, menjünk kirándulni s jól feltarisznyázva el is indultunk ki a hegyekbe. Vidáman kóboroltunk egész délután a gyönyörű és szagos őszben, minden ott volt körülöttünk, ami az embernek csak jó, minden elmaradt, ami gyilkos, örlő és kártékony s úgy telepedtünk le két óra tájt ebédelni,

mint akik teljes szabadok s mint akiknek nem fáj semmijük.

Évés közben láttam, hogy nem messzire tőlünk a lejtőn lefelé egy munkáskülsőjű fiatal férfi, meg egy egészen fiatal leány falatoznak. Eltek és mi is, aztán ők hamarabb befejezték, mint mi, mert nekünk bővebben jutott s elheveredtek.

Én egy darabig aztán elfeledkeztem róluk s mire megint megláttam őket, a lány már hanyattfeküdt a hűvösödő földön, a szőke fejét a fiú karjára tette s aludt. A fiú meg nem mozdult volna semmiért sem. Csak ő is fekiadt és nézett az égre felfelé. Az Isten tudja, miket gondolhatott, de egészen bizonyosan a szegényemberek egyszerű gondolatait. Köröskörül sárga, meg fehér virágok nyíltak. Az égen utaztak a felhők. Bizonyosan mindketten tele voltak illúzióval, hittel és bizalommal, ébren és alva talán képzelődtek, talán tervek voltak előttük, talán egy egyszobás lakás, talán munkalehetőség, talán semmi más, csak a szép napnak és a fiatal életüknek az öröme. A föld emelte őket, mint a virágokat, mint valóban gyermekeit s nekem az volt az érzésem a csöndben, hogyha most szájjal érintenénk a földet, talán kicsurranna belőle emiatt a két ember miatt a csók érintésére valami drága tej, hogy izelje az ember és legyen boldog. Mintha ottliron fekiadt volna ez a két fiatal test s a gondok előtt s a nap és a képzelések fényében olyanok voltak, mint az imádság, mintha valami szertartás szép szimbóluma lennének a földön, az ember összes szépségei egyetlen rejtő mosolyban.

Akkor egy váletlenül odanéztam a legégy lábára, amelyről kicsit fel volt csúszva a nadrág és elámultam és megint megszápítottam magam, mert ahogy rápillantottam, hogy az én harisnyám van rajta, az a stoppos, amelyet a munkáskülsőjűnek adtam, amelyet én elhajtítottam és amelyben ez a fiú, mint díszben és rítka ünnepben ünnepel. A mi asszonyunk fia volt bizonyosan. Ejnye! Valahogy zavarban éreztem magam s hogy segítek a zavaromon, azt mondtam a feleségemnek:

— Nézd, az én harisnyám!

Odamulatam és a feleségem is megismerkedtünk mind a ketten szóltanul, de össze nem néztünk és szólti se tudtuk az én rossz, toldott-földött harisnyám előtt, amely szolgáló lehetett a szegénység csatáján s amelyet ünnepre ékesített a szegény emberek igénytelensége. De a feleségem hamar feltalálta magát, tudta, mit kell tenni, hogy gyalázatosak ne legyünk itt a szépségek között s intett, hogy gyereünk, mi itt csak sérthetünk és minden érzéssel durvák lehetünk. Összeszedelődztünk csendesen és ellopakodtunk, mint akik belestek egy ablakon, ahova nem lett volna szabad.

Ez volt a történet s így futott össze az utunk a szegényasszony fiának életével, véletlenségből látszólag, de valójában mély törvény szerint, mert az utak, amelyekről el van rendelve, összefutnak.

Tavaszi szántás

(Beck fametszete)

Szerelmi vallomás helyett...

(Válasz egy levélre)

Írta: Bélteky László

Kedves Klára, megkaptam levelét és a levélhez mellékelte újságcikkeket. A cikkek egyikét-másikat már magam is olvastam. Bevallom azonban, hogy felületesen futottam át ezeket az írásokat, mert az volt az érzésem, hogy valamennyi mellébeszél a lényegnek. Már maga a vita kiinduló pontja is egy hazug, vagy ha úgy tetszik, nagyon is egyéni megállapításon alapszik. Az a bizonyos „pártiképes magyar fiatalember” ugyanis — ahogyan maguk nevezik őt — ezzel a kijelentéssel indította el a vitát: „Ha komoly elhatározásra kerülne a sor, nagyobb nyugalommal választanék magamnak élettársat a német leányok közül, mert a német leányok leggazdagabbja, legműveltebbje is mindenben mérhetetlenül egyszerűbb a mieinknél...”

Ez a nagyon is egyéni és enyhén szólva, naiv beállítás, szerintem egyáltalában nem fedí a probléma lényegét és már első pillanatra is annyira komolytalanul hangzik, hogy nem érdemes vitába szállni fölötte. Csodálkozom is azon, hogy ennek a bizonyos „pártiképes fiatalembernek” ez a nyilván meggondolatlan, elhamarkodott kijelentése ekkora tüzet okozott a leányberkekben s elkecseregett, haragos lángra lobbantotta a leányarcokat, a helyet, hogy e kijelentést kellő értékére szállítva megmosolyogták volna s napirendre tértek volna fölötte.

Ha erkölcsi egyszerűségről, lelki puritán-ságról, vagy szerény életstílusról, igénytelen, lemondó életmódról van szó, akkor nekem és velem együtt egyetlen „pártiképes fiatalembernek” sem kell a szomszédba mennie háztűznézőbe és tisztelettel vesszük le a kalapunkat a magyar leányok előtt...

Érdekes, hogy ezt maguk, leányok is annyira tudták, vagy érezték, hogy a vita és a hozzászólások során, jóformán nem is beszéltek róla. Annál többet írtak és vitatkoztak azonban arról, amiben pedig szintén nem szoríthatnak védelemre és védekezésre: — a megjelenés és öltözködés egyszerűségéről.

Uramisten! Sem természetük és egyéniségük, sem módjuk és tehetségük nem engedí meg, hogy — bocsánat e ronda kifejezésért — flancojanak s az aránként váltakozó divathóbortot majmolják, ami magában véve, ha nem is erkölcstelen — vannak, akik annak tartják — föltétlenül üres lelkekre vall, ostoba tünet s az értéktelen egyéniségek mindenáron való feltűnési vágya és igyekezete, amely könnyen az erkölestelenséghez vezet. Nem, a mi leányainkat nem lehet ezzel vádolni! Hiszen annyira igaz és olyan megható, amit egyikük ír: „...évről-évre ugyanaz a ruha kerül napvilágra ötletes, izléses újítással és semmibe sem kerülő alaktalálással. Mert az új „modell” vonalait a varroda termékeiből ellehet sajátítani és „vándordiszkek” és anyag hulladékok mindenütt akadnak. Csak a csendes éjjeli órákat zavaró varrógép kálto-gása mesélhetné el, hogy hány toldás és szükség-teremtette dísz árán jött létre az új ruha, amely izléses derűjével sok-sok sáhajz takar...”

És tegye szívére a kezét minden „pártiképes fiatalember”: — nem szívesebben tölti-e idejét olyan leány társaságában, aki „jól öltözik”, aki elegáns — az „elegáns” és a „divatos” persze nem ugyanaz — aki illuziókeltő, kellemes megjelenésű, akinek ruhái is frissek és üdék, aki választékosan, változatosan öltözik — mint olyan leány társaságában, akinek unt, szegényes öltözete, elviselt ruhái kopott, ázott-veréb benyomását keltik? Igen, tegyük félre a szemforgató, hazug képmutatást, beszéljünk őszintén! Milyen költői, milyen szép és milyen igaz az, amit Solz Klára így ír a virágok nyelvén: „A nagy Teremtő közös parancsa szó-

munkra a tavaszi báj és szépség akarása. Mi, virágok a föld fekete sarából fonjuk-szöjjük selymes-bársonyos szirmainkat, ők a tudás és izlés, a szorgalom és leleményesség erejével szabnak köntöst maguknak, hogy hozzánk hasonulván, szebb legyen tőlük a világ...”

A mi leányaink úri izlése, mértékartása az öltözködésben is megnyilatkozik. S, ha valami feltűnő, kirívó, vagy bántó van az öltözködésükben, azt — sajnos — csak a szegénység, a kopottság és a nyomorúság teszi. Bár volnának megvesztegetően, tündöklően szépek mind a magyar leányok, bár öltözhetnének selyembe, bársonyba, mint az álmok tündérei s a mesék királyleányai, hogy minden férfiszemet elkápráztassanak tündöklésükkel, ragyogásukkal.

Ez az igazság és én meg vagyok győződve róla, hogy ebben minden „pártiképes fiatalember” — legalább is titokban! — egyetért velem. Mindezeket én annyira természetesnek, magától érthetőnek találtam, hogy fölöslegesnek tartottam beleszólni a vitába, amely e mondvaesimált „probléma” körül kerekedett.

Kedves Klári, a maguk levele azonban egészen másként fogalmazza meg és más megvilágításba állítja be a problémát. És úgy, ahogyan maguk egyetlen mondatban megfogalmazták, úgy már valóban komoly, sőt tragikusan és elkecseregett komoly problémává növekszik ez a kérdés. Azt írják hozzámentéztet levélükben, — amit egyébként több „pártiképes fiatalembernek” is megküldöttek, — hogy: „Mi az oka a mai értékes leányok mellőzöttségének?”

Elvise elhárítok magamtól minden vitakozási szándékot, vagy minden vitába való

beleavalkozást és kérem, úgy fogadják tőlem ezt az írást, mint szubjektív, talán nagyon is egyéni, de őszinte szívből-fakadó, kicsit keserű, kicsit könnyesen szomorú vallomást.

Mi „pártiképes fiatalemberek”, ébredező, eszmélő gyermekkorunkban rettenetes idők tanúi voltunk. Idegeinkben ma is ott reszket az apákért és testvérekért való kétségbeesett remegés, özvegyen maradt édesanyaink, szívettépo-zokogása s a széthulló családi fészkek rettenetes kilátástalansága.

Egy kegyetlen és vérzivataros világháború ártatlan gyermekstatisztái voltunk.

Kétségtelen, hogy tudatosan, vagy tudat alatt, még ma is bennünk él ennek a szörnyű katakizmánának minden borzalma, minden idegtépo remegése és nyugtalansága. Feldult és üresen maradt otthonok, összeomló családi fészkek, széthulló családi életek kopár tűzfalai, üszkös gerendái meredeznek az emlékezetünkben s a háború rémsége ma is tovább kísért, az idők ma is lázasan és nyugtalanítón suhognak a fejünk fölött... Nem csoda hát, ha pillanatnyilag elvesztettük a biztonságérzetünket, azt a biztonságérzetet és szilárdságot, amely okvetlenül szükséges a családi tűzhely felépítésének elhatározásához.

De lehet, hogy mindez csak egy riadt és gyáva fiatalember hagyományos képzelődése, ideges rémlátása. Háborúk mindig voltak és mindig lesznek, hatalmas megpróbáltatások, katasztrófák zúdultak végig a világon és mi lett volna az emberiség s a népek sorsa, ha minden időben mindenki így gondolkodik. Erről mindenesetre lehetne vitatkozni, volnának érvek és ellenérvek, de ne szaporítsuk vele a szót. Fogadjunk el belőle annyit, hogy a mai „pártiképes fiatalember”, ha tudatának halvány rezdülésével is, de mindenesetre ezt is számba veszi, amikor eszébe jut a családalapítás szent és magasztos gondolata s egyeseket talán végzetesen befolyásol a családi tűzhely felépítésének szándékában. Ez azonban inkább általános jellegű megállapítás és nagyjában minden európai fiatalember lelkiállapotára, lelki magatartására vonatkozhat.

Beszéljünk tehát realitásabb dolgokról és forduljunk a magunk szűkebb világához, a magunk életköréhez. Számoljunk a való helyzettel és állapítsuk meg azt a keserves és fájdalmasan szomorú igazságot, hogy mi, „pártiképes fiatalemberek”, sajátságos körülményeink közepette, tulajdonképpen nem is vagyunk pártiképesek.

A keresztény, magyar értelmiségi osztályhoz tartozó „pártiképes fiatalember” a magunk körében, manapság örvend, ha a saját maga betevő falatját elő tudja teremteni. Mekkora felkészültségre, milyen leleményességre, mennyi idegő munkára és akaraterőre van hovatovább szüksége, hogy sajátos helyzetünkben, még ezt is elérhesse. És milyen szűkös, milyen kicsi darab az a tizkörümmel kiverekedett, keserves és irigylt kenyér. Nézzünk körül fiatal diplomásaink körében: ügyvédek, orvosok, tanárok a legszűkösebb viszonyok között, a legnagyobb lemondások közepette tengetik életüket, nem is beszélve azokról, akiknek a középiskola elvégzése után már nem állott módjukban diplomát szerezni. Állásuk egyre bizonytalanabbá válik, kereseti lehetőségük egyre megcsappan, jövőjük pedig kilátástalan. Az a darabka kenyér, amily pillanatnyilag még elő tudnak teremteni, talán sajátmaguknak elegendő, de megtudják-e osztani, lemondások árán is, ezt a kis falat kenyeret mással — a családdal, a gyermekekkel?...

Nagy gond és nagy felelősség a családalapítás még biztonságosabb, nyugalmasabb körülmények közt is, hát még manapság és a mi sajátos helyzetünkben, amikor a holnap

Két szonett a kedveshez

Írta: Horváth Imre

1.

Költő kedvese fiatal marad.
Kedvesétől úgy sem nyer más kegyet:
é költeményt hát kedves úgy vegyed,
hogy benne im bebalzsamoztalak.

Szépséged örökkön fog tartani.
Göggel állja a rácsapó időt:
szép maradsz, miként, ama messi nők,
Egyiptom holt királyasszonyai.

Hozzád vetődaek buzgó vándorok.
Sok szépségre szomjas, tikkadt nomád,
kik törtetnek a vesszorokon át,

hogy lássanak téged, kit álmódott
s kit halhatatlan költeménybe szőtt
költőd számtalan ezredév előtt.

2.

Most szavakból güllákat kellene
építenem, hogy vers-piramisok
örizzenek. De — jaj — megbénított
a múlandóság fekete szele.

Álmodtam nagyot, mint a Fáraók,
kik hitték művük mindörökre él,
ám bennem hamar kihunyí e ledér
vágy, mely csak Fáraóknak álma volt.

Kedvesem sirj! E két vers nem örök.
Hogy tudtam egy percig is hinni azt?
Vad kin követi a percnyi vigaszt.

Tudom e tercina itt már törött.
Széthullnak sorok, szavak és betűk —
s meghalnak.

Kérdés: Volt-e életük?

bizonytalansága folytatólagan nehezedik reánk! És hol tartunk mi attól, hogy öreg napjainkat biztosítva lássuk s ott álmódjuk magunkat egy békés családi ház virágoskertjében, karosszékekben ülve, amint fiatalágunk boldog napjairól méltóan. Ha akaraterőnk, munkabírasunk csökken, ha idegeink meglazulnak, ha egészségünk megroppan és nem bírjuk tovább, ki gondoskodik rólunk és ki gondoskodik a családunkról, a gyermekeinkről?

Pedig még mi vagyunk a szerencsésebbek és istenkísértés volna panaszkodnunk, mert áldásunk és kenyérünk van. De az elhelyezkedési lehetőség egyre megcsappan — zárt ajtók, eltorlaszolt utak mindenfelé — és egyre kiltáztalanabb a „pártiképes fiatalember” életsorsa.

Tudja maga, Klári és tudják-e maguk klárik, hogy hány „pártiképes fiatalember” van közöttünk, aki szégyenkezve és arcpírulva bár, de a nyugdíjas édesapja kenyerét kénytelen enni? És meddig eheti vajjon ezt a megalázó, keserves kenyeret? És lehet-e erre családot alapítani?!

Higgyék el, hogy mi sem vagyunk rosszabbak apáinknál.

Mibennünk is ott él a családalapítás vágya, a családi élet után való szent és tiszta vágyakozás.

Hónapos szobáink rideg és zord kiellenségében, mi is gyakran rajtakapjuk magunkat, amikor meleg családi fészekről s egy tiszta asztalról csókjáról álmodunk.

Mi is vágyakozunk életünk legszebb, legcsodálatosabb értelmé a gyermek után és a családi élet meghitt, örömteli hangulata bennünket is megejt.

Céltalanak, értelmetlenek találjuk így leélni az életünket és magánosságunk szomorúsága belesajog a szívünkbe. Boldogan vállalnánk mi is egy asszonyt és egy család sorsát — de vállaltatjuk-e, szabad-e vállalnunk ilyen körülmények között? Tudhatunk-e eléggé erősek lenni ahhoz, hogy felépítsük a családi tűzhelyet és biztosítani tudjuk a család sorsát.

Sokan, nagyon sokan vannak, akik legalább is pillanatnyilag, nem érznek, nem érezhetnek elég erőt és bátorságot ehhez, annyira sivár és bizonytalan a sorsuk, annyira ködös és kilátástalan a jövőjük. Ha pedig ellenállhatatlan erővel, kizáró sárgával lép meg egyeseket a vágy, hogy családot alapítsanak, hogy életük célját és értelmét feltalálják egy gyermekben, a gyermekükben, — bizony nagyon sokszor kénytelenek hozományvadászokká aljasodni, hogy családi életüket anyagilag megalapoztassák, biztosítottak lássák. Ilyenkor aztán, szomorú, de úgy van, hogy az érték — az az érték, amely maguknak, szegény leányoknak egvedült, de pénzben ki sem fejezhető, hozománya — csak másodrangú fontossággal bír. Az pedig már különös igazságtelenség az életnek és a sorsnak, hogy senkinek sem adatik meg minden... s ahol pénz van, ott rendszerint hiányzik az a másik érték.

Kegyetlen és keserű igazságok ezek, de én így érzem és így látom és azért mondom el ilyen kíméletlen őszinteséggel. Mert, ha maguk értékes leányok, mellőzötteknek érzik magukat, akkor ezért és csakis ezért érezhetik magukat mellőzve.

De hát van-e valami kiút, valami megoldás számunkra?

Minden bizonnyal van, mert lennie kell! Itt is, ott is beszélnek már róla, hiszen látják és felismerik a helyzetet. Beszélnek a társadalmi elkülönülések megszüntetéséről s új életpályák, új életlehetőségek teremtéséről.

De mindez egyelőre álom és nem tartozik ide s ha ezt a vallomást, mint sürgető és kétségbeesett kiáltást néhányan meghallják és megértik, akkor már minden bizonnyal nem irtam le hiába és nem dadogtam el céltalanul...

...Maguk pedig, Klárika kedves, fogadják el tőlem ezt a minden lírai szentimentalizmustól és romantikától mentes, de lélekből szakított, fájdalmasan szomorú és nagyon őszinte írást — forrá. szerelmi vallomás helyett...!

Két fiatal művész

Irta: Castano-Köszeghy Marianne

„A Naphegy ormán szobrászműterem. Beh rég nem láttam Fadrusz Jánost: Benézek, vajjon mit csinál most. Az én titáni emberem? —“

Kozma Andor.

Tavaszi napsütésben fürdő műterem. A nagyipiacéri Ullmann-palota második emeletén, torzók, plakettek, gipszöntvények között komoly munkába merülve dolgozik egy elvonult szobrász Szabó József. Jellegzetes magyar fejével, keresetlen egyszerűségével valóban rokonszen-

Vizhordás.

Makkay Piroška eredeti fametszete.

ves egyéniség ez a fiatal művész, akinek végtelen szerénységénél csak tehetsége feltűnőbb. És szorgalma. Munkáinak sokfélesége egészen ösztönös, elmélyült tudás eredménye, — olyan tudás melyet nem tápláltak ragyogó külföldi benyomások, egy lázas és színes élet tarka víziói, amelyet ellenben megtermékenyített egy folyton dolgozó, befelé élő embernek mindvégig önmagából merítő fantáziája.

Az ifjú Fadrusz külsőségeiben is sokban hasonlatos lényre tér vissza önkéntelenül a múltba pillantó emlékezés meghatott színein. — Fadrusz Jánosé, nagy magyar szobrászé, akinek ifjúkori egyénisége annyira emlékeztet az oradeai jelen fiatal szobrászára. Mint egykor Fadruszt, úgy termelte ki egy erőteljes fajta élettelen lendülete Szabó József művészi adottságait, öntudatos munkabírást akadályokon és nehézségeken keresztül törő energiáját. Még nagyon fiatal ember Szabó József, tehetsége most erjed és alakul, amit szerencsésen egyensúlyoz ki önkritikájának ritka adománya.

Nagy jövő áll e szobrász előtt. Látni kell siremlékeit, monumentális tervek csodaszép el-

gondolását, melyeket immár megérint az enyészet közeli lehelle. Féligkész vázlatok látnoki víziói nyomán megelevenül a képzelet; a tulvilági réteken ott jár kaszájával a Halál és kísérete. Mindezek ma még csak sejtetik azokat a lehetőségeket, melyek nagyszabású megoldást fognak elérni, ha az idő és siker is támaszául szegődik a fiatal művész ambíciójának. Portréi még frissebbek, még elevebbek, — ritka hasonlatossági érzék, a modell lelkének titokzatos fludiumokon átszűrt megérzése, szinte élő, szinte beszélő visszatükröződése az a néhány mellszobor mely ott áll Szabó műtermében. Macalik Alfréd jellegzetes szláv koponyája, dacosan zárt ajka hűen adja vissza az ismert oradeai festő egyéniségét és tökéletes női arckép a piktor feleségének fehér gipszbe öntött mása. Tibor Ernő szobra ismét elsőrangú munka és van mégegy, — egy érdekesen markáns női fej, melyre legbüszkébb alkotója, a szobrász. A legszebb azonban, mert legmegkapóbb, élő és csodálatos valóság — egy komor egyszerűségében nemesen ható mellszobor: Viskyné báró Kapri Valéria.

Plakettek, kompozíciók, ide-odavetett vázlatok tarka változatosságából szellemesen villannak fel a szobrász rajzokba ölelt gondolatai. Karikaturista is Szabó. — erős kifigurázó vénaja ötletes rajzokban sziporkázza ideáit és ezek közül elsőrangban válik ki Földes Imre karikatúrája, mely a vonalvezetés ökonomikus biztonságával egy Gulbransson szatirájára emlékeztet.

II.

A szobrász műtermében azonban mégegy másik, nemkevesebb erőteljes, nemkevesebb fiatal művészegység bontogatja szárnyait. Egy nő — öntudatos, tehetséges, magabizó fiatal nő dolgozik áhítatos szorgalommal a véső és kala pács szomszédságában: Makkay Piroška. Küzdelmes ifjuság, a gyermekkorból az életbe hirtelen kisodort mai nemzedék mindennél nehezebb sorsa áll e fiatal székely festőnő mögött. Élete a Mának egy darabja. Mint akadémiai növendék, mint munkásnő, mint tanárnő, — ugyanazok az eszmények fűtik, ugyanaz a határtalan akarat lendíti előre művészetét. Ez a végtelen munkakedv, sok zökkenőn és csüggedésen átgázoló fiatal lelkesedés látszik meg a műterem falain függő olajfestményeken. Széles Kálmán és Balajthy Gizi friss és erőteljes portréin. Mégis, — inkább a grafika, aquarellek és — par excellence! — a fametszetek, — ez Makkay Piroška igazi területe és jövőjének legszebb biztosítéka.

Mint Szabó Józsefnek. — Makkay Piroška útja is rögzös még. Ezen a nagy úton, a művészet útján ma még több a göröngy és tövis, mint a virág. Küzdő fiatalok mindakettlen azonban tipikusan mai művészsorsuk nehézségeit, gondjait terhet varázsosán szépíti meg a jövőbe vetett hit szent komolysága.

JOJUN TAVASSZAL ITALIABA. A Magyar Lapok ezidei nagy olaszországi társasutazását az Eucharisztikus Világkongresszussal kapcsolja össze. Ez a társasutazás valóban eseményszámba megy és mindezek ellenére olyan olcsó, hogy azon a szerényebb anyagiak fölött rendelkezők is, minden nagyobb megerőltetés nélkül részt vehetnek.

Gyönyörködni fog

lakasában ha

függönyeit — ágyterítőit

kitisztíttatja

MOKOS kelefestő és vegy-

tisztító cégnél

Olcsó árérték arányú kifogástalan munka

Str. Take Ionescu 13. Tel. 13. Fiók Str. Avram Iancu 2. Aut. tel. 12 — 13.

KÉPEK

a két délszláv metropolisról

írta: Auber mann Péter

Ejféli tájban érkeztem meg a szerb fővárosba. Feltűnően kevés a járókelő. Az utcák kihaltak, hiányzik belőlük a nagy metropolisok gyorspergésű és lihegő élénksége. Kivételt képez néhány vendéglő, amilyen például a „Dva Jelena”, a két szarvashoz, vagy a „Tri Sesira”, a három kalaphoz címzetek, ahonnan kihallatszik a tamburica és a hegedűsírásról kísért bájos, érzélgős szláv népdal akkordjai.

Másnap délelőtti nyakamba veszem a várost. Az első benyomások számtalmasak. Cikkcakkos utcákon toprongyos külvárosi népség mászkál. Soknak ruhája amolyan tarka cafatokból összetoldott-foldott gobelin. Rövid csatangolás után a főpályaudvarhoz vetődöm. Külföldön nagy súlyt helyeznek arra, hogy a fontosabb vasúti állomások grandiózus méreteikkel és csinoságukkal a fővárosba érkező idegenre kedvező benyomást keltsenek. Itt azonban más a helyzet. Szűk termek, fojtó, orrfacsaró fülledt levegőjében szorongnak az utasok. Ezt a kedvezőtlen benyomást feloldja azonban a pályaudvartól lejtősen fel és alá hullámzó, nyárfasorral szegélyezett, gyönyörű Nemansina-út, amely mintha a párizsi Eiffel-torony lábainál elterülő Champ de Mars-t akarná utánozni. Végigmegyek rajta és amikor a pompás minisztériumi paloták mellett elhaladok, amelyek bármelyik európai főváros büszkeségei lehetnének, a fölényes lenézés csodálkozó elismeréssé vedlik át bennem. Megtekintem azután a szerb parlamentet, a Szkupcsinát. Szép, de nem valami nagy épület. Monumentális tekintetében egész Belgrád páratlanul nagyvonalú építészeti alkotása a postatakarék palotája. Nem mulasztom el a kívülről nem sokat ígérő, de belülről annál megragadóbb Alexander Nevski templom megtekintését. A műemlékekkel különben egy-kettőre végez az ember, aminek az a magyarázata, hogy Belgrád nem valami gazdag művészi alkotásokban. A múltból alig maradt valami. Az évszázados véres harcok ugyanis letaroltak mindenemű értékes emléket. A történelem nyomai azonban nem tűntek el véglegesen a múlt süllyesztőjében. Éppen az teszi sajátos külsejűvé ezt a várost, hogy a nyugati kultúra léptenyomon belebotlik a keletivágású, törökkorabeli maradványokba. A modern élet és a sok tekintetben újszerű, még keltsen nem asszimilált civilizáció fuvallata a súlyos történelmi múlttól inregnált zeg-zugos utcákat lengi át. Városrendészeti szempontból még sok teendő vár Belgrádra. Új utcákat kell törni, omladozó, csúnya házakat, a múltból ittragadt rozszant „gyufa- és bádognkatulyákat” lebontani. Nem lehet fel itt még a nyugati városok összefogása, szerves egysége. Csak szétszórt csavarok, földön heverő emelőkarok, odatámasztott kerekék, csupa alkatrészt, amelyeket csak megfeszített munkával lehet összeilleszteni. Egy kémiailag hasonlattal élve Belgrád még nem vegyület, amelyben a részek összeolvadnak, hanem heterogén keverék egy csomó ócska és nemes fém amalgámja. Egy évszázaddal ezelőtt Belgrád még tipikus török város volt, sárban guguló, szürke házikókkal, nyilvános kutakkal, hepe-hupás járdákkal. Tulajdonképpen csak 1867-ben dobta le magáról a kaftánt és turbánt. Öltözékének szabása azonban még ma sem egészen európai.

Belgrád gyöngye s a középkorból fennmaradt legszebb emléke a Kalemegdan-parknál fekvő vár. Ha a város legelőkelőbb szállodájától, a Srbski Králj-tól a Száva felé indulunk, akkor egy szépen gondozott sétányhoz érünk, amely keresztül az út a vár fokához vezet. A park egyik tisztán érdekes szökőkút látható. Egy négyzetes talajszelvényben, amint egy izmos kígyót fojtogat, amely kinyúl a széles vizsugarakat lövell ki a torkából. Hancurozó gyermeknép ugrálja körül a medencét. Szörnyen tetszik nekik, hogy a szétporzó víz a fejükre hull és végigcsiklandozza nyakukat meg a hátukat. Köröskörül a padokon egy-egy öreg néni, néhány ráró nyugdíjas csücsül. Nem hiányzanak természetesen a szép időben légyottra jött „gerlice párok”, akiknek ajkáról sejt

telmes szavak és „coup de foudre” vallomások lebbennek el.

Ha felmegyünk a várba, régi mozsarakat látunk a falak mentén, amint a torkukat a folyó túlsó partja felé tájtják. Az ágyútalpához rakott érc- és kőgolyók csak a teljes dekoráció kedvéért kerültek oda. Békésen csicseregnek itt a madarak, zavartalanul turbékolhatnak a galambok, nem kell már attól tartani, hogy a csatazajos multnak e maradványai álmukból felverve elbődüljenek. Az erőd lábánál a Száva görgeti hullámain. Felette és testvér folyója, a Dunán, acéloskarú hidak boltoznak, amelyek révén Belgrád Zimonnal és Pancsovával kerül összeköttetésbe. Mellette kocsis és autótűt kígyózik, a párhuzamosan haladó vágányon meg rohanó vonat szántja végig a mezőt. A közlekedés képét végül betetőzi a felettünk doromboló és hosszú csigavonalakban kóválygó repülőgép. Ha a várról lenézünk akkor a száva partján vonat- és teherhajókat pillantunk meg. A raktárak közelében napbarnított, szegénylegény külsejű máházok ivizsognak, mint a méhek a kaptár körül. Piszkos, hosszú alsónadrágban, csupasz hátukon kis hordókkal, libasorban camognak a hajó fedélzetére. Túlhan a zöld pázsiton Belgrád külvárosa nyújtózik el, egészen az Avala hegy oldaláig.

Belgrádi barangolás közben betértem a Kruszk-utcai plébániára s a plébános, aki egyszermind lapszerkesztő is, néhány információt kértem a jugoszláv katolicizmusra vonatkozólag. Igen optimisztikusan nyilatkozott a konkordátum tárgyalásokról, pedig akkor a konkordátum ratifikálása ellen már megkezdődött volt az izgatás, amely rövidesen igen heves utcai összeütközésekben robbant ki. Informátorom kedvezően ítélte meg a jugoszláv

Kicsi a föld

írta: Huzella Odön

Ülj hajóra s repülj az óceánon,
vagy gépmadárán szállj körül a Földet,
kapcsolj rádiót s lesd Amerikából
a jazzt, aminek még ma is örülnek,
nyúlj a telefon kagylója után
s hívd fel Sydneyt, Kairót, vagy Pekinget,
— s megláthatod, hogy milyen kicsi már
a Föld. Kedvesed távolból tekinthet
reád, az arcát szemét, mosolyát
élvezheted a televízióban.
S egy mozdulattal kapcsolhatsz tovább
s keresheted: régi barátod hol van?

Kicsi a Föld. S a tudás egyre nő.
De vole nő a gyűlölet s harag.
Már nincsen reggel s este. Nincs idő
csak napvilág és éjszota marad
az emberek számára. És sötét
kérdőjel merre fusson, hogyha kell?
Ha gyanakvás cibálja testét
s igazságával hazugság perel!

Kicsi a Föld. És a vér óriási
lencsere duzzadt a korhadó világon.
Beldogságot már szinte nem is látni,
s minden azért van, hogy éljen és fájjon.
A hegyeket kifórták alagútnak.
A házakat aknákra alapozták.
Hogy bújjanak az emberek, ha -- tudnak,
mikor a népek egymást eltapossák.
A gondolatot bilincsekbe verték,
mert gyanus már a szépség és a főség.
A patakokat méreggel keverték,
s gépnél, bombánál nincs is más valóság.
A füveket lenyesték és a fákról
a lombokat levágták, hogy ne lengjen.
S a gyűlöletből robbanó világon
a kicsi Föld
egy óriás bomba a végtelenben.

FIGYELJEN A GYÁRI VÉDJEGRÉ:
A SAKKTÁBLARA.
LANGYOS VIZBEN NEUTRALIS
SZAPPANNAL MOSHATÓ

katolikusok jövő kilátásait is. Beszél a virágzó egyesületi életéről, a gyakori konverziókról, az izmosodó keresztény sajtóról, a belgrádi rádióról, amely mindig készségesen közvetíti a katolikus istentiszteletet, továbbá a felekezeti iskolákról, amelyek állami támogatásban részesülnek. Érdekes, hogy ugyanezekről a kérdésekről Zágrábban a Hrvatska Straza lap direktora sokkal temperáltabban, sőt fejlethorgasztva beszélt.

Belgrádi programunk be van fejezve, az idő telik, a pénztárca laposodik, igyekeznünk tehát az ország második centrumába. Zágrábba. A Hotel Kruná-ban szállok meg. Mérsékelt árak, a szoba padlója félig fából és félig kőköcskából. Szerény berendezés, magas falak, keskeny ablakok: egyszerűen amolyan testhez álló szoba, ahol minden a karcsú vonal jegyében dominál. A személyzettel könnyű boldogulni, hisz alig akad itt ember, aki ne beszélne vagy ne értene valamicskét németül. Jó is, mert tudok megbékelni a szláv nyelvekkel. A ciril betűket úgy ahogy elsajátítottam, de az egymás hegyén hátán torló mássalhangzókat, a furán nyíhegő és sziszegő szavakat, amelyek néha úgy hangzanak, mintha pléh- és fatárgyakat ütögetnének össze, nem bírom bevenni.

Zágrábnak és környékének elég enyhe és kellemes a klímája. Kultúra, jólét, finomság és sok szépség ömlik el ezen a városon. A legforgalmasabb utcája s egyszermind korzója az Ilica. Esténként rengeteg ember verődik itt össze. A fényreklámok és transzparenszok erősen és kékesen villognak, a magas paloták homlokzatán meg kilálgatott ujsággözelemények filmje perog. A kirakatokban „zsvio Macsek” felirással nemzeti színű szalagok és fényképek láthatók. A rendkívül népszerű horvát népvész betöltötte 58-ik évét s ez alkalomból hívei meglepően ünnepélyesen részesítették.

A Jelasics-tér közvetlen közelében egy 5-6 emeletes palota kapubejárataiba modern kis templom van beékelve. Ha nem volna öles kereszt a falán, az ember nem is venné észre. Belül márványlapokkal van kibélelve. Az oltár nem nőtt ki szervesen a talajból, a színes üvegfestményeket könnyen ki lehetne cserélni közönséges ablaktáblákkal. Mintha egy elköltözött bank helyébe került volna ide ez a templomcska. A telefonok berregését, az írógép kattogását néma csend, illetőleg a halk ima fojtott hangja foglalta el. Ahol talán az elkerített pénztár állott, ott most a szentély kezdődik. Az emberek, amikor belépnek, nem pénztárcát, hanem imakönyvet húznak ki a zsebükből és százasok meg ezresek helyett a rózsafüzér szeméit számlálgatják. Az aranyak sárga csillogását lila pislogásu

örökmécses váltotta fel. Igen, ez a kis templom szimbolikus jelentőséggel bír: egy kiálló magányos sziget az anyagiasság csapkodó hullámai között. Talán azt akarja jelképezni, hogy a valóságosságot nem szabad sekrestyébe zárni, dohos-bevegő, kriptaszagú falak közé száműzni, hanem az élet tomboló forgalmának kellős közepébe kell állítani.

Rövid időnként, ami még rendelkezésünkre áll, felhasználjuk arra, hogy néhány hivatalos vizitét tesszünk a finomveretű és elegáns kivitelű Jelasics szobornál. Bekukkintunk a vén gotikus domba is, amely olyan, mint egy hajlottkorú szigorú nagynéni, bár mélyen belesüppedt a múltba, szép homloka nem hervadt el egészen a büszke vállai sem horpadtak be. Végigsétálok az óváron s miután jóllaktam az ódon bolthajtásokkal, a tetők fajansz-szerű színes cserepeivel, a címeres figurákkal valami új dolog után kezdek áhitozni. Kapóra jön a modern képtár, amely ugysis utamba esik. Sok művészi alkotást csodál meg itt az ember, többek között Mestrovics szobrai, de fölgáskodik benne a kritikai érzék is, amikor a hipermodern képek ötlenek a szemébe. Itt van például Junek önarcképe. Egy háborzongató mázolimány: üveges szemek, véresen rőt szakáll, beesett arc, kiálló pofacsontok, egy szögletes fej, elálló téglapiros fülekkel. A durván odavetett színekből arra kell következtetni, hogy a festő marokra fogott esetjét úgy vagdosta oda a vászonhoz, mint ahogy a kalapáccsal szoktak sújtani az üllőre. Az esetet

és véső mesterei közül talán nem egy így telenne: mit akar ez a konzervatívizmusból begubózott, rideg status quo-ban megavasodott, a régi világ perspektívájában eltompult, menthetetlenül megkocsnyásodott laikus? Mi címen sújt ránk az elevenek és holtak felett ítélkező doronggal? Ki vagy mi adott neki jogot ahhoz, hogy követessen a modern korhoz szóló művészetünkre? Bozsánatot kérek a művész uraktól, nem akarok az ő mesterségükbe belekontárkodni. Biztosítom őket, hogy nem kívánok a kákan csomót keresni, sem a bogácsról fűgét szüretelni. Csak azt a szerény kérést bátorítom feltenni, ha a régi művészek tisztásgosan idealizáltak, talán korszerű és annyira esztétikus lehetőleg ma mindent torzítani? A színeket talpbetétként, a formákat ortopédiaként kezelni? Kései utódaink, tudjátok meg, hogy mi nem vagyunk az a csunya és degenerált fajzat, amelynek a művészet anarhistái és a hosszúhajú hansvurstok tákolmányaikon feltűntettek!

Másnap miután fölkelt már ágyából a rózsaujjú hajnal, ismét útrakerekedem és a dalmát tengerpartig meg sem állok. Olyan kiállítás megtekintésére készülök amelynek rendezője a színpompás nagytermészet. Az emberben ilyenkor fellángol a kíváncsiság, hogy mielőbb lássa azokat a tájakat, ahol a nap heve mint izzó ezüst rezeg le a violás tengerre, ahol egy rendkívül gazdag növényzet gyönyörű szépsége, illata, harmatja és zamatja szolgálhatja a legkáprázatosabb díszleteket, de erről majd más-kor...

Benedek Elek húsvéti álma a bucovinai magyarok földjén

1883-at irtak. Odeschalchi Artur herceg és kísérete: Szádeczky Lajos és Benedek Elek kirándultak Bukovinába, hogy az odaváló magyarokat visszatelepítsék Magyarországra.

Szádeczky fiatal történetbűvár, Elek pedig irodalmár volt. Mind a kettő legény volt a talpán: bátor és erős. De Elek szívében a bátorság mellett bánat is volt. Egyetemi tanulmányait megunta. A sok száraz tudomány helyett újságíráshoz fogott. Ha hazament his falujába, mindenki azzal zaklatta bánatos lelkét, hogy hát van-e még sok vizsgája és így tovább... Csak egyedül édesanyja nem kizárta ilyen kérdésekkel. Most is éppen, mint kisdíákkorában babusgatta, simogatta és gondolatait leste, hogy örömet szeressen neki. Hiába, csodálatos az anyai szeretet!

Az ifjú bánata egy este tetőpontjára hágott. Még anyjának se mondta el bánatát. Ehelyett pisztolyt tett ágya mellé, hogy hajnalban végezzen magával. Egyik jóbarátja azonban idejében észrevette a dolgot és a pisztolyból kiszedte a golyókat... Elek életben maradt.

Életének azonban mégsem annyira a kiüresített pisztoly volt a megmentője, hanem a bucovinai tavaszi kirándulás.

Nagy lázban volt az ország ezen a tavaszon. Vissza kell hozni a bucovinai magyarokat! hirdette minden jóra való magyar ember. Rákosi Jenő Budapesti Hírlapja, Jókai Honja hangos terjesztője volt ennek az eszmének.

Odeschalchi tüzes beszédei nyomán a lelkesedés virányai fakadtak. F fiatal emberek: Szádeczky Lajos, Benedek Elek, egymásután jelentkeztek a bucovinai kirándulásra.

Pesten árulták már az ibolyákat és a tavaszi virágokat, Galicia és Bukovina felé azonban havas szél verdeste a vonatfülle ablakát, amelyben Odeschalchi, Benedek Elek és Szádeczky Lajos ültek.

A kirándulás ujdonsága, ha ki is zökkenett ideig-óráig Eleket a bús hangulatból, azonban lelke mélyén még ködös és hideg volt minden, mint a télutói galiciai szél...

A vendégeket a hadikfalvi állomáson

derék magyar bácsi várta, keselylábú négyes fogattal.

Mindenfelé nagy lelkesedés. Húsvét hete van éppen. Az emberek azt sem tudják, hogy húsvétra készüljenek-e, vagy pakkoljanak a Magyarországra való településhez!...

Egy heti munka után eljött nagyszombat este. Benedek Elek az andrásfalvi kalvinista lelképásztor házában fáradtan fekszik az ágyon. Nagy nehezen elalszik és hajnal felé egészen mesebeli álmot lát. Virágos fa alatt, körülötte minden virág, fa és madár mosolyog, napsugárban fürdik. Szőke-haju szép leány, mint halkjárású tündér lép hozzá és mosolygva, a legnagyobb gyöngédséggel égő piros rózsát dob a bús ifjú mellé...

A leány eltűnt és elmosódott a látomás is. Elek felriadva okoskodni kezd. Mintha ezt a leányt látta volna valahol, mintha ez a leány a valóságban is mosolygott volna neki. Végre észbe jut, hogy Pesten a szerkesztőség szomszédságában van egy kis cigarettás bolt és abban egy szép leány...

Egy csomó bucovinai magyarral és reménytelül Elek is vonatra ült. Pesten első dolga az volt, hogy cigarettát vegyen abban a kis boltban. Cigaretta vásárlás közben elmondja bucovinai álmát a szép leánynak és felteszi a kérdést:

— Mariska, igaz-e ez az álom?

A leány jókedvvel és édes pirulással csak ennyit felelt:

— Igaz...

Elek szemeiből megindultak a könnyek... Húsvéti álma — amit a bucovinai magyarok földjén látott — gyönyörű valósággá vált, amint ezt megírta mint Mariska jó férje és a gyermekek nagyapója, Édesanyaföldem című kétkötetes könyvében.

SÁNTHA ALAJOS.

SATUMAREI OLVASÓINKAT ezuton ismételtelen is értesítjük, hogy az Eucharisztikus Világkongresszusra a Karitás-könyvkereskedésben lehet jelentkezni. Ott minden, az utazással kapcsolatos felvilágosítást is megadnak. A „Magyar Lapos” utazási osztálya.

ÁRVAY ÁRPÁD VERSEI

Találkoztam Vele

Volt véle találkozásom:

Ködös éjjel, ha városvégen baktattam
Kint a kunyhók között, ahol a Nincs lakik
S a bűn vigyorog sandán, csuf-vásottan.

Ott járt könnyű lépésekkel:
Benézett a papírfollos ablakokon,
Betakarta a didergő, a nyugtalan
Gyermekeket s megpillent rozszant ágyakon.

Ahol járt, ahova lépett,
Béke szállt a szívekbe csendben, meghittén,
Száras kenyér kalácsá vált, bú örömmé,
Kin, jaj kacajjá, mert ő járt ott: az Isten...

Volt véle találkozásom:

Sújtó keze derékba törte vágyaim,
Haragvó keude bosszús viharként tört rám,
Letépte ruhám, szétfoszlasztotta álmaim.

Ezer nehéz próbára tett:
Keményinű térdem porbahajlítottá,
Feszülő mellemet korbáccsal verte meg,
Hogy ajkamon jajjá, könnyé gyült a nóta.

Sion hegyéről vetett le

Mélybe, de én békén vártam és hittem,
Fejem bizó-büszkén magasra szegtem fel:
Tudtam, hogy jót tesz, tudtam, hogy ő az Iste

Volt véle találkozásom:

Kezemét fogta és vitt úttalan úton,
Tövis elkerült, kavics lány lett előttünk,
Édes illat szállt s dal ezer finom húron.

Nem volt már haragvó kényúr:

Amerre mentünk, ragyogott, fénylett minden,
Cserepes földék esőt kaptak, fáradtak
Reménységet s tudták, hogy ott járt az Isten...

Kis rongyosom

Ha puha bársony omló redői
Hivalkodón simulnának reád
S pipiskés, kényes lépéssel lépnél
Mint a Vagyon s Bőség szenvedői,
Ha feszülő gyermek-energiádat
Kínos-bánatos gyötrellemmel szoritnád
Vissza a jólneveltség bástyái mögé
S a fegyelem zavarná kölyök-álmodat:
Bár fiam volnál
S mégis más volnál...
Nem induló élet, bűgös sustorgással
Meggyulladt életszakra, amely a Létnék
Titkos robbanó anyagára ráhullva
Hajtőerőt szül rakétarobbanással
S önmaga nehezékével fizikai
Törvény külön parancsa szerint fokozza
Tettei szeszélyes csikó-gyorsaságát
S csapong szabadon, mint erdők madarai.

Ha mindig csak lábaid elé néznél,
Nehogy kavics karcolja fel cipőd
Gondosan fényezett talpát, amit
Szegény kis szuster sikált lámpafényénél
Olcso műhelyoduban, áporodott
Petroleum- és csiriz-szag között
Vagy nem ennél lekváros kenyeret,
Amit anyai kéz gonddal felboltozott
Aranyos sárga
Barack-lekvárral,
Mert attól félnél, hogy mocskos lesz tőle
Mosolygós, hamvas, játékos arccskád:
Kis rongyosom te, ki oly szépnek látod a
Világot, kiábrándulnál belőle.

En így szeretlek:

Ruhád elszakadt a nagy körtefán?

Megvárja gondos anyai kéz...

Cipűcskéd tátong, enni kér talán?

— Ha pénzünk lesz, majd csak veszünk másat.

Nincs játék?... Faragunk puha fából...

Sűrű az erdő, sok a fa benne

Ne félj fiacskám, egy kicsi darab

Jut majd lovacsckára is belőle!

Tied a világ

Még! Óriási, titkokkal teli

Birodalom és a Teremtő Erő

Csodákkal mindennap megszenteli

Számodra s azok számára, kik hisznek

És mindent bátran birtokba vesznek:

Földet, fát, füvet, háztetőt... Vagy mernek

Szabadon vágatni kavics-úton is

Gondot félre téve, mint önfeledt gyermek...

Kis rongyosom, te,

A boldogság kapujában rettentő

Szörnyek állnak,

De tiszta, napfény-mosolyod elől

Gyáván, sunyin, fénytől verten azok is

Meghátálnak...

Régi tavaszi és húsvéti népszokásaink

Írta: dr. Gergely Pál

Már természet-tisztelő őseink is az évszakokhoz igazították ünnepeiket. Pogánykori hagyomány és babona emlékeit őrzi többnyire a falusi szokások, még ha keresztény elemek is járták át s az egyház tanításait fűzik most már a régi, eredetileg pogány ünnepnaphoz. Külön kell választanunk a babonás szokásokat, hiedelmeket, melyekben bűvölési szándék van, az ünnepi emlékezés, játék csoportjától. A nép szellemi életének tudós buvárlója, Solyomossy Sándor tökéletes meghatározása szerint a babona mindig misztikus tartalmu, s kivételes hatóerőt tulajdonítanak bizonyos eseménynek vagy eseményeknek. Tudjuk, hogy az Egyház üldözi mind a városi, mind a paraszti babonát, de sajnos, különösen nálunk Transsylvaniaiban, különösen a kevert lakosságú vidékeken, még a református, róm. kat. magyarságnál is élnek babonás szokások. Legtöbb babona még a reformáció előtti korból való s elemei közt feltűnik, hogy a XVI. században meghonosított növények, (burgonya, tengeri, akác) nem szerepelnek a varázs fűvek közt. Babonás eredetű a kézirtevé, ráolvasás, kuruzslás minden fajtája, sőt köznapjaink kejezéseink némelyike is, melyről már alig hinnők, mint a „lővő tesz” vagy „egy meg a fene” stb.

A legrégebbi télvégi „jeles nap”

Legrégibb télvégi „jeles nap” a jégtörő Mátyásé. A régi, nomád halásznép vízkultuszának előünnepe. Sighet környékén láncot húzatnak meztelen gyermekekkel a ház és kert körül, hogy a vadállatoktól ily varázslattal megvédjék határukat. Március 1-én a torockóknál az volt szokásban, hogy a ház körül az ártalmas férgeseket, kivált a bolhát a csőrére vetkőzött gazda éjjelkor kergette el, háromszor megkerülve a házat.

Calota vidékén az első fehér tavaszi pillangókról azt mondják, betegséget jelent annak, aki látta, a piros pedig egészséget. Érdekes szokások fűződnek a március 12-iki Gergely-naphoz. A VI. század végén élt nagy szent pápát tisztelik az énekek. Göcsejben (Zala) legérdekesebb ez az u. n. Gergely-járás, de mellette még a csángóké is. Lehet, hogy a „Gergely katonái” a nóta szerint még a pogánykori napítések emlékét őrzik, kik az idegen országba, Afrikába vándorolt Napot hívják vissza. Hont-megyében acélt, kovát hoznak a gyermekek s tüzet ütnek; ez is a nap jelképe. Legrégibb ismert gergelyező-szöveg a XV. századból a Brasov melletti csángóké, melynek egyes szakaszai betű szerint egyeznek a múlt században gyűjtött dunántúli — felvidéki szövegekkel. Tulajdonképp a gyermekek iskola-toborzója ez, a középkorban ugyanis az iskolai év tavasszal kezdődött. A vers végén áldást kívánnak a házra s adományt kérnek, papirt az iskolának. Egészen Balassi Bálintra emlékeztetnek ezek a nyöyörű sorok:

„Lám a madarak is,
Hogy szaporodjanak.
Majd megjönnek,
A szép lükeletkor
Sok szép énekszóval
Zengedeznek.”

Ebben a gergelyező játékban egyszerűen a varének szerepe nincs még dramatizálva, mint egy későbbi, XVIII. századi emlékekben, mely ő szereplőre írott színjátékszerű szöveg, gimnazisták számára, teli latin-görög hitregei utalásokkal. Lényegében előfutára ez a játék az ősmagyar húsvétnek, a Természet zsendülése ünnepének.

Az igazi ősi húsvét, a tavasz feltámadásának ünnepe Szent György-napja volt: áitatos és örvendező részében persze be-

olvadt a keresztény szokásokba s pogány ősvallásunk babonái maradtak meg csak a régi naphoz kötött játékokban, hiedelmekben. Gyakran tavaszra esik a „farsang farka”, vagyis Hushagyó előtti négy nap. A vasárnapot sok helyütt vasárnapnak is hívják, mert az új pár egész nap a leány apjának vendége. Hamvazó szerda utáni csütörtökön még a maradék husokat fogyasztják, azért „szabáló torkos, topzódó” ékes jelzőkkel is illetik. A hajnalozás és téltemetés, turizás,

A Pilátus-verés és Judás-égetés

A Virágvasárnap népszokások közül igen szép a göcseji. Még szombaton barkát szednek a gyermekek, oltárhoz támasztják a szentelésre s virággal díszítik a templomot. Nagyesütörtök némelyik (szlavan, tót) vidéken már a májusfa állításának napja, de inkább vallási jellegű már a „zöldcsütörtök”, az áitatos, ráérő ember keresztjáró ideje 3 napig, a feltámadás egyetemes, diadalmas örömjé. Nagypénteken minden keresztény böjtöl s egyes vidékeken ünneplőben a temetőket járják. A vallási vonást az Egyház szabályozta, míg a népi passiójátékok egészen profán, világi eredetűek. Eredeti falusi szokás a Pilátusverés, vagy kergetés, Judás-égetés. Mikor a pap a Miserere után a jeruzsálemi templom falának megrepedése emlékére misékönyvét az oltár lépcsőjéhez üti, erre az asszonyok imakönyvüket nagy zajjal összecsapják, a férfiak a padot verik, a gyermekek pedig a földet ütögetik, sőt a palócoknál a templom előtt az iskolás fiúk által otthon lára, vagy kartonlapocskára

hujjogás mind gonosz-űző, vagy termésvarázsló játékok, ezért szánkátatják tél végén az asszonyokat is körül a határban, néhol vadnótázással: tánc közben is azért emelik magasra a fehérnépet, hogy „ekkorára nőjjen a kendere”. Hushagyókor morzsolják le a vetni való tengerit; a mák és kender vetési ideje egyébként s hajnalban megütögetik a gyümölcsfákat is, a rontás ellen. Remete a községben maskarában látogatják egymást hushagyó éjjelen s egy lánynak öltözött legény futuskót húz maga után, sirdogálva; a legények csufolják: „kértelek, nem jöttél!”

Természetesen katolikus vidékeken a hamvazó szerda hústildalma s a nagyböjtű önmegtartóztatás általános, de a tótok pl. még az állatot sem fogják be ekkor, nehogy elszáradjon, ezért mondják néhol, úgy látszik, „aszaló szerdának” is. A Gyümölcsoltó Boldogasszony napja egy még ősi emlékü 9 féle boldogasszonyból s valóban a legtöbb gazda oltogatja e napon a fűt.

festett Pilátus-képet a földhöz ütögetik, rátaposnak. Judás arcképét is a reggeli mise után égették el a múlt század elején, de ez a szokás már feledésbe ment. A gyermekek kerepelője a régi gonoszűzés maradványa s érdekes jelenség, hogy mindezek az ősi kultusz-emlékek mennyire átszínesedtek az Ur Jézus kinszenvedésének okozói, Judás-Pilátus történetével. Bizonyos, hogy e képek elégetése (a selmeci bányavidéken) még a régesrég divott tűzrel-tisztítás átkeresztényült maradványa. A csütörtök este kioltott tüzet csak szombat reggel, a szentelt parázzsal szabad meggyújtani. Hasonló tilalom a ruhaszárításé, vagy a mezei munkáé; viszont javallják a kassanak, gunárnak hajnalban borsot adni, bizonyos melegágyi növények magját elvetni. Gyáníthatóan e babonák mögött is évezredes kultikus szertartás rejlik, de sehol ennek nyomaira eddig nem jöttek rá az etnológusok oly tömegben, mint a sámánkodó középpázsiai „rokon népeknél.

Locsolás, húsvéti tojás mint ősi szokások

A himes tojás ajándékozása a termékenység, ujjászületés díszesebb megünneplése s éppoly ősi, mint a locsolás, melyről kétségtelenül megállapították a pogány eredetet. A tél rabtságából szabadult víznek tisztelőre szánt szertartás volt ez, melyből a lányoknak egészséget, tisztulást s a legényeknek erőt, bátorságot, halász-szerencsét kellett várniok. Az őserő, a fiatalág tüzes nekiszilajodása persze odaveszett hogy néhol joggal hívják a húsvét másodnapját „vízbehányó hétfőnek”, mert a lányokat valósággal a kutba, vagy patakba mártogatják. Szép nyárárdvölgyi szokás, hogy a legények kedvesük házára hatalmas fenyőágot tesznek húsvét éjjelen, felpántlikázva, piros tojással díszítve. Itt ez a „májusfa”, de másutt nyírfaágot tettek a habájuk ablaka elé, sőt a templom díszítésére is, mert ez a „Boldogasszony fácskaja”. Emlékeztetek az Urnapi lombjainkra, melyeket Egyházunk úgy kedvel s valószínűleg még a messzi Keletről hozta a magyarság ennek a szelid, szőkehéjú, karcsú fának, a Nagyasszony fájának szeretetét, hiszen a vogulok, osztjákok stb. nyelvokainak a Tavasz ünnepén ma is tisztelik. A jó és rossz szellemek harca, a Tél sötétsége s a Tavasz világossága fordulóján, szent berkeikben valósággal kultuszt üznek e tiszteletből. Még a Szent György-nap nyírfa-gallyázása is innen magyarázható.

A húsvéthor szokásos ünnep-köszöntés, komázás, mátkázás, ételszentelés általános falun, városban, de a „kakasnyúzás”, harmatszedés, hajnalfürdés” és állatok fürösztése már hívesző népszokások. A régiek „határjárása” pedig a magyar zamatu, különleges szokások közül egészen elfelejtődik s egyedül székely véreink ismerik. Mindenesetre érdemes volna a köztük élő értelmiségnek ezek felkutatásával, megőrzésével foglalkozniok!! A közeli Calota népe nem locsol s pirostojást sem ad, csupán Sancerai és Huedin lakóiról jegyeztem föl, hogy az őseiktől átvett húsvéti szokásokkal járó „tojásütögetés” még divatozik, meg azt, hogy a lányok húsvéthor virágot (papírvirágot...) adnak kedvesüknek.

A Magyar Lapok, mindig szeretettel figyelte a falusi magyarok szellemi és gazdasági életét, s az ősi szokások, dalok s mesék feljegyzésére, megőrzésére ezen az úton is biztatjuk a tollforgató véreinket. Akár hivatalos, akár hivatalon hatáskörben fáradozzanak többet a szegény, magára maradt nép lelkiségének, néphagyományainak, játékaiknak, ünnepi szokásaiknak fenntartásáért, mert az örök-gyermek Nép megérdemli a vele törődést, akkor is, ha itt-ott, egyedeiben hálátlan, vagy meg nem érti szellemi jólteveit...

Máris küldje be tavaszi kabátját, ruháját tisztítani, vagy festeni

„COLOREX” Végh festődébe

Piața Regina Maria 2. — Str. Crinalului 5. — Bulv. Reg. Ferdinand 61. Telefon 2-17. Telefon 108.

Asszonyok dolga

Népies motívumokkal diszített női ruhák

A tavaszi divat teljes pompájában kibontakozott és ezernyi színben virágzik. Régen volt olyan nagy divat a színes ruha, mint az idén s az egyes árnyalatok izléses és szellemes összekombinálásával igen szép dolgok készülnek. A fehér szín azonban mintha mindenütt jelen maradna és a fekete-fehértől a kék-fehér összetételig szinte minden ruhakombinációban szerepel.

E mellett a népies motívumok is erősen divatba jöttek s a népművészet a párizsi kreációkon épp olyan élénken érvényesül, mint ahogyan felfedezhetjük jellegzetes diszítéseit a bécsi, budapesti, vagy romániai ruhaterveken is.

Mintha minden nép igyekeznék az elegancia világában is kihangsúlyozni a maga karakterét: Pathou, vagy Worth csodás ruhakölteményein pávafark, tulipán és levélminta diszítésekkel láthatunk, míg a magyar nők között erősen hódít a modern magyaros ruha divatja, amit csekély költséggel ügyesen meg lehet csinálni.

Nézzünk végig egy francia vagy amerikai divatlapot, rögtön meg tudjuk állapítani, hogy nem sok átalakítás kell ahhoz, hogy bármelyik ruha magyar stílusú legyen.

Olvassóink részére leírunk néhány szép divatos, magyaros ruhát. Aki még nem ren-

delte meg új tavaszi ruhátárát, az biztosan talál közöttük megfelelő ötletet.

1. Délutáni ruhákban pl. egy puha fekete szövethabát, fekete himzéssel diszítve, heddicé-gallérral, elől fémcsattal kapcsolódik össze, rövid és bő alsó résszel.

2. Kedves, fiatalos kosztüm délutánra is alkalmas. Kék pettyes fehér blúz, sűrűn berakott (plisszírozott) könnyű anyag és fehér szoknya, kék háromnegyedes kabát a pöttyök színében, magas, lehajtott gallérral, két nagy fehér gombbal záródik és a két oldalszélét fehér alapon mezőküvesdi, vagy kék írásos himzés díszítheti.

3. Nagyon divatosak az ellentétes színű kosztümök. Kockás szoknya színes kabáttal, vagy megfordítva, vagy a szoknya és a kabát két elütő, de összehangolt színből. Nagyon sok zippzárat használnak kabátokon, még a hosszú köpenyeken is.

A kabátgallérok, gombok helyén, zsebek szélein magyaros sujtás, himzés, vagy a népies varrottásra emlékeztető díszítés alkalmazható. Ilyen díszekkel bármely kosztüm magyaros jellegűt kap, anélkül, hogy vesztené eleganciájából. Az ilyen díszítést mindenki saját ízlése szerint és — zsebe szerint alkalmazhatja.

A konyha körül: Receptek

Húsvéti leves (6 személyre.) Fél kg. zöldbor-sót pároljunk meg vajon kevés cukorral és ha megpuhult, szítán áttörjük. A fél kilós zöldborsó-konzerv is megfelel, nem kell megfőznünk, csak szítán áttörünk. Rántást készítünk 3 deka vajjal és 5 deka liszttel, felöntjük másfél liter huslevesel. Hozzákeverjük a borsópürét és azzal 10 percig főzzük. Két marék sósakát és ugyannyi salátalevelet finom szeletekre vágunk és ujjnyi vízben átpároljuk fedő alatt. Más edényben két evőkanál rizet főzzük puhára. Most a rizet és a zöld leveleket a leveses tálba helyezzük, ráteszünk egy kanál vajat vagy tejfelt és ráöntjük a forró levest.

Halpudding. (4 személyre) 40 deka főtt halat szétezedünk (nyersen 60 deka), hogy szálkamentes legyen. Lekeverünk 10 deka vajat, 5 tojás sárgáját, adunk hozzá egy tejből áztatott, áttört zsemlyét, a halat, sőt és a tojások habját. Vajazott és lisztezett puddingformában fél órát főzzük és gomba- vagy szardellamártással tálaljuk.

Finom töltött tojás. A keménytojások sárgáját áttörjük, miután a tojást hosszában vágtuk ketté. A sárgát elkeverjük apróra vágott keleti-tengeri heringgel, kevés kaviárral, adunk hozzá olajat, mustárt, kevés citromlevet, sőt és mindent jól összekeverjük. Magasan töltjük vissza a tojásba és a tojások tetejét aszpikkal meghintjük. Üvegtálcra helyezzük az egészet és a tojások közé rózsásra vágott piros retket teszünk és vajgombócokat. Nagyon szép minden tojás tetejére egy kaviár petty vagy egy szardellagyűrű.

Makaróni sonkával (6 személyre.) Fél kg. makarónit sós vízben puhára főzzük, szítán lecsurgatjuk. 40 deka sovány sonkát ledarálunk. Vajazott tűzállótálba tesszük a makaróni negyedrézét, rászórjuk a sonka harmadrészét és így lerakva, közben vajjal és tejjel locsoljuk. Tetejére sajtot szórunk. Tálalás előtt 20 percre a meleg sütőbe tesszük.

Zsemlyepudding (5 személyre.) 2 zsemlyét lehéjazzunk, szeletekre vágjuk és annyi cukros tejbe áztatjuk, amennyit ép felvesz. 5 sárgát kikeverünk 3 evőkanál cukorral, adunk hozzá két marék tisztított, darált mandulát, 10 deka mazsolát, a zsemlyét, 3 deka vajat és végül 5 tojás habját. Vajazott, lisztezett formában kigőzöljük és bor vagy csokoládésodót adunk melléje.

Kaszinótojás. A kemény, áttört sárgákhoz adunk: áttört szardiniát és 4 halhoz számítunk 8 deka vajat, 2 evőkanál olajat, 1 evőkanál mustárt, kávéskanál snitlinget, kaprit, kevés citromlevet és kaviárt. A tojásokat keresztben vágjuk el, megint összecsuksuk és hogy feállithassuk őket, levágunk az aljukból. Négy sárgát külön teszünk, ebből lesz a tartármártás és ezáltal belefért a töltelék a többi tojásba. Ime a mártás: 4 áttört kemény tojássárgáját evőkanál mustárral, kávéskanál porcukorral, citromlével és sóval 10 percig erősen keverünk és aztán cseppenként 2 deci olajat keverünk hozzá, esetleg a végén kevés tejszínhabot.

Zöldséges kis kosárcák gombamártással. Porhanyós tésztát készítünk 10 deka vajjal, 20 deka liszttel, egy tojássárgájával, csipet sóval és annyi tejjel, hogy ne túlkemény tésztát kapjunk. Lisztezett deszkán kinyújtjuk, nagy fánkformával kiszurjuk, belenyomkodjuk a kosárkaformába és megsütjük. Ha megsült, óvatosan kiborítjuk és tölthetjük a következőkkel: vajon párolt zöldborsó, párolt gomba, parolt velő vagy borjúmirigy, stb. Egy személyre két kosárcák számítunk. Ebből a mennyiségből 8 személyre való lesz. A meg-töltött kosarakat egymás mellé a tepsibe állítjuk és a sütőben jól átmelegítjük. Adjunk melléje gombamártást.

Finom diós szelet. Hat tojás sárgáját félórát keverünk 6 evőkanál porcukorral és másfél szelet mártógyurma csokoládéval (ezek vastag szeletek), amelyet sütőben megpuhítottunk. Hozzáadunk 15 deka darált diót vagy mandulát és 6 tojás habját. Nagy tepsiben papíron vékonyra megsütjük és a következő keverékkel ragasztjuk össze: fél szelet puhított mártógyurma csokoládé, amelyet 2 evőkanál erős rummal és 2 evőkanál pikáns lekvárral kikevertünk. Tetejét vaníliás cukorral szórjuk.

Finom mogyorós torta (8 személyre.) Nyolc tojás sárgáját habosra keverjük 28 deka cukorral. Adunk hozzá 28 deka pörkölt, darált mogyorót, 5 tojás habját, 3 evőkanál átszítált morzsát és tortaformában a masszát jól átsütjük, hogy a közepe ne maradjon nyers. Átvágjuk és a következővel töltjük: 10 deka cukrot, 8 deka őrölt mogyorót egy deci tejszínben sűrűre főzzük és ha kihűlt, elvegyítjük két deci tejszínhabbal. A tortát csokoládé- vagy kávébevonattal vonjuk be és tetejét tejszínhabbal díszítjük.

Három hollywoodi divattervező versenye kelt az európai divatdiktátorokkal

Nemcsak Párizs, London és Bécs diktálja a divatot, hanem hollywoodi tervezők is. A három legnagyobb tervező: Adrian, R. Tirtoff és Travis Banton. Mind-egyik tervezőnek hatalmas műterem áll rendelkezésére, ahol azután a legdrágább anyagoktól kezdve a legrosszabb molinó-ig minden anyagot kipróbálnak, hogy megtudják állapítani a rendeltetésüket. R. Tirtoff nemcsak a filmnek, illetve a filmgyárak, hanem a nagy amerikai divatlapok és színpadi revük részére is tervez. Nagyon érdekes a hollywoodi divattervezők munkája: műtermükben kikísérletezik, hogy a nevesebb filmszínésznők részére mi a legmegfelelőbb ruha, amikor a filmre megbízást kapnak, már pontosan tudják, hogy mi az, ami a filmszínésznő egyéniségéhez a legjobban illik. Természetesen más a helyzet a kosztümös daraboknál. A legszebb kosztümöket Adrian tervezi. Ezek azért olyan kiválóak, mert kis változtatással a színpadon, illetve a filmen kívül hordhatók. Travis Banton azt állítja, hogy a fekete szín mindenkinek a legjobb. Tipusok szerint osztályozza a nők öltözködését: szőke hölgyeknek a feketét zölddel és világoskékkel variálja; sötét-haju nőknél a feketét fehérrel és pirossal kombinálja; végül a vöröshaju nők ruháit fekete anyagból, arannyal készíti.

Jó tudni,

hogy a padló tisztítására és fényesítésére használt kefeceprűket (partvis), időközönként alaposan meg kell tisztítani, mert a padlóviasz beszívódik a sertékbe s így a seprő használhatatlanná válik. A seprő szőrei közül durva fésűvel, majd kefével alaposan eltávolítjuk a belétapadó piszkot, azután terpentinnel megmossuk. Ezáltal a seprő élettartamát is nagymértékben fokozzuk;

hogy a világosra festett ajtókon és ablakkereteken esett karcolásokat fehér padlóviasszal rendszerint el lehet tüntetni;

hogy a tejesüvegeket akkor is teljesen tisztára lehet mosni, ha a tej sokáig állott benne, vagy a megromlott tej lerakódott az üveg falára. Ennek az a módja, hogy sós vizet vagy pedig langyos szalmiákos vizet használunk az öblítéshez.

Szűkül a kör

Írta: K. Tóth Lenke

Most jöjj sétálni, — sőt a nap, —
Már a szelecske se harap, —
Szemedbe nem csal könnyeket
A hideg, — csak a kikelet!

A világ olyan gyönyörű, —
A selyemretnen mesefű, —
A bárányfelhő: holt sereg,
Vagy talán mind csak szendereg.

Most jöjj sétálni! Add kezéd!
Most csodaországba vezet
A kezem, meglásd, kedvesem,
El nem felejtéd ezt sohsem!

Most szeress, mikor fiatal
A szív és csupa diadal,
Mint maga az új kikelet,
Amely legyőzte a telet.

Most nevens, mikor nincs miért,
S a kedved mégis égig ér;
Most csókolj, mikor csókra jár
Körötted minden kismadár.

Táncolj versenyt a napsugárral,
Dalolj együtt a kismadárral,
Virulj nárcisszal, gyöngyvirággal
És fűtyöréssz a kisdíakkal!

Most jöjj sétálni, míg a nap süt!
Most töltsünk minden percet együtt!
Most itt az Isten is mivélünk!
— Holnap? Talán már nem is élünk!

A GYERMEK

Rovatvezető:
Horváth Arpádné

A zöld tojás

Nyuszi Muszi és Nyuszi Puszi, virágzó kékénybokr alatt ültek. Jó ideig, a szép harmatos fű zöld bársonyán játszadoztak — most pihenve, gyönyörködtek a napsütésben.

— Nézd csak Puszi! — mondotta Nyuszi Muszi — már virágznak a mandulafák. De még a fűek is tele vannak barkával... Ugye ilyenkor ünnepeljük a husvétot?

— Ilyenkor bizony! — erősítette Puszi — jöttam is már az öreg nyulakat — annyi tojást hordanak haza nagy kosarakkal — bizonyosan hozzá fognak már a tojásfestéshez!

— Hát azt mi is megtehetnénk! — inditványozta Nyuszi Muszi — ahelyett, hogy itt ledöngöljük a szép füvet — és lopjuk a jó Isten drága napját... Eddig is segítettünk az öregeknek a munkában — dolgozhatunk már a magunk örömeire is!...

— Szívesen ajánlkozom társnak — ígérte Puszi urfi készségesen a hugoskájának... Te olyan szépen tudsz festeni, én meg majd főzöm a tojásokat, így hamar fog menni a munka. Zöldszínűre is festünk tojásokat, ezeket majd a rossz gyermekek kapják...

— Na, akkor sok zöld tojásra lesz szükség! — véleményezte Muszi — mert most sok a rossz gyerek!...

Az ügyes, szorgalmas Muszi csakhamar elugrott ültéből, meghuzta Puszi hosszú fülét és kijelentette, hogy elég volt a lustálkodásból — munkára föl!... Elfutottak legelőbb is tyukanyóhoz, aki egy nagy szénaboglya aljában raktározta el a sok gyönyörű tojást, — szívesen ajándékozott nekik belőle — és Nyuszi Muszi, Nyuszi Puszi nagy óvatosan, nehogy eltörjék, kis puttonokkal, a hátukon vitték haza az első szállítmányt.

Amint haza érkeztek, azonnal hívták a kis törpét — aki a Nyuszi családnak régóta hűséges szolgálója. A törpe, aki nagy gomba alatt lakott az erdő szélén, meghallotta a ter-

vüket — nagyon helyeselte — és azt inditványozta, hogy költözzenek hozzá közel, ő majd mindenben segítségükre lesz. Így is történt. Legelőször szép, kényelmes házat építettek. A házikó egyik sarkába kis műhelyt rendeztek be Nyuszi Muszinak és külön kis konyhát, szárító kamrát állítottak fel, ahol Nyuszi Puszi működött. Meghívtak egy Nyuszi tanítónét, aki megtanította Muszit a különösen szép tojásfestés titkaira. Vigan folyt a munka... A polcok egyre jobban megteltek... A kis törpe örködött éjjel-nappal és a raktár ajtót lakattal elzárta minden este.

Az erdei madarak kíváncsian nézegették a szorgalmas Nyuszi munkáját, gyönyörködtek ők is a szép színes és himes tojásokban. A holló kért belőlük a törpétől — különösen a zöld színűek tetszettek neki... kiakarta kelteni, gondolta, hogy akkor zöld fiókái lesznek, akik híressé válnak az egész világon. „Milyen ritka a fehér holló is! — gondolta — hát még a zöld!... Még könyvet irnak rólam a tudósok...“ A törpe megmagyarázta neki, hogy a tojások meg vannak főzve és hogy a zöldszínűeket a rossz gyermekek kapják... Na, — megharagudott erre a holló, elröpült a

rossz gyermekekhez és elmondta nekik, hogy most ki lesznek cégérezve az egész világ előtt, mindenki tudni fog a rosszágukról... Biztatta őket, hogy csenjék el a zöld tojásokat. — gondolta — akkor neki is jut belőlük...

A vásott gyermekek összebeszéltek és elhatározták, hogy megpróbálják elcsenni a zöld tojásokat. Megkérték a hollót, repüljön este felé értük és vezesse el őket a Nyusziék portájához.

Szép, verőfényes délután volt ezen a napon. A kis törpe nagyon el volt fáradva... Nem is csoda, hiszen már olyan sok éjszakán keresztül örködött... álmos volt és pár percre

Az eltévedt bárány

Én szegény, bűnös báránka
eltévedtem — elbolyongtam,
Szuró tüske fogva tartott
domboldalon a bozótban.
De jó, hogy utánam jöttél,
jó pásztorkáim! Megmentettél,
felémeltél, haza hoztál,
szíveggel — gyógyítottál.

Óh milyen jó nálad lenni!
soha többé
el nem fogok téled menni!

Doktor Fecske

Az öreg, husvéti nyul nagy beteg lett. Télen, a síkos jégen lábát törte. Emiatt hosszú ideig fekélnie kellett. A lába már helyre jött ugyan, de a levegő és mozgás hiánya miatt — az étvágát teljesen elvesztette. Semmi sem ízlett neki, sem a friss zöld fű, sem a bimbós kel kemény fejcskék, amelyeket nyúlanyó hordott össze. Egyre gyöngült, egyre sápadtabb és betegbb lett.

Nyúlanyó nagy gondban volt. Közeledett a Husvét, tudta, hogy a gyermekek várják a husvét tojásokat. „Mit fognak mondani? — aggodalmaskodott — még azt hiszik, hogy ebben az évben elfelejtkezünk róluk!“

Amint így töpreng, kitekint az ablakon és látja, hogy a nagy kortéfan egy kis fecske üldögél. Csodálkozott, hogy úgy eljárt az idő, lám már vissza érkeztek a vándormadarak? Intett és a fecske oda röpült az ablakhoz — mélyen meghajította magát és rögtön a család hollyéte iránt érdeklődött... Nyúlanyó sirva panaszkodta, hogy milyen beteg nyúl apó. Bizony — mondotta — már olyan gyöngé, hogy félek elvesztem őt!

A kis fecske megszívta fejcskéjét, azután legyintett a lábcskájával... „Semmi baj! — csicseregte — én doktora vagyok az ilyen betegségeknek! Utazásaim alatt sokat lártam, tanultam — kitűnő gyógyszerket hoztam — majd rendbehozom én nyulapót! Rögtön megvizsgálom!...“

Bement a betegszobába, föltette a szemüvegét és jól megkopogatta, megtapogatta nyulapót. Az öreg nagyokat nyögött a vizsgálat alatt — hát még mkor a fecske, a szép kék frakkja zsebéből elővett egy kis dobozt és egy icipici tüvel injekciót odadt neki!...

„Most pedig elröpülök és hozom az étvágygerjesztő füveket — mondta nyúlanyó főzze meg őket teának, nyulapó igya meg és üljön ki a napra, a jó levegőre, pár nap múlva nem lesz semmi baj.“

Igy is történt!
Nyulapó meggyógyult és most már szorgalmasan festi a husvét tojásokat. A fecske-

lepihent a gomba alatt. A raktárajtót nyitva hagyta, hogy a tojások hamarabb száradjanak... Már alkonyodott, amikor hirtelen zajra ébredt fel... A raktár felől hallotta a hangokat — elfojtott suttogást, léptek zaját és a varju röpködését. Fölugrott, fölkapta kis lámpáját, bevilágította a raktárba és látta, hogy a gyermekek szedik le a polcokról a tojásokat — különösen pedig a zöldeket válogatják... Megadta hirtelen a vészjelt, erre kirohant Nyuszi Puszi, estélyi öltözetben, piros frakkban, mert éppen vendégségbe akart indulni és üldözőbe vették a tolvajokat. Ezek azonban jól tudtak futni! Már attól féltek, hogy nem érik utól őket, amikor segítségükre jött egy nagy dongó... A dongó üldözőbe vette a gonoszokat és fullánkjaival össze-vissza szurkálta őket. Nagy fájdalmukban sikongva állottak meg és így Nyuszi Puszi és a törpe elérték a rablókat, elvették tőlük a tojásokat és megfenyegették őket, hogy börtönbe zárják valamennyijüket, ha még egyszer errefelé merészelnek jönni! A gyermekek sirva sompolyogtak el. A pörüljárt holló pedig busan kiáltotta utánok: „Kár... Kár...“

Nyuszi Muszi és Nyuszi Puszi ezután nyugodtan, csöndben dolgozhattak tovább. Husvétre el is készültek munkájokkal és széthordták a gyermekeknek a gyönyörű szép tojásokat. Most már vidáman futkoshattak tovább a szép zöld mezőn. Boldogok voltak, hogy a jóknak örömet szereztek — a rosszakat pedig megbüntették.

nek halából gyönyörű zöldre festett házikót készített, kiakasztotta a kortéfanra és a fecske-család nagy örömmel, büszkén költözött bele. A kis házikóra táblácska is van erősítve, ezzel a felirással:

„Dr Fecske rendelője.“

O. K.

KERESZTREJTVÉNY

Közzli: Adámkovics Aladárné

Vízszintes:

1 A feltámadás ünnepe. 7 Belső szervünk. 9 Indulat szócska. 11 Mássalhangzó kiejtve. 12 Nincs lét enélkül. 13 Fegyenc öltöny + I. 16 Husvét nének kezdő szava. 17 Biztató szó. 18 Álló víz. 19 O. S. 20 Ebből áll az ABC is. 22 A hibát, hogy kóvér legyen a kofa...

Függőleges:

2 U. S. 3 A legüsztebb érzelem. 4 Virágzó növény. 5 365 nap. 6 Van husvét is. 8 Husvétkor pirosra is festik. 10 Halászó eszköz ékezetten. 12 Víz jármű. 14 B. L. 15 Indulatszó. 20 B. J. 21 Vissza művészi.

Megfejtési határidő: 1938 április 25. A megfejtők között értékes könyvajándékot sorolunk ki

Könyvismertetés

Mihály László regénye:
Buda alá

Régi pesti munkatársunk még tavalyelőtt közölte az egyik képes folyóirat hasábjain ezt a most 90 oldalas kötetben is megjelent bájos kis regényét. Budavár visszafoglalása 250-ik évfordulója szolgáltatta e műnek időszerűségét s a szerző alapos történettudását jellemzi, hogy a legkisebb mellékjelenetben is hű marad forrásaihoz. XI. Ince pápa, I. Lipót királyunk és János lengyel király, meg a velencei doge szent ligájának örömmünnepeivel, Velence bizakodó képével kezdődik a regény, tulajdonképp 2 bátor új története. A nagyhatalmu doge unokaöccse: Gianni és Itáliába szakadt magyar barátja, Péterffy János vallalkozik a bizalmi küldetésre: a pápa félmillió aranyát gályán átvitetni a felszabadító seregek elé. Izgalmas hajóharcban, csodával határos módon jutnak át az Adrián. A velencei zsoldos hajóslegénységük elrepülnek, Glykerianos nevű kalmár, török bérenc csapata, hajóhada, vette körül őket, saját hajójukon fogságba is estek. Szerencsésükre azonban magyar gályarabok is voltak az evezők-nél, kik közül egyik, a székely Abris, furfangosan megmenti az ifjakat, a legutolsó pillanatban, mikor a keresztény hajóhadak közelednek. Fel is viszik a kincset Buda alá, Lotharingiai Károly herceghez.

Péterffy megtudja, hogy kishúga a Várban van fogságban, egyik bég tartja cselédnek, leánykaja mellett. Egyesben belopoznak a budai vár alagútjain a bég udvarába, kalandok után a kis Anikót kihozzák az ostromlott várból s Gianni sógorává válik legjobb pajtásának, Péterffynek, mert hamarosan megkéri Anikó kezét, a diadalmas 1686. év szeptemberének második napján, Budavár bevételének napján. Megelőveníti Mihály László Petneházi ezredes, Marco d'Avignano páter hős alakját és a várbevétel néhány csatajelenetét, a Boldogságos Szűz csodásan megmenekült szobrának történetét, sőt még Marsigli gróf, híres hadmérnök alakját is. Megrázó kép: Mátyás király márvány palotája rommá löve, kincstára kirábolva, hollós kódexei, drága könyvei szanaszét s csak egyvalaki menti a roncsokat a ragyogó multunkból: az is idegen, Marsigli! A zsoldosok kinevetik, hogy nem valami ékszer után keresél, hanem szinte eszeveszen rohan be az égő márványpalotába a könyvekért. Csak a két jóbarát figyelte meghatottan ezt a mély szimbólumot, s felsír a lelkük: miért nincs köztünk is ilyen kultúrától megszállott, lunatikus valaki. De Gianni szelíden Anikóra mutat: ez az ő hadizsákmánya.

Mihály László regénye nem meglepetés, mert szorgalmát és finom költői tollát ismerik a Magyar Lapok olvasói is. Versköteteit éppen két évvel ezelőtt ismertettük, akkor megjelent új gyűjteménye alkalmából. Hazavágyom című nagyobb kötete után a tavalyelőtti, a Költő ne félj című keltett feltűnést a komoly, tiszta lírát kedvelők közt. Tavaly nyáron már másodikszor volt, hónapokig Olaszországban, olasz államköltőként, mint a Nemzeti Újság munkatársa. Tudósításait néhányszor a Magyar Lapok olvasói is láthatták s finom nevelési mostanság is a római emlékekből fakadnak. Regénye határozott nyereség ifjúsági irodalmunkban. G. P.

Husvétii ünnepekre versenyárakban kapható:

Frissen darált dióbel, mák, mogyoró, mandula, csokoládé.

Naponta friss tea-vaj

mindennemű fűszer- és csemegeárak, bel- és külföldi likőrök, borok és pezsgők,

kiváló tisztelettel:

Mezey János

Oradea, Piața Uniri No. 2.

volt Janky Antal üzlethelyisége

KERESZTREJTVENY

16. (307.) szám.

Beküldte: Zakariás I. István

„Feltámadt Krisztus”!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65
66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104

Beküldendő sorok: vízsz. 1. külső és 18. belső keret a nyilak irányában. Vízsz. 65., függ. 20., 28. + 29. sorok.

Vízszintes sorok:

1 Katolikusok! Elvégezték-e a húsvéti gyóntást és szentáldozást? Tudjátok-e, hogy... Nyilirányban. 11 Francia számnev. 15 Vissza: Homeros műve. 16 Görög sziget. 17 A léptített tisztviselők listája. 18 Húsvét napján nemcsak a katolikus világ; hanem az egész kereszténység is ujongva kiáltja: ... Nyilirányban. 22 Negyedrészes város. 27 Vissza: 1. A kíváncsiságért meglakolt bibliai nő. 2. Norvég író. 28 Az Egyesült Államok második elnöke. 30 Fűszer (tájszóval). 31 Apukáján csung. 32 Nem ide érkezik. 34 Mező, rét, más nyelven. 35 A „Parotit” mirigy váladéka. 36 Udvozlény! 37 Török súlymérték. 39 Páran. 40 Törvényesítés névelővel. Közismert, idegen kifejezés. 43 Európai főváros német neve. 46 Végtagom egyik felülete. 47 Kedves rokon. 49 Az adorheui Magyar Párt elnöke. 51 N-nel végén: újabb kedvelt fájdalomcsillapító gyógyszer. 52 Úsztrák pénz. 53 Névelős nő lakosztály. 54 Vissza: Szemere de... Huba. 55 Román családtag fordítva. 56 Első betű utolsónak téve: Izrael fővárosa. 60 ...Satanas. 61 A németek nagy hőlese öszszegabalyítva. 62 Ezek lettek a 65. vízszintesnek áldozatai. 64 Szittya lovas nép. 65 Mefisto dala névelővel. 66 Vértanuságban van. 69 Korán közepé. 70 Félig magyar. 71 E-vel: Tetanus görcs. 73 ...rd. Fenevad. 75 Egygyű, fajankó. 78 Német konyhakerti növény. 79 Pásztoral. 81 Békít keverve. 82 A durva futballista tévé ellenfelével. 83 Tuniszi város, az arabok szent helye. 85 Szarvas. 86 Vissza: „A kanyaró” román neve. 89 Klasszikus kötőszó. 91 Angol egyetemi városból való. 92 Törleszt. 93 Fonetikus mássalhangzó.

Függőleges sorok:

1 Krisztus feltámadásának ünnepén a gonoszság kiszorul a szívekből és a szeretet melegségének ad helyet benne. 2 Német prepozíció. 3 Csonka zsidó edény. 4 Szárnyasmén a mesében. 5 Közszé a Tisza torkolata felett. 6 Vissza: Első betűt fonetikusán ejtve ki: magyar abcugóias. 7 Fordított kenyérből franciául. 8 Maskarában van. 9 Szárítás részlete. 10 Névelővel: ...ach, moszkvai követ, a német misszió vezetője, a forradalmárok 1918-ban agyonlőtték. 11 Vissza: 1. Idegen kérdéső, II. a mi sok... 12 Európai félsziget. 13 Latin

és német prepozíció. 18 Miért fontos és nagy ünnep a húsvét a katolikusoknak? Azért, mert a... Nyilirányban. 19 Toldok, hozzáadok latinul. 20 Így vonult be Krisztus Urunk egykoron Jeruzsálembé. 21 Idegen férfinév. 23 Pári + fleta dal refrénje. 26 Zeneszerző (dalok és zongoraművek). 28 Fordítva a 29-en: Mit kell gyakorolnunk a húsvéti szent ünnepeken... 32 Vissza: Rasputin temetője latinosan írva. 33 Személynév + leánynev. 36 Nem megy. 38 Egyik csillag neve. 41 Aav. 42 Illetkező része. 44 Bretagnei hercegi család. 45 A malom főrése. 47 Vissza: Konstantinápoly egyik külvárosa névelővel. 48 Északkeurópai nagy to. 50 ...ke. 52 Fordított arkangyal. 56 Idegen államjövendék névelővel. 57 Számárség részlete. 58 Ase. 59 Vissza: római szepők. 62 Kerti szerszám. 63 Szakrétörben van. 67 Attila első felesége. 67 Vissza: L + Világész. 71 ...ék, apanázs (fordítva). 72 Izom, fog sőt gumi is van ilyen. 74 Német fiú név, névelővel. 76 Természetes színű. 77 Semmiházi. 78 Vissza: ékezettel kifogástalanul működő sajtó. 80 „A hoka” anagramja. 82 Vevés más nyelven. 84 Leánynev. 86 Vissza: Nem lehet nélkülözni. 87 Kerek szám. 88 Angol ital (ékezet felesleges). 90 Párt. 93 Kicsinyítés.

14. számú keresztrejtvenyünk megfejtése:

Vízsz. 1. és nyilirány: „Az Ursten Öszentégenek világosítsa meg értelmét, hogy végre ő is térjen át a protestáns hitre”. 20 és nyilirány: „A Tisa ha háborog, sok szemetet is önt ki.” Füg. 20. és nyilirány: A legderekabb ember a világon Törököl. 21 Adjon Isten minden jót.

Helyesen megírták: Papp Mózes, Darvas Venánc, Rác Lajos, dr Zakariás Jenőné, Zakariás I. István, Zakariás Tibor, Pál V. Géza, Pál Béla, Rascák Endre, Czompó István, Labud István, dr Grenzer Gyuláné, Kapros Ferenc, S. M. Tg.-Mures. Tátray Kálmán, Derzi Zoltán, Rác Gerő, Csibi Lenke, Kiss Lajos.

A könyvjutalmat S. M. nyerte, Tg.-Muresen, Elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETE

K. I. (Livada). A kitűnő keresztrejtveny hálaian köszönjük. Rövidesen sorra kerül. Mások is örömmel és szívesen közölnénk hasonló sikertűt dolgokat.

M. R. Multheti megfejtése későn érkezett, ezért maradt ki a megfejtők közül.

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar politikai napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 90 P., félévre 45 P., negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Csajki szerkesztő: dr. Sulyok István

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északi, északkeleti légáramlás, kevesebb felhő, egy-két helyen kisebb fűtődés, a hőmérséklet emelkedik.

Ügyvédi hír. Dr. Czumbel Károly ügyvéd irodáját Oradeán Miron Cristea-utca 13. szám alatt megnyitotta.

Néhány érdekes számadat az Eucharisztikus Világkongresszus eddigi programjából. Budapestről jelentik: Hogy egy ilyen óriási megmozdulás mint amilyen az Eucharisztikus Világkongresszus, mekkora propaganda apparátust követel meg, az kiviláglik az alábbi néhány számadatból, amelyek a kongresszus érdekében eddig kiadott jelvények és propaganda nyomtatványok adatairól tanuskodnak. A kongresszus jelvényéből elfogyott cca 800.000 darab (április 1-i adat). A kongresszus levelezőlapjaiból 275.000 darab, a kongresszusi énekből 264.000 darab, a kongresszusi himnuszból 540.000 darab. A kongresszus prospektusából magyar nyelven 30.000, németül 105.000, franciául 93.000, angolul 119.000, egyéb nyelveken 310.000 darab ment ki, míg a kongresszus plakátjaiból magyar 100.860, német 23.480, francia 26.565 angol 25.610, egyéb nyelvű 90.950. A kongresszus szentképe, amelyen a kongresszus alkalmából engedélyezett bucsu imája olvasható, eddig 1.873.000 példányban ment ki a világ minden részébe. Nagyon érdekes azonban azok a számok is, amelyek a speciális magyarországi propagandát szolgálják. Így kiment 193.000 lakás felhívás, összesen 700.000 propaganda füzet, három különböző szöveggel, három turnusban, végül 100.000 felhívás az Eucharisztikus triduumokhoz való részvételre.

NAGY TÜZVÉSZ A LONDONI MUNKÁS-NEGYEDBEN. Londonból jelentik: A Bow negyedben, London keleti részében hatalmas tűzvész pusztított és megsemmisített egy munkás házesoportot. Egy fiúcska a lángokban lelte halálát. Hat ember életveszélyes égési sebeket szenvedett.

A mercuria-cluci újságírók a rendőrfőnök előtt. Saját tud. Titu Carsteanu rendőrfőnök pén-téken délelőtt 11 órára magához kérte a város területén működő szervezett és hivatalos újságírókat megkérdezte és feljegyezte személyi adataikat, nyelvtudásukat és betekintett igazolványaikba. Kijelentette, hogy az összejárás a készülő új sajtótörvény és az újságírói mesterség gyakorlásnak szabályozása tárgyában készülő törvény-nyel függ össze. Egyben megelégedését fejezte ki az újságírók eddigi működése felett. A rendőrfő-nök különben igen nagy rokonszenvvel örvend a városban, előzékenysége, törvényisztelete, tárgyilagosága és különbséget nem ismerő pártatlan-ságáért.

FIGYELEM!

A legjobb, a lekeresettebb és leggazda-ságosabb téglát az „AS” téglagyárban kapható Serac Aurel — fiul Oradea.
Gyári telefon 19-52.
Lakás telefon 16-77.

Ellítették a kirakatok fosztogatóját. Saját tud. Annakidején részletesen beszámoltunk azokról a rejtélyes kirakatfosztogatókról, amelyekkel szemben a satumarei rendőrség hosszú ideig lehetetlennek mutatkozott. A betörők egymás-után törték fel és kifosztották a főtéri üzletek kirakatait. A nyomozók hetek mulva előállították Schelmaizer István sightheti illetőségű kereskedőségét, aki rövid vallatás után elbeszélte, hogy a főtéri kirakatokat ő fosztotta ki. A tör-vényszék Schelmaizert ötrendbeli betöréses lop-pásban mondta ki bűnösnek és ezért két és fél-évi fogházra ítélte.

Az állampolgársági bizonyítványok hamisítói a vizsgálóbíró előtt. Timisoara. Saját tud. Az állampolgársági bizonyítványok hamisításá-nak ügyét az ügyészség most Gabriel Victor dr vizsgálóbírónak adta át, aki hamarosan meg-hozza a maga döntését. Jelentették, hogy a hamisításokat Ranscheburg Dező, boyválla-lati társtulajdonos és Joanovics József volt rendőrtisztviselő követték el. Ezek kihallgatásuk során egy Kártjé Ella nevű dohánytőzsdé-tulajdonost is megneveztek mint az ügy egyik részeseit. Kártjé Ella ismert, tekintélyes timi-soarai család tagja, akiről senki sem tételezi fel, hogy a hamisításban résztvevett. Kártjé Ellát, mint értesülünk, jószívűsége miatt, akaratan és tudtan kívül keverték bele az ügybe. Igen gyak-ran előfordul, hogy szegény nyugdíjasok vagy más idős emberek, amikor okmánybélyeget vásá-rolnak, egyttal megkérik a dohánytőzsdé tulaj-donosnőjét, hogy írja meg helyettük a „deklara-ciót”, vagy más hivatalos iratot. Kártjé Ella mindig készséggel teljesítette az ilyen kívánsá-gokat. Ezt a körülményt használták ki a bizo-nyítványhamisítók. Még annakidején, egy fél-karu ember vásárolt okmánybélyeget a Kártjé-féle dohánytőzsdében, majd megkérte a tulajdo-nosnőt, hogy írjon be néhány adatot egy nyom-tatványba. Ezt a kívánságát is teljesítette Kártjé Ella, anélkül, hogy az illetőt ismerte volna, vagy emlékezne a nevére. Persze semmiféle nevet, aláírást nem hamisított.

A szalmakazal felgyújtásáért egyévi fog-házra ítélték egy bosszúálló szolgálóegényt. Mer-curea-Ciuc. Saját tud. Baricz József 23 éves joseni legény Mihálydeák János birtokosnál szolgált. Mult év január 7-éről 8-ára virradó éjjel kigyulladt Mihálydeák szalmakazalja és porig égett a téli időben szokatlan tűzvérszól nyomban arra következtettek a csendőrök, hogy szándékos gyújtogatás történt. A gyuanu Baricz szolgálóegényre irányult, mert éppen akkor voltak elszámolási különbözeti gazdájával. A val-latás során Baricz be is ismerte, hogy a kony-hából szeneslapátot kiloptott szénnel gyújtotta fel bosszúból a kazal szalmát. A törvénszék az ezer lejt sem érő szalma felgyújtásáért egyévi elzárásra és kétezer lejt pénzbüntetésre ítélte a bosszúálló szolgálóegényt.

Két számmal kisebb

ruhát viselhet legközelebb, így ismét elegáns és fiatalos lesz alakja, egészségére ártalmas éh-egdiéta nélkül, csakis a Dr Ernst Richter-féle fogyasztótea rendszeres használatával, egész-séges karcsúságot és fiatalos frisséget ér el. Kezdje meg azonnal és ígyon naponia Dr Ernst Richter-féle fogyasztóteát, mely már százeken segítette.

DR ERNST RICHTER FOGYASZTÓTEA

1 dohoz 100 lei, különlegesen erős 120 lei.

A „Timisoarai Segélyző Egyesület” tájékoztatója

Központ: Timisoara, Str. Gh. Lazar No. 1. Kerületi fiók: Oradea, Parcul Stefan cel Mare No. 3. Telefon aut. 19-54.

- Az Egyesület:
- 1. Főveszi tagjai sorába a 60-85 éves koruakat is, tehát azokat is, akiket koruknál fogva semmiféle más egyesület nem vehet.
- 2. Minthogy 8.000, 16.000 és 24.000 leies csoportjai vannak, úgy a magaskorúaknak, mint mindenkinek lehetővé van téve, hogy már csak havt 100-200-300 leies díjjal a fenti összezekre biztosíthassa hozzátartozóit.
- 3. Orvosi vizsgálat nincs a beiratáshoz, csupán a beirandó születési helye és éve szükséges, míg a kifizetéshez csupán a halotti bizonylat.
- 4. A kifizetések az esedékességek alkalmával azonnal megtörténnek és semmiféle levonás nincsen.
- 5. A felek nincsenek kötvé semmiféle létszámhoz, ami azt jelenté, hogy a felet nem érdekli egyáltalán az egyesületbe beirt tagok létszáma, tehát mint ilyen, egyedülálló minden hasonló egyesület között.
- 6. A tagok létszáma rövid 15 hónap alatt 6000-ről 12.000-re szaporodott, míg a kifizetett segélyösszegek csak a legutóbbi 1 hónap alatt meghaladták az 1 millió 200.000 lejt, érthető tehát a bizalom, amely ezen intézménnyel szemben fennáll.

* Az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz abszolút megbízható hashajtó, amelynek hatása igen kellemes. Kérdezze meg orvosát.

68 millió lei Satumare város költségvetése. Satumare. Saját tud. A város vezetősége most hozta nyilvánosságra a város és a kereskedelmi alapokra fektetett üzemek új költségvetését. A város költségvetés végösszege 24 millió 320 ezer lei, vagyis az elmúlt évi költségvetésnél közel hat millió leivel kevesebb. A csökkenést a bevételek apadása idézte elő. Az Unia távozásával Satu-mare városát évi 800 ezer lei károsodás érte. Csökkentették a rendkívüli bevételek előírányszá-mát, mivel a mult évre felvett összeg nem folyt be. A tisztviselői fizetések előírányszáma — az áll-dozati adó eltörlése miatt — 340 ezer leivel nö-vekedett. A sugárút befejezésére újabb 700 ezer lejt irányoztak elő, valamint a Római-kert háta-nál épülő iskola befejezésére 280 ezer lejt vettek fel a kiadások közé. A városi üzemek költségve-tése jelentősen növekedett, amit azzal indokol-nak, hogy a kereskedelmi alapokra fektetett üze-meket így lehet jövedelmezővé tenni. A város és az üzemek költségvetésének végösszege 97 millió 900 ezer lei.

A DIPLOMÁS MUNKANÉLKÜLISÉG HA-LOTTJA. Vésztőről jelentik: Szekér Károly transsylvaniai származású, 23 éves jogszigorló Kertmepusztán, ahol vendégségben tartózkodott, mellelőtte magát. Haldokolva szállították a gyulai kórházba. Tettét azért követte el, mert nem tudott elhelyezkedni.

Gyermekáldás a banati magyar családokban. Timisoara. Saját tud. Mint annakidején jelentet-tük, Jakabffy Elemér dr karácsonykor há-rrom ezer-ezer lejes díjat tűzött ki a legtöbb élő gyermekkel bíró szegény banati magyar családok jutalmazására. A jelentkezők határideje most járt le. Tizenegy szegény magyar család jelent-kezett, mindegyik legalább nyolc élő gyermek-vel. Az ezerlejes jutalmakat, amelyek husvétkor kerülnek kiosztásra, a következők nyerték el: Kiss Máté negyvenkilenc éves, Ursei közég-ben lakó napszámos, református, felesége Delő Nagy Mária, tizenkét gyermekük van; Kókai Elek hatvan éves, római katolikus, három holdas telepesgazda Ghizela közégben, felesége Joó Ju-lia, tizenkét gyermekük van; Fekete Ferenc negyvenhét éves munkanélküli asztalossegéd, ró-mai katolikus, Freidorful-noun lakik, tizenegy gyermekkel. Miután pedig a pályázók között még számos érdemes család van, Timisoarán a har-madik kerületi magyarok adakoztak, hogy még ötezár-ötezár lei jutalomban részesíthessenek négy családot. A jutalmakat kapták: Pozsár Jó-zsef tízgyermekes római katolikus ötvenegy éves telepesgazda Jersig közégben Caras megyében; Kovács Antal tízgyermekes református földmű-ves Uisenteseu; Ötvös János kilenc gyermekes ró-mai katolikus földműves Ciacován; Medgyessy Alajos kilenc gyermeke római katolikus volt tele-pes, jelenleg ügynök Recas közégben.

* Amíg Ön alszik, a Darmol dolgozik. Ejjeli nyuzamát nem zavarja és mégis estétől reggel-re biztosan hat. Fájdalom nélkül hajt, könnyű és teljes ürülést idéz elő.

28. +
is 28.
agy ün-
mert a...
nu. 20
Jeruzsa-
dal ref.
vek. 28
a nusi
n teme-
leány-
41 Aav,
család,
tinapoly
jai nagy
egen ál-
zlete. 58
zerezm.
esége. 67
ordítva).
émet fia
Semmi-
működő
vés más
phet nél-
kezet fo-
tésé:
ésentsé-
gre 6 is
yírány:
önt ki.
ember á
i jót.
Darvas
é, Zaka-
éza, Pall
bud Ist-
c, S. M.
án, Rác
Muresen.
ényt há-
Máskor
mló sike-
érkezett

GDYNIA

Amerika-Hajózási R. T. Rendszeres személy- és teher-hajózárok

Eszak-Amerikába és Kanadába

a következő modern motoros hajókkal: „BATHORY” és „PILSUDSKY” București—Newyork vagy Halifax gyorsvonalú jeggyel, vizumokkal, a kikötőkben való ellátással együtt 18.000 lejtől.

Dél-Amerika

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires a kényelmes „KOSCIUSZKO” és „PULASKI” gőzhajókkal jutányos árban.

GDYNIA AMERIKA LINIA DE NAVIGATIE S. A.

București, Str. Poincare 39 Telefon No. 4-22-31.

Temetések Oradean. Petre Alexandru csendőrmester 36 éves korában meghalt. Temetése 17-én délután 3 órakor lesz a Rulikovszky-temetőben. (Caritas.)

Gyermekrovatunkhoz! Néhány héttel ezelőtt új rovattal, új tartalommal bővült a „Magyar Lapok”, amelynek hétről-hétre megjelenő gazdag és értékes vasárnapi száma — s itt tulajdonképpen olvasóink szavát idézzük — mindenkor esemény országos hírű magyar újságírásának. Ez az új, vagy helyesebben, újból visszatérő rovat, lapunk Gyermekrovata, amely ismét a régi népszerűség előjelei között indul meg, kis olvasóink örömeire és kedvtelésére. A gyermekrovat vezetésének nehéz problémája ugyanis, hosszas kísérletezés után rendkívül szerencsés megoldáshoz vezetett. A rovat vezetésére sikerült megnyernünk egy olyan értékes magyar uriaszonyt, mint Horváth Arpadné, akinek gazdag és színes egyénisége, meleg lélekkel hajlik feltéve őrzött virágok kertjünk, a magyar gyermekek felé. Horváth Arpadné mesélő kedve, meleg, szerető szavai minden biztonnal megnyerik a gyermekek lelkét s finom művészi ízlése, ötletes és gondos munkája még sok örömet fog szerezni a gyermekeknek. Gyermekrovatunk egyelőre minden hónap első vasárnapján s a nagyobb ünnepek alkalmával jelenik meg s azt így lapunk mai, husvétii, számában is megtalálják kis olvasóink.

SATUMAREN JÁRVÁNY MIATT AZ ÖSSZES KISDEDŐVOKAT BEZÁRTÁK. Saját tud. A városban fellepett különböző járványok miatt a városi tisztifőorvosi hivatal a kisdédővokat bizonytalan időre bezárta. Ugyiszintén az iskolák több osztályában is szünetet a tanítás.

Amig 'On alszik

a Darmol dolgozik. Éjjeli nyugalmát nem zavarja és mégis estétől reggelre jól és biztosan hat. Fájdalom nélkül hajt, könnyű és teljes ürülést idéz elő. Ezért kellemes hatású hashajtószert a

DARMOL

Darmol kapható patikában és drogeriában 4.- és 35.- L

A „Jó Barát” legújabb száma. A színvonalasan, rendkívül körültekintéssel és nagy hozzáértéssel szerkesztett, kitűnő ifjúsági lapunk áprilisi számának gazdag tartalmából kiemeljük a következőket: P. Tóth Lajos: Nagy tettek — nagy emberek. — Pusztai Sándor: Emmausz (vers.) — Dr Petres Antal: A modern kor Krózsusa. — Dr Gáldi Lászlóról. — Y. J.: Egy rajzkiváltság margojára. — Torday Adél: A sasfők repülése. — Horvát Tihor: Kezei fátylát tartanak (vers.) — Kelemen Béla: Egy évfordulóra. — Ifj Yántus János: Sarki fény Európában. — László Imre: Mindennapi kenyérünk. — Tábori Pál dr: Innsbruck, a kétarcú város. — Mael Ferenc: Emberek vagyunk (könyvajánlás). — Biró Vencel: Egy ember szem tükrében. (Polytatásos elbeszélések: S. Sósállítás.) — Fejtörő. — Kajta Ferenc: Szent Don Bosco János. — Fakadó Rügyek. — „A Múzeum Egyesület” jubileumi kiadványa. — Szerkesztői üzenetek. — A változatosan és élénken szerkesztett ifjúsági folyóiratot sok érdekes és eredeti rajz és fényképfelvétel díszíti.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

A „Pásztortűz” legújabb száma. Amikor a huszonegyedik évfolyamába lépő, átszervezett „Pásztortűz” első, ezidei száma megjelent, részletesen méltattuk a nagymultú és számunkra irodalomtörténeti jelentőséggel bíró folyóiratot. A folyóirat megőrizte és továbbra is fenntartotta azt az irodalmi színvonalat és szellemet, amit a a főszerkesztő Reményik Sándor és Császár Károly neve biztosít ma is, de színes változatosságban, új élénk és értékes tartalommal bővült. Ezt az új tartalmat s a szerkesztés választékos elegáns stílusát a folyóirat társszerkesztője, a fiatal esztéta és irodalomkritikus, Kéki Béla hozta magával s az ő nagy körültekintéssel végzett, gondos és értékes munkáját dicséri a folyóirat legújabb, most megjelent, márciusi száma is. A folyóirat gazdag, változatos, sok értékes rajzzal és fényképfelvétellel díszített legújabb számának tartalmából a következőket emeljük ki: Reményik Sándor: Számadás. Lakatos Imre: Austria—Ostmark. Jancsó Elemér: Döbrentei Gábor. R. Berde Mária: Erzsím (elbeszélés). Fekete Ferenc: Hinta (vers). Janovics Jenő: Szinjátságunk multjának négy korszaka. Szabó István: D'Annunzio, a költő és katona. D'Annunzio: A nap keselyűje (vers). Kosztolányi Dezső fordítása. Janovics András: Az őrnagy, akinek nem volt titka (elbeszélés). Szentimrei Jenő: Három kis virágének (versek). Maksay Albert: Művészet, hangosfilm, szemfényvesztés. Tamási Áron: Időszerű írói vallo-más. Szenczei László: A század őrangyala (elb.). Szabó István Andro: Gondolatok. Balogh Ernő: A nagy kerítés. Lőrinczi László: Ónarcék. Dr Koffler—Hartl: A tibeti gyógymód. Mansfield Katherine: A légy (elbeszélés). S. Hajós Alice fordítása. Bartalis János: Itt ismét (vers). A Múzeum-Egyesület háromnegyedszázados munkája; v. l.: A budapesti Nemzeti Színház munkája. Járosi Aladár: Színházi beszámoló. K. B.: Kodály „Háry János”-a — nálunk; il: Csengery István kiállítása. Hermann Trude: Lakásművészet Amerikában. Dr: A lélekzés.

A „Magyar Népegészségügyi Szemle” áprilisi száma. Dr Schmidt Béla gondos és tudományos hozzáértéssel szerkesztett folyóiratának a „Magyar Népegészségügyi Szemlének” legújabb számából az alábbiakat emeljük ki: „Románia felújult lakosságának tuberkulózis halálozása” (térképpel illusztrálva), továbbá dr Okolicsányi-Kuthy-Dezso „A tudóhaj korai felismerése”, dr Schmidt Béla „Ki rohan veszélybe” című cikkeit, dr Gergely Endre Vasárnapi iskoláját a gyermeknevelésről, a magas vérnyomásról szóló tanulmányát, stb. Az értékes egészségügyi, ember- és népegészségügyi folyóiratot számos kisebb cikk és tanulmány egészíti ki.

Ön meg akar szabadulni betegségeitől! Az orvostudomány ma már egy olyan készítményt állított elő, amely zseniális összetételénél fogva gyors enyhülést és biztos gyógyulást jelent rheuma, köszvény, ülőideg- és hátizomzába esetében. Több mint 7000 orvos és számos klinika és kórház igazolja a Togat a egyszerű hatását és elismeri, hogy ezen készítmény felülmulhatatlan gyógyszer hűlése betegségeknél, főfájáknál, álmatlanságnál és gripánál is.

Uj telefon-előfizetők névsora Oradeán

Oradeán újabb a következők fizettek elő az automata telefonra:

- 1055 Feneas Iuliana, Dr Istrate 2.
2182 Steier Francisc, Redutei 2-D.
2575 Uniunea Nat. Evr. Org. Sionista, Piatorul Grigorescu 1.
2353 Horvath Emanuel, Vlahuta 16.
2515 Bonboneria Corso, Regina Maria 2.
1585 Cafanea „Royal-Rim”, Rimanóczy 1.
1161 Klein Zoltan, Castelului 2.
3106 Gellis Iuliu, Alea Gojdu 3.
2642 Corbutiu Ioan, Iancu Flondor 8-A.
3561 Ciupa Lazar dr, Tache Ionescu 12.
1767 Czira Coloman florarie, Regina Maria 2.
2273 Czira Coloman, Praga 24.
1343 Witrael Vilhelm, Avram Iancu 4-A.
1970 Bodega Dunarea, Regele Carol II. No. 1.
1888 Liceul Com. de Stat pt. Fete, D. Zamfirescu 3.
3211 Iacob Iosif, Bd. Bucuresti 1-A.
1079 Friedmann Isac ziarist, Cuza Voda 10.
1584 Beton Mag. de Var, Piata Mihail ivteazul 26
3556 Izsák Francisc, Parcel Traian 2.
2828 Bardos Ladislau ziarist, I. G. Duca 16.
3535 Kaufmann Sali, Episcopul Pavel 21.
2383 Fodor Laurentiu, Vlahuta 16-A.
2520 Moga Matei, Nicolae Zigre 13.
3138 Calas Ladislau dr, Regele Carol 5.
2747 Kun Iosif, Alea Romei 2.
1156 Jas Eugen, Bratianu 20.
1578 Petrescu V. debit, Regele Ferdinand 11.

* Az archibort elcsufító számos tisztátalanság, mint gyulladásoos pirosságok, pörsenések és pat-tanások, amelyek elégtelen bélműködés és emésztési zavarok következtében támadnak, a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatát által — reggelenként egy pohárral — rendszerint eltűnnek. Kérdezze meg orvosát.

A legszebb film

Es látni fogod, ahogy a százszínű film-szalag: egy tavaszi délelőtt egymásba forlódó felvonásai leperregnek a római korzón... Mert nehogy végtelenségig agyonnyomjon a mult, Róma nagy multja, amely a romok, múzeumok és templomok köréből oly sugszeszítven ontja feléd évezredek titkait, megmutatjuk a legmodernebb, legmaibb és legnagyobb Rómát, amely hatalmas emlékei fölött ugyanúgy él és kavarg, mint más világváros, ha — bizonyos szempontból — nem is oly nekivadultan... A római belváros, a római City... Alig pár utca, néhány apró tér. Különösen a Via Condotté csupa mozgás, élénkség, szín. Az aszfalt tükrös-sima s a kirakatok, mint állandó kiállítások csillogó, látványos boxai, minden ötvöskirakat maga egy-egy bravuros művű ékszerdoboz. A Corso-Umbertón — a súlyos pénz és elegancia utcáján, ahol Itália legnagyobb bankjai s legdrágább férfiuzelei sorakoznak — különösen a déli és esti órákban hullámoz a tömeg, fekete embercatornák ömlenek minden oldalról... a forgatag netovábbja azonban ott zajlik a Riffy-arkádok alatt, a színes üvegtelejű visszhangos csarnokóriásban... Látod majd ezt az egyetlen massziba tapadt tömeget... hogy izgul, beszél, lármáz, magyaráz, ágál, hadonászik mind... Pedig nem történt semmi, csak így szórakozik az áldott kedélyű római nép. Szórakozása: a társaság, a sokaság, a tömegben elvegyülés, eleme: az utca, akár két-három évezreddel ezelőtt, amikor a Forumon zongott-zsibongott ugyanúgy, vitatva a Rostrán elhangzott beszédeket... Elmúlt pár évezred és nem változott semmi. Róma népe ma is az, mint a Consolok, Cézárak korában, ma is az agyúlékony, heves, lobbanékony anyag, aminek Shakespeare megírta Julius Cézárjában... Ebben a városban semmi sem mult el, csak egy kis alkalom kell, egy kis megfigyelés, hogy a régi szokások és stílusok elibénk vetítődjenek...

... És pereg a film... Róma utcai életének tarkasága ezernyi színfolttal hullámoz a tavaszi fényben... A házak költengerében itt is, ott is üde élénkzöld szigetel: kis kert pálmával és primula-gruppával, odább nagyobbacska park padokkal, picit házzal, majd még egy másik, mind tele nappal, virággal, derűvel, sétat-lókkal, tavaszi fényekkel és színekkel, ahogy Batticelli látta, A Pincio... Ide siennek szinte éhesen és szomjasan a szépségekre... Korán tavasszal — látni fogod — néhány cseresznye-fa fehér virága hullong itt a széles szepentí-neken Lucullus emlékére, akinek itt terülték el pompás kertjei Európa első cseresznyeültet-vényeivel, amiket ő honosított meg; itt festegette Goethe, itt álmodozott Shelley, Heine, Byron... Az utak rhododendronokkal, az-elekkel, kamélikákkal szegélyezve, fűtős, friss pálmákkal és örökzöld bokrokkal: itt sosincs hőség... Autó és kocsikorzó, vendéglők, kávé-házak, zene, játszóter, kilátótérasszok... minden van itt... és itt van, mint tudod, a Villa Borghese is gyönyörű Tizianjaival... Mekkora gazdagság, változatosság, minden kultúrigenynek megfelelően... És ennek a káprázatos filmnek, amely itt pereg le, Te is egyik szereplője leszel, kedves olvasóink, ha velünk tartasz április 30-án induló útunkra, Alig 24 nap van már addig, amikor útnak indul a „Magyar Lapok” különvonata. Nőttön-nő az érdeklődés és az utazási izgalom.

Siess, nehogy elkéss a jelentkezéssel!

*****

A kiadékhivatal üzenetei

Basa G. Sincal. B. előfizetése 1938 március 31-ig nyert rendezést.

Egészségügyi okokból bezárták az Athene Palace-t, a főváros egyik legelőkelőbb szállodáját

Bucuresti. Saját tud. Vanasescu, a székesfevárosi főorvos tegnap meglepetésszerű látogatást tett az Athene-Palaceban, amely Bucuresti legelőkelőbb szállodája s ahol külföldi előkelőségek és a hazai politikusok szoktak megszállani. A főorvos nem találta kielégítőnek a tisztaságot, ami egyes szobákban tapasztalható volt s erről értesítette a rendőrprefekturát, amely viszont elrendelte a szálloda bezárását.

SZÍNHÁZ

Operaelőadások az oradeai Mária királyné színházban

Április hó 25. és 26-án este Róna Dezső operanékes és zenepedagógus növendékeinek vizsgálóelőadása, Róna Dezső fülléptével

Műsor:

- Április hó 25-én este 9 órakor I. nap.
1. Gounod „Faust” operájának III. felvonásából Valentin imája. Énekli: Kóti Károly.
  2. Faust opera teljes III-ik felvonása. Szereplők: Szücs Irén, Tóth Ily, Herman Ilus, Gyulay Béla és Róna Dezső.
  3. Puccini Pillangó kisaszony c. operájának teljes II-ik felvonása. Szereplők: Ritta Stanciu, Hermann Ilus, Gyulay Béla, Rác János, Róna Dezső.
  4. Verdi Rigoletto operájának III. felvonása. Szereplők: Tóth Ily, Hermann Ilus, Róth Ernő, Gyulay Béla és Róna Dezső.
- Április hó 26-án este 9 órakor:
1. Részlet Mascagni Parasztbecsület c. operájából. Szereplők: Venter Mimi, Ritta Stanciu, Mariora Póti és Gyulay Béla.
  2. Részlet Thomas Mignon c. operájának I. felvonásából. Szereplők: Hermann Ilus, Róna Dezső, Rác János, Lengyel Endre.
  3. Részlet Verdi Rigoletto c. operájának II. felvonásából. Szereplők: Tóth Ily, Hermann Ilus, Gyulay Béla, Kóti Péter, Tóth Ernő.
  4. A Varázshegedű vigoperett I. felvonásban. Írta: Offenbach. Szereplők: Lengyel Endre, Bartos Csilla, Tóth Ily.
- Rendező: R. Horváth Mici és Parlaghy Lajos. Az előadásokat vezényli Szathmáry Endre országos híru karnagy.
- Zenekar a helybeli 85-ik gyalogezred zenekara.
- Rendes színházi helyárrakkal. Jegyelővételt keddtől kezdődőleg a színház baloldali pénztáránál naponta délelőtt 11—1 és délután 4—6 óráig.

— Operaelőadások a Mária királyné színházban április hó 25. és 26-án hétfőn és kedden este 9 órakor. Róna Dezső, az ismert kütünő operaénekes a budapesti Zeneművészeti Főiskolán művészi diplomával kitüntetett énekpedagógus, aki városunkban az ősz óta ének- és zenepedagógiai tevékenységét fejt ki, haladó növendékeivel és személyes közreműködésével április hó 25. és 26. este 9 órakor a Mária királyné színházban művészi gonddal összeállított opera előadások keretében fog pedagógiai működéséről beszámolni. Az előadások keretében színtekerülnek: Madam Butterfly, Faust, Rigoletto, Mignon, Parasztbecsület operából részletek teljes beállításban, korhű kosztümökkel, azonkívül Offenbach 1. felvonásos operája a Varázshegedű. A szereplő énekes növendékek teljes színpadi kiképzésben is részesültek és ebben a munkában segítkezik Rónának R. Horváth Mici színművész, akit néhány esztendővel ezelőtt közönségünk mint primadonnáját ünnepelt. A főszerepeket: Hermann Ilus, Bartos Csilla, Ritta Stanciu, Szücs Ily, Gy. Tóth Ily, Mimi Venter, Gyulay Béla, Kóti Péter, Rác János, Lengyel Endre, Nestorescu N., Gheorghe Gherasim és dr Bauer Endre éneklék. Rónai Dezsőnek sikerült a zenei vezénylésre és előkészítésre megnyerni Szathmáry Endre zenészerzőt, zseniális esztétikust és országos híru kiváló karnagyot. A fenti előadásokra jegyek rendes színházi áron keddtől kezdődőleg már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál naponta délelőtt 11—1 és 4—6-ig.

Aki Oradeán a jó társasághoz tartozik annak VAN telefonja

FIZESSEN ELŐ azonnal a TELEFONRA!

APRILIS 15-ig A TELEFONKÖNYV LEZÁRÁSÁIG, NEM KELL FELSZERELÉSI ILLETÉKET FIZETNI.

Az előfizetési díj HAVI részletekben fizethető.

Franciaország káprázatos kiállítása a Budapesti Nemzetközi Vásáron

Budapestről jelentik: Az április 29-én kezdődő Budapesti Nemzetközi Vásár egyik legnagyobb szenzációja Franciaország káprázatos szépségű kiállítása.

Hatalmas, pompás pavillon a franciáké. Már készen áll a vásár főbejáratánál és már rakosgatják benne egy magas kulturájú nép legbeszédesebb kincseit. Külön csoportokban tagozódik ez a különleges kiállítás, az egyes csoportokon belül világos képet ad a részletekről, egészében pedig káprázatos tükrö a francia szellem és tudás gazdagságának. Persze a hölgyek szívét fogja meg majd leginkább, de mindenkiét is, akinek esőppnyi érzéke van a szép és finom iránt.

Párizs utólréhetetlen tolettjei, a francia parfóm, a selyem és textiláru, a könyv, a kép, a történelmi emlékek, a bor, a dohány! Azután a finom ízlésű francia butor és a fejlett nagyipar újdonságai és alkotásai. Lesz csipke és bijouterie-csoport is, hogy még hevesebben dobogjanak meg a női szívek és a gasztronómiai csoport mindenek gyönyörűségére. Még építőművészetük modelljeit és világhíru muzeu-

maiknak kincseit is elhozzák a franciák, hogy lehető teljes képet adjanak arról, amit Párizsnak hívunk. Franciaország nagyságáról és nyersanyagokban való gazdagságáról pedig Marokko, Madagaszkár és a távoli gyarmatok csoportjai beszélnek majd. Külön csoportokban vonul fel végül a francia „Elegance”, a „Vie Intellectuelle”, sőt még a francia repülésügy is.

Április 19-től május 10-ig, tehát kerek egy hónapig tartózkodhatnak Magyarországon azok, akik a vásár utazási, vizum- és egyéb jelentős kedvezményeivel utaznak a vásár megtekintésére. A kedvezmények igénybevételére jogosító vásárigazolványokat máris megszerzte árusítja minden utazási- és menetjegyjroda. A vásárigazolvány minden tudnivalót részletesen tartalmaz.

* A vakbélgyulladás veszélye elleni védekezés egyik hatásos módszere abban áll, hogy az ember a beleit hetenként legalább egyszer a természetes „Ferenc József” keserűvízzel — reggel éhgyomorra egy pohárral — alaposan kifisztítja. Kérdezze meg orvosát.

LEGUJABB

Kemál Atatürk török köztársasági elnök látogatása Romániában

A látogatás előkészítésére a török miniszterelnök és külügyminiszter május 3-án a fővárosba érkeznek

Bucuresti. Saját tud. Gelal Bayar török miniszterelnök és Tefvik Rüşdu Aras külügyminiszter május 3-án hivatalos látogatásra Bucurestibe érkeznek. Látogatásuk egyik célja az, hogy előkészítsék Kemal Atatürk köztársasági elnök bucaresti látogatását, ami valószínűleg július 8-án fog megtörténni.

JUGOSZLAV KATONAI KÜLDÖTTSÉG BUCURESTIBEN.

Bucuresti. Saját tud. Pénteken a jugoszláv lovastisztek egy csoportja érkezett a fővárosba. Dél előtt beiratkoztak a királyi palota látogatási könyvébe, majd az Ismeretlen Katona sírján koszort helyeztek el. Ezután látogatást tettek a nagyvezérkarnál és a hadügyminisztériumban. Délben intim ebéd volt a tiszteletükre a Tiszti Kaszinóban, délután pedig megtekintették a fővárost és hat órákor tea volt a jugoszláv kö-

vetségen, ahol a bucaresti jugoszláv kolónia és a szomszédország számos barátja vett részt.

KIRÁLYI RENDELETTEL MEGSZÜNTETEK 16 TANÍTÓKÉPZŐT.

Bucuresti Saját tud. Királyi rendelettel, 1938 július elsejével megszüntették az országban tíz tanítóképzőt és hat tanítónőképzőt. A megszüntetett tanítóképzők a következők: Abrud, Balzi, Carei, Cetatea-Alba, Fagaras, Ploesti, Roman, R. M. Valcea, Targoviste, Vaslui, míg a nasaudi tanítóképzőnek csak az alsó tanfolyamát szüntették meg; továbbá megszüntnek a Botosani, Constantai, Predeal, Simleul-Silvaniei, Turnu-Magurelei és a Turnuseverini tanítónőképzők.

Az így feleslegessé váló tantervek és ügykezelő személyzet más hasonló intézeteknél nyer elhelyezést.

Katalonia és a Madrid körüli központi országrész teljesen elvágódott a spanyol köztársaságiak megmaradt területétől

A valenciai kormány diktátorokat bízott meg az elszakadt részek kormányzatával

Barcelonából jelentik: A Cortez Katalonia területére korlátlan katonai és polgári teljhatalommal ruházta fel Negrin miniszterelnököt. Az elszakított központi országrész diktátora Miaya tábornok, Madrid parancsnoka lett. A diktátort megbízatásáig tart, amíg Katalonia és a többi országrész újból egyesülni nem tud.

AZ ANGOL KORMÁNY MEGHÍVÓJA A FRANCIA KORMÁNYHOZ.

Londonból jelentik: A sajtó egybehangzó értesülése szerint a párisi angol nagykövet formájában is meghívta Londonba Daladier miniszterelnököt és Bonnet külügyminisztert.

A látogatásra április 27-ikén, vagy 28-án kerül majd sor.

A „Times” szerint Daladier magánfelvilágosítás formájában közölni fogja az angol kormányfővel, hogy a spanyol és közép-európai kérdésben táplált francia aggodalmakat.

AZ ANGOL-OLASZ EGYEZMÉNY ÜNNEPÉLYES ALÁÍRÁSA.

Rómából jelentik: Az angol-olasz egyezményt szombat délután 6 órákor írják alá ünnepélyes keretek között a Cighi-palotában. Az egyezményt olasz részről Ciano külügyminiszter, angol részről lord Perth nagykövet írják alá.

Ítéletet hirdettek a Konovaloff-Gatovszky bűnperben

Cluj. Saját tud. Érdekes ügy tárgyalását kezdte meg a clujai törvényszék szerdán délelőtt. Az ügy előzményei még 1935. telére nyúlnak vissza, amikor a bihormegyei Derna Tatarus község határában Konovaloff Hermann tábornok összeszólkosított egykori üzlettársaival, Gatovszky Leonidával és annak testvérével, Nicoleával, akiktől megnyert 360 ezer leies követelését természetben akarta behajtani. Az összetűzés során, mint ismeretes, a tábornok fegyverével rálőtt Gatovszky Leonidára és azt arcán és nyakán sebesítette meg súlyosabban. A vitánál résztvett Mircescu Joan igazgató is, Gatovszky alkalmazottja, aki midőn látta, hogy gazdáját vér borítja el, karabélyával olyan ütést mért a tábornok arcába, hogy az a szerzett sérüléseibe belehalt. Az ügyet tulajdonképpen a bihori törvényszéknek kellett volna tárgyalnia, de tekintve, hogy az ügyben szereplő személyek igen közismertek Oradean, elfogultsági kifogást emeltek az oradeai törvényszék ellen s így került az ügy a clujai törvényszék elé.

Az érdekes bűnperben ítélethirdetésre csak szombaton délelőtt került sor. A bíróság ítéle-

tében Mircescu Joan igazgatót halált okozó súlyos testisértésben mondotta ki bűnösnek és ezért 6 hónapi fogház büntetéssel sújtotta. Kötelezte továbbá arra, hogy a megölt tábornok özvegyének 15 napon belül 400 ezer lei kártérítést fizessen. A kirótt 6 hónapi fogházbüntetésből az elszennvedett vizsgálati fogással 2 hónapot kitöltöttnek vett a törvényszék. Gatovszky Nicolaét 4 ezer lei fő és ezer lei mellékbüntetésre, valamint a perköltség megfizetésére ítélte a bíróság, amely döntésének indoklásában kimondta, hogy az önvédelem jogosultságát nem látta eléggé indokoltnak. Az elítéltek fellebbezést jelentettek be, így az ítélet nem jogerős.

Közkegyelem a politikai foglyoknak Csehszlovákiában

Prágából jelentik: A „Narodni Politika” jelentése szerint a köztársasági elnök közkegyelmi rendeletét szombaton hirdették ki. A közkegyelem a politikai bűncselekményekért elítéltekre terjeszkedik ki.

Főtisztelendő Plébánia Hivatal

Tisztelettel értesítem az összes Főtisztelendő plébánia hivatalokat és más egyházi intézményeket, hogy férjem halála után nagymultu építési irodájának vezetését sajátmagam vettem át és azt férjem általánosan ismert, becsületes munka-szellemében kipróbált szakembereimmel és tökéletes szakmai felszereléssel irányítom. Továbbra is elvállalok és végrehajtok mindenféle szakmába vágó munkálatot, ha templomot, iskolát vagy más egyházi épületet kell építeni, átalakítani, tartozni. Megkeresésre, saját költségemen szakemberem a helyszínre utazik. További részvevő pártfogást kér

ÖZV. BALINT DÁNIELNÉ

Oradea, Str. Delavrancea 32.

Apróhirdetések

Adás-vétel

Keresek
megvételre Oradean, lehetőleg Olosigban egy háromszobás, fürdőszobás és mellékhelyiségekkel álló házat. Címeket árnyékolással a kiadóhivatal továbbíthat. Ugyanők kizárva.

Eladó
jövendelő bérházak, magánházak, telkek, szőlők villalakkal és földbitokok. Bármilyen ingatlan adásvételét megbízható pontossággal intézi el Kortmáros László ingatlanirodája, Oradea, Str. Pasteur 13. Telefon 85.

Bérház
központban nagy udvarral és kerttel 6 lakással esetleg kétváltássalva is előnyös feltételekkel olcsón eladó. Értekezés: Oradea, Str. Take Jonescu 34.

Használt
de jókarban lévő fiú gyermekbicikli eladó. Oradea, Praporgescu 6.

Veszek
aranyat, ezüstöt, briliánsot. Herbst ékszeráruház, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

Hűsítési gépek eladók:
hűsvágo 6 késű ringókés, gyertyánfa rakott tökével. Hűtő-gép, hentesek, vendéglősök és cukraszok részére. Hentes üzleti berendezés. Fűszerelő-gép villany hajtásra. Sonka szeletelő gép. Sonka főzőprések. Barátky, Oradea, Str. Fabriciei 31.

Spárga tövek
elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Árpád kertgazdaságában, Oradea, Calea Ruinelor 1. sz. Petőfi-u. végén.

Alkalmazás

Gondnoki,
gazdasági felügyelői esetleg házvezetési állást keres gyermekeken házaspár, ki gazdasági és kertészeti teendőkkel teljes gyakorlatlallal rendelkezik. Címét a kiadóba kér.

Részült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépével
Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Különféle

Elveszett
foxterier him, 10 hónapos, fekete foltokkal. Bill névre hallgat. Megtaláló jutalmat kap. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 57. (Telefon) 110. szám.

Cserép-
és palatető munkát jutányos árban készíti Burzik Sándor cserepező mester. Oradea, Str. Ingusta No. 1.

Lakás

Fiatal
gyermektelen házaspár keres egyszobás, előszobás lakást, esetleg fürdőszoba nélkül, központban. Cím a kiadóba.

Egyszobás,
konyha, speiz kiadó. Oradea, Str. Lahovary 33. szám.

Modern,
teljes komfortos lakások május 1-re kiadók földszinten 4 utcai-szobás, kerti házban földszintes 2 és 3 szobás emeletes 3 és 4 szobás. Oradea, Bul. Regele Ferdinand 42. Bárd Gerliczy iroda.

2 szobás
utcai lakás azonnal kiadó. Oradea, Str. Petru Rareș No. 7. Értekezés: Str. Negruzzii 18.

Gyermektelen
pontos fizető házaspár keres egyszobás előszobás esetleg 2 kisebb szobából álló lakást. Címét a kiadóba kér.

Egy
udvari szoba, konyha, május 1-re kiadó. Oradea, Stefan cel Mare 19.

Magánház
nyaralónak kiadó. Tűdósanatorium utvonatán. Értekezni Tarján ékszerüzlet. — Oradea, Bul. Reg Ferdinand 8.

Házasság

Képzett,
42 éves r. k. kereskedő házasság céljából levelezne hozzáillő korú üzlettulajdonos leánnyal, vagy özvegyvel. Leveleket a kiadóhivatal továbbíthat. Élettársjellegével.